

PHOXARD

REJTŐ
JENŐ

.....
119.526
.....

OSZK

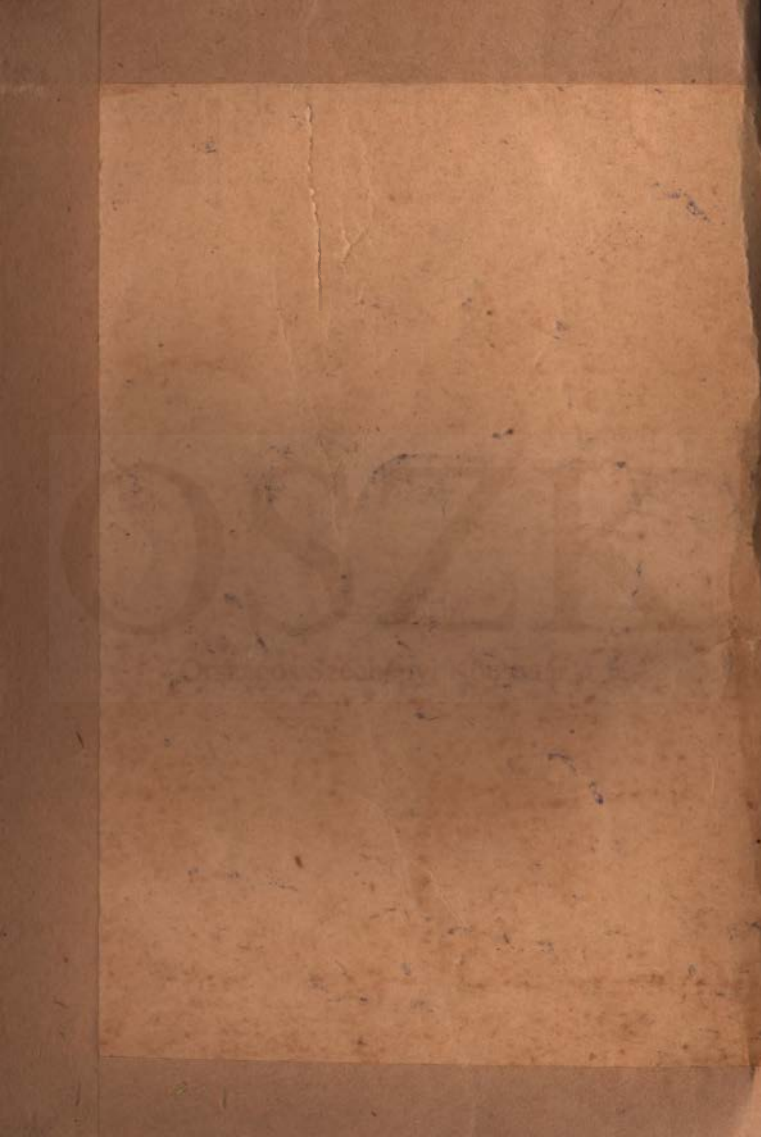

AZ ELLOPOTT
Futár

1 P.

THE HISTORY OF THE CITY OF NEW-YORK

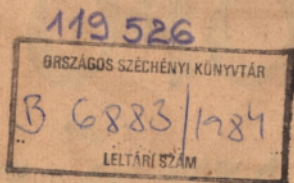

P. HOWARD

AZ ELLOPOTT FUTÁR

Kiadja: »Csilag« Könyvkiadó és Lapterjesztő Vállalat,
Csillaghegy.

Minden jog: film, dramatizálás, fordítás, utánnyomás
stb., a szerzőé.

Felelős kiadó: Dózsa Balázs.

Faragó Imre könyvnyomdája, Kispeszt, Vörösmarty-u.
6 szám. Tel.: 346-966. Nyomdáért felel: Faragó István.

ELSŐ FEJEZET

Mata Hary halálbüntetést kér, mire enyhén szólva kivezetik

— Nagyon helyes, hogy a tetemet már előkészítették a boncoláshoz. Örülök, hogy végre rend van a kórházban. Fogjunk hozzá uraim. A lelet szerint ez itt egy negyvenöt év körüli anémiás egyén, causa mortalis, előrehaladott atrophia...

A kórboncnok felemelte a kését, lehuzta a leplet, ám ekkor legnagyobb csodálkozásráa a halott felült és mulatóujját figyelmeztetően kinyujtva így szólt:

— Pardon, a boncolás előtti illem előírja, hogy bemutatkozzam.

A tanár szigoruan összevonta két szemöldökét és a meghökkent kórházi szolgára nézett.

— Marcel! Hogy kerül ide egy jólnevelt női hulla a középkorunak jelzett negyvenöt év körüli egyén helyére. Uraim! — És az orvosokhoz fordult választ sem várva: — Iménti kijelentésemet visszavonom: a kórházban mégis rend.

— Nem is szólva az ablakokról — jegyezte meg, egy teletől szokatlan, szemrehányó heveséssel a halott, — amelyeket legalább két hete nem pucolt senki. Nevem Prücsök, mely titkos megjelölés nemzetközi kémnök számára.

— Hogy kerül ön a boncoló asztalra? — kiáltotta a kórházi szolga.

— Belopóztam kérem éjszaka, mivel hirhedt kémnő vagyok és fontos hadititkokat akartam itt kilesni.

Ez kötelező, mert megbízom, akinek rém vastag a szemöldöke, miszter Iksznek hívják, olykor kacag, mindenkit megölet és egy feltűnően tuskólábu illető, beteg rokonaim révén zsarol.

— Még mindig nem értem — mondta az orvos kollégáinak, — úgy tudom, hogy a katonai ügyészség korházának nincs elmeosztálya.

— Lehet, hogy más helyről szökött el.

Közben Marcel, a szolga telefonált az őrségre. A boncolásra szánt halott természetesen ott volt a helyiség sarkában egy koporsó mélyén, csak úgy, mint máskor. Ez a leány egyszerűen a helyére feküdt.

— Kérem, tessék elhinni, hogy én az ágyugyártás vegyi receptjéért lopóztam be... — állította türelmetlenül, kissé siránkozva a jólnevelt tetem.

— Feltéve, hogy a legfelsőbb katonai körök valami rejtélyes oknál fogva a hullakamrában őrzik fontos irataikat — felelte szigorúan a tanár, — mondom, még ebben az érdekes esetben is ragaszkodnom kell ahhoz, hogy ön nyomban elhagyja a boncolóasztalt, hátborzongató tervét későbbre halassza és egyedül, vagy ápolójának kíséretében távozzék.

— Jusst sem, — felelte a halott és kiöltötte nyelvéét az orvosok felé, ami helyén való, ha valaki lázas, vagy gyomorrontásáról szeretne véleményt, de a kislány nem volt lázas és gyomorrontásban sem szenvedett. Az orvosok egyhangu villámdiagnózisa szerint, itt egy igen súlyos »előrehaladott neveletlenség« csuf kíséretünete lépett fel.

A káplár kíséretében sietve jött az őrség. Az ijedtszemű fekete lány csüggedten lesodorta magáról halotti leplét és kiderült, hogy kopott és rongyos fekete ruhát visel, továbbá legalábbis negyvenötös számú kiselejtezett férficipőt. E férficipőt bizonyára játékkártyákkal tette vizhatlanná, mert a talp egy lyukas részén, a vörös király tekintett ki mélabusan,

mint a héttoronyba bebörtönzött rab uralkodó, valamelyik történelmi dráma nyiltszíni változásában.

A tanár nem szívesen állt ott, mert idegenkedett az olyan jelenetektől, amikor az őrség megbilincseli és elhurcolja a kémnőt, akit hibbantsága sem óvhat meg a biztos golyó általi haláltól. Ezért kissé elfordult.

Igen meglepődött azonban, amikor a vöröshaju káplár így kiáltott dühös hangon a nemzetközi kémnő felé:

— Na megállj te taknyos! Hát még ide is bejöttél?

— Kérem — hebegte ijedten a kémnő — én a re-nülőgépgyártás vegyiképletét akartam ellopni és az angol szerviz tagja vagyok. Fogassanak el és hallgassanak ki... Tudom a halálsugár titkát... A Zöld Kacaj vagyok...

A káplár azonban rögtönitélő önbíráskodással és azon a recsegő könyörtelen hangon, amellyel a vincennesi erőd udvaron tüzet vezényelnek az elítélttel szemben, így kiáltott:

— Kirugni a pimaszt!

...És az ítéletet nyomban végrehajtották. Az elítélt számos utolsó kívánságot sikoltozott, de ezeket nem teljesítették.

Azért lehet, hogy magától is teljesedni fog némelyik, hiszen nincs kizárva, hogy egy porkoláb kötelességteljesítés közben szélütést kap. Ez esetben cipőben hal meg, ami nagyjában, de nem részleteiben egyezett volna a halálraitélt utolsó kívánságaival.

A Zenélő Patkány, a Zöld Prücsök és az Álmos Elefánt

A világhírű kémnő elsősorban keservesen bögni kezdett. Ugyszólván bömbölt, mint valami megfenyített komisz gyerek és az emberek, akiknek sejtelmük sem volt, hogy ez a kócos, kamaszlány, világhírű kémkedéssel foglalkozik, hatalmas cipőjében egy titkos vörös királlyal, kíváncsian megálltak arramenőben, hogy szemügyre vegyék a kidobott egyén bömbölését, a vörös káplár élettartamával kapcsolatos hátborzongató jövődölését, ruhájának gépies porolgatása közben. Erre a járókelők felé kinyújtotta a nyelvét, szintén hijjával a láz, vagy gyomorrontás megfelelő indítóokainak.

Szerencsére odalépett a lányhoz egy bronzarcu vállas egyén, akit Szivar néven jól ismert mindenki a kikötőben és halkan megnyugtatóan oda sugta a híres kémnőnek:

— Te egy nagy ló vagy Prücsök és gyere, mert képenütlek!

Megjegyzem, ez a Szivar két év előtt úgy fejbeütötte Honoluluban a vámházraktárnokot egy iratszekrénnel, hogy ez az ember azóta percenként csuklik, amiről különben a stockholmi orvosi szemle husvéti számában igen mélyenszánló értekezést irt egy Nobeldijas tudós. De áttekinthetetlen mindazok száma, akiknél különleges kísértőtüneteket okozott, ha Szivar egy, vagy más okból fejbeütötte őket, anélkül, hogy az illetőkről később tudományos szakmunkát tettek volna közzé, aminek legfőbb oka a világon megjelenő orvosi folyóiratok aránylag korlátozott száma.

A lánynak úgy látszik e komor jassz teljesítményei nem imponáltak, mert még harsányabban bögött

és apró öklével belevágott a bronzarcu széles mellkasába.

— Semmi közöd hozzá! Eredj a fenébe!

Miután már több járókelő érdeklődve nézte a toprongyos hirszerző sivalkodását, Szivar, réglől fogva az egyszerű megoldások hive, felkapta a leányt és sértegetések özönének fittyethányva, elvitte egy közeli sikátorba, a talpára helyezte és roppant tenyerét felemelve rámondott:

— Most már elég legyen, mert megjáród!

Mivel erre a leány apró kezével úgy vágta pofon, hogy csak úgy csengett, Szivar elhatározta, hogy felhagy a terrorral. Azért, amennyire egy pofon után ez lehetséges, zord fennsőbbiségét megőrizve, ezt kérdezte:

— Mit bőgtél, mi?

— Kirugtak...

— Az látszott messziről is. — Mentek szóltanul.

Lejtőződő sikátorok deltájában mind szélesebbre tárult a hatalmas kikötő panorámája, mozdulatlan hajórengetegével, ahogy álmosan feküdt a déli napsütés, csillogó, sárga mezőjében.

— Azért volt, — szípogetta a leány, — mert Mathias mondta, hogy itten olyan ügyességi kórház van, ahol kémeket gyógyítanak. Azt mesélte: lehajtott fejjel jól öltözött urak és finom dámák mennek fegyőrök között, de nem szabad nekik semerre nézni, csak a földet. Nem is beszélhetnek, csak éppen megoperálják őket és plombálják a fogukat, mielőtt a kivégzés kezdődik.

— Ez marhaság!

— Én is így gondoltam. De ez a Mathias mégis csak szakmunkás a rab egészségügyben, mert urvezető.

— Soffőr!

— Nem. Soffőr az taxit vezet, viszont ő ügyész-

ségi halottakat szállít a fekete autón, amin nincsen taxamérő óra és nem is teherautó. Tehát, aki ott soffőr, az urvezető. De a fontos az, hogy ért a fegyházhoz. És ő mondta, hogy aki ide belopózik, az haditörvényszék elé kerül. És hogy ott a pincében tartják a fát, meg a szenet. Akkor már a főkapus többször is kidobott, egy ronda, vörös káplár. Erre elhatároztam, hogy bemászok a pincébe. Én ugyan a fához akartam, esetleg a szénhez, dehát, úgy adódott, hogy a boncolási kórterembe kerültem.

— Te miket csinálsz! — hülledezett Szivar, a gondolatra is megborzadva.

— Már trancsiroztak volna, ha nem szólalok meg. Mert egy lepedő alá feküdtem valamelyik asztalon. És akkor mondtam, hogy én hirhedt kémnő vagyok, aki a kórház haditiltkait akarom kilesni. Erre ahelyett, hogy kihallgatni vittek volna és akkor megmondom a vizsgálóbírónak, amit akarok, inkább megfogtak és...

— Kirugtak. Innen ismerem az esetet. Meglátod, még bajod lesz, mert úgy bezárnak ilyesmiért, hogy megemlegeted.

— Az is mindegy nekem. Beszélni muszáj a vizsgálóbíróval. A papámat nem hagyom. Te talán hagynád a papádat, ha bezárnák?

Szivar kissé gondolkozott a feltett kérdésen.

— Volt ilyen eset a családban. És hagynom kellett.

— De az enyém ártatlan. Én bizonyíték nélkül is tudtam. De mostan van bizonyítékom.

— Azonban nem tárgyi. Csak egy tetem. Illetve, amit ez a tetem vallott. Már pedig halála után nem lehet vallomására megesketni, még egy teteme tsem, tehát ez a bizonyíték nulla. Illetve hulla.

— Ha tehát nem hiszel benne, eredj a fenébe Szivar. Nem vagy a barátom.

— Hülye vagy. Én hiszek a papád ártatlanságában. De hol a hivatali tekintély, melynél fogva felmenthetem? Nekem a bíróságnál csak mint vádlottnak jutott döntő szerep.

Igy ültek. A komor jassz megvakarta a fejét, amitől sapkája tarkóig csuszott. Azután elővett a füle mellől egy cigarettát és rágyújtott.

— Már nekem megint van tervem, — szólt felcsillanó szemmel a leány.

— Ajjé, — jegyezte meg borulatón Szivar, ez az amugy is komor jassz. — Neked olyan terveid vannak, hogy hidegrázást kap az ember. Talán megint elfogadod magad?

— Nem! — mondta lelkenedezve a leány. — Téged fogatlak el!

— Ez nagyon kedves lesz, — válaszolta Szivar, teljesen lehangoltan. — Habár, az én ártatlanságom bizonyításával nehezebb dolgod lesz, mint apád ügyében.

— Nem lesz nehéz, — felelte egyre lelkesebben a leány, — mert rablógyilkossággal foglak vádolni és abban ártatlan vagy.

— Lehetséges, — felelte egyre lehangoltabban a jassz, — azért mégse bolygassuk a priuszomat. Tervelj ki valami mást, hiszen neked annyi marhaság jut az eszedbe.

— De ez mindnél tökéletesebb.

— Nézd — mondta Szivar és felállt zsebredugott kézzel. — Nekem elegendő van belőled. Én torkig vagyok. Mifenét dajkállak én és drukkolok, amíg te hülyeségekkel lopod a napot.

— Hívott valaki?

— És továbbá pimasz vagy, tehát befejeztük. Nem fog röhögni rajtam az egész kikötő temiatad.

A leány szemében megjelent két bus könnycsepp.

— Igazad van. Hát eredj csak... én mindenkinek terhére vagyok. Ha lenne kutyád, tán azért eljönnél az ügyészséghez.

Szivar idegesen forgatta a fejét és leharapta egy szalmaszál végét, amit a zsebében talált.

— Mit bógsz megint?!... Te állandóan bógsz. Kis mafla. Miféle terved van... mi?

— Hogy én szólok egy rendőrnek az utcán és rádmutatok, miszerint rabló vagy és gyilkos. Erre elfog. Én mint panaszos, a vizsgálóbíró elé kerülök és akkor elmondom, hogy ujraperet vegyen fel az apám ügyében.

— És akkor ujrakirugás lesz, míg engem szándékolt hatóságvezetésért bezárnak.

— Igen... Baj?

És szemében egy tudatlan lélek ijedt várakozása figyelt, újból megjelenő könnyei mögött.

Szivar a tarkóját vakarta. Ez a taknyos tulzásba viszi...

— De minek kellek én oda? Add meg a cimemet.

— Az teneked nincs... De ha nem akarod...

— Hm... Majd beülök szembe a kocsmába. Mert ha lehet bezárás nélkül, akkor minek?

A leány bólintott:

— Ugy is jó lesz. A fő itten a te érdeked Szivar.

A jassz majdnem mondott valamit.

Annyit látott a kocsmából, hogy Prücsök a vörös káplárhoz megy.

— Kérem, tessék jelenteni a Mervin urnak, aki itt a fej, hogy gyilkosságért jöttem.

— Elmenj innen, amig jókedvem van.

— Én a fejhez jöttem és maga itten egy láb. A láb az kirughat egy áttetemet, de a gyilkosság ügyét nem lehet ezzel mellékvágányra terelni egy ügyészségen.

A vörös káplár habozott.

— Kit öltek meg?

— Egy randa vörös káplárt.

— Te! Ha én megötletk...

— Azt hiszi, hogy maga itt az egyetlen randa vörös káplár? Meglátja, ha mostan elküld, baja lesz! Bár elismerem, hogy itt a valóság a látszat ellen szól.

— Idehallgass! Ha beméc és kiderül, hogy bolonddá tettél...

— Maga ne fenyegetse a feleket! Majd ugyis kiderül, hogy az én papám egy titkos tábornok és magát jól elbocsátják!

...Szivar látta bemenni a leányt. Idegesen felállt. Ebből elég. Képes és feljeleníti őt ez a kölyök. Majd bolond lesz, hogy bevárja.

— Fizetni!

Körülbelül akkor lépett Prücsök egy fiatalember elé, a második emelet 18-as számú hivatali szobájában.

— Kérem, én Mervin kormánybiztos, vizsgálóbíróhoz jöttem gyilkossági emberölésért.

— Kit öltek meg?

— Csak neki mondhatom. Főbenjáró hadi ügy. Egy titkos virágárusnét, aki civilben mint Zöld Kacaj táncolt az orfeumban, megöletett valaki. Egy »Tuskó-lábu«-nak jelzett papírt találtak vérbefagyva a halottnál. Ez a tettes!

— Mit mesél itt? Kit öltek meg? És ki a tettes?!

— A halott környékén csak egy vörös káplárt láttak. De kérem, itt a vizsgálóbíró kormánybiztos urral kell nekem értekezni...

...Szivar meguszta! Egyszer csak látja a kocsi ablakából, hogy valaki röpül...

Azután a jólismert bömbölés hallatszott:

Azonnal odasietett. A járókelők ismét kíváncsian megálltak.

— Most már elég legyen! — mordult a leányra

szigoruan.

Prücsök jól mellbovágtá.

— A mindenségit!

Felkapta a visítózó leányt és vitte...

...Ki volt ez a Prücsök nevű kisleány, aki így bánt Szivarral, ezzel a komor apaccsal, annyi főfelügyelő régi meghitt ismerősével, komoly bűnügyek kapcsán? Vagy másfél éve, hogy feltűnt, mint valami meséből, egy kis virágkosárral és nem tartozott senkihez. Ezen az alapon mindenkit foglalkoztatott.

Babette anyónál lakott, a kikötő csarnoka mellett. Babette anyónak saját ingatlana volt. Telekkönyvileg bejegyzett, helyrajzi számmal bíró épület. Az épület helyrajzi számmal ugyan rendelkezett, de kőfallal, pincével és padlással nem, mivel egyszerű deszkabódéhoz ilyen komplikált helyiségek nem tartoznak. A bódé elején egy lakattal elzárható, faszaluval ellátott nyílásban, reggel ötkor megjelent Babette anyó, mert ilyenkor halakkal kellett kereskednie. Babette anyó csak annyiban különbözött a mesebeli boszorkánytól, hogy ennyire csúf, jellegzetesen boszorkánykülső öregasszonyt álmában sem látott mesekönyvillusztrátor. Pedig állítólag a mesekönyvillusztrátorok foglalkozásához hozzátartozik, hogy vacsorára szivós marhahúst esznek és előre megfontolt szándéku lidérenyomásban töltik el az éjszakát, hogy a megálmodott modelleket lerajzolják Andersen és Hauf műveihez. Ahhoz, hogy egy illusztrátor Babette anyóról álmodjék, legalább is apró szögeket kellene vacsorára ennie. Akkora görbe nagy orra volt, amilyen csak hangyászoknál látható, néhány szál kócos, ősz haja szerte állt kopaszodó fejbőréről és négy hatalmas bibircsók az orrán, továbbá néhány szőrcsomó, egyenesen visszataszítóvá tették. Sorvadttá nyúló kiálló két szemfoga, ezer ránc, széles, ormóttan termete tökéletesen egészítették ki a rutság és vénség minden

kellékével valószínűtlenül dus mértékben megáldott, vagy talán megátkozott külsejét.

Pocolek, a kazánkovács azt meséli, hogy egyszer éjszaka látta Babette anyót seprőn lovagolni és bár igen részeg volt, felelősségének tudatában állítja, hogy nem tódít. A kikötő babonás népe félt a kofától, mert egy matróz, akit megátkozott, elsüllyedt a Bermundáknál. Egy másik matróz őt átkozta meg, ezt fejbeverte egy lavórral, hogy az illető kórházba került. A kikötő babonás népe sok mindenféleképpen hisz és szívesen tiszteli a titokzatos egyéneket, különösen, ha ezek adott esetben fejbeütnek valakit egy lavórral.

Hogy a látszat mennyire csal, annak élő példája volt Babette anyó, aki harcias kofa léteére és torz külseje ellenére, jólelkű, becsületes, igazszavú aszszony volt.

Misem bizonyítja ezt jobban, mint Prücsök esete, akit magához vett, miután ez feltűnt egy reggelen virágkosarával, roppant cipőjével, ijedt és egyben dacos gyerekarcával, hontalanul és elhagyoltan, mint ha a nyugtalan nagy tenger dobta volna partra, likacsos, sima fehér kövekkel, zománcfényű kagylókkal együtt, valahonnan a világtenger ismeretlen kellős közepéből.

Babette anyó egy alkalommal, este kilenc óra után meglátta a leányt szomorúan üldögélni, valahol a szárazdók környékén. Ekkor nagyon lehordta, megráncigálta a haját azon az alapon, hogy az ő idejében még másképpen nevelték a fiatal leányokat, egyet lóditott a karján és hazavitte az ingatlanába.

— Mars! Fiatal leánynak este semmi keresete a kikötőben. Szeretem az ilyet! Egyedül mászkálni, alkonyat után!

— De nekem nincsen...

— Ne lefetyeljen, mert kaphat egyet, hogy a

fal adja a másikat! Itten Babette anyóval beszél! Nem éppen a puha szivemről vagyok híres. Mozogjon, mert fejbeágom a virágkosarával!

Tiszta dolog volt, hogy ez éltes hölgy nem az üres szavak embere. Prücsök hát engedelmesen követte. A bódében már felhagyott Babette anyó a körülményes megszólításokkal és egy kosár halat arébb lökve, ekép szólt:

— Eredj a kuckóba mosakodni és edd ezt a heringet vacsorára. Ott fogsz aludni a hordó mellett és aszondom, itthon légy hétre, mert megismered a kezemet!

— Mi köze nagysádnak hozzám?

— Az, hogy kitépem a füledet!

Vagy kielégítő volt ez a magyarázat Prücsök számára, vagy a füleit akarta megkimélni, annyi bizonyos, hogy nem kérdezett többet és ott lakott Babette anyónál, egy sarokban elhelyezve a virágait is. Ez a megoldása különben a rejtlélynék, amit Lord Gotschild halála napjáig nem értett: hogy miért volt az operába küldött virágok között két csokor pompás rhododendronnak átható hering szaga, ami a virágoknak különben nem sajátjuk.

Szivarral állandó hadilábon állt a kofa, mint-hogy a kikötőváros lakosságának nagyrészét heves szavakkal korholta naphosszat, mivel »a gyanus, éhenkórász, naplopókat« nem szerette.

Most is, ahogy megpillantotta a leányt és a csirkefogót, nem mulasztotta el bölcs észrevételeinek egyikét:

— Maga jobban tenné, ha elmenne csomagot hordani, nagy, erős ember, hogy sülne ki a szeme, csak lopja a napot, meg ki tudja mimindent.

Szivar megszokta személyének részletes jellemzését, hát csak annyit felelt, hogy nem kíváncsi Babette anyó lefetyelésére. Mire Babette anyó meg-

jegyezte, hogy alkalmilag Szivar fejét beveri a redőnyhuzóval.

— Azt adja magának a jó Isten — mondta erre Szivar —, hogy egyszer ne csak a száját járassa!

Igy társalogtak egymással, párbajozó urak módján, bizonyos előírászerű távolsgról.

Annak ellenére, hogy Szávar verekedései kapcsán előnyösen ismert egyéniség volt, errefelé, a Babette anyóval előbb-utóbb elkerülhetetlennek látszó kényszerű kimenetele bizonytalannak látszott, tekintve az éltet halárusnő harci eszközeit, melyek közül különösen a lavórt kezelte olyan félelmesen fejlett technikával, mint az ifjúsági regényekben szereplő szüri indiánok nevezetes harci bárdjukat.

— Hallgasson már! — szólt rá Prücsök. — Szivar a barátom és szükségem van rá.

— Majd te is kaphatsz egyet... — dörögte halkabban és inkább egy perpetuum mobile lényegéből adódó egyhangú zakatolással, miközben bement.

— Várjál, Szivar! — kiáltotta a leány és roppant cipője csoszogó zenei aláfestésétől kísérve, besietett mentora után, aki éppen vízzel locsolt egy kosár halat és az említett perpetuum mobile törvényeinek engedelmeskedve, még mindig éhenkórászokról és naplopókról dünnyögött, akiknek használati tárgyai egyikével (lavór, redőnyhuzó, kávédaráló stb.) jól a pofájukba vág, hogy megemlegetik. De ez már inkább csak halk meditáció volt, miközben halait figyelte és előre vagy hátra csuszó fejkendőjét megigazgatta, vagy csomóját szétbontva, állá alatt újra megkötötte. Később a boldogult férjéről is említést tett és ebből az alkalomból számos szoknyáinak egyikébe megfújta az orrát, mint valami havasi kürtöt.

Prücsök, a többszörösen kidobott kémnő segített a halakat válogatni, azután derekára szorított virágkosárral kísietett a kunyhó elé Szivarhoz, aki a leg-

jobb barátja volt. Jó darabon még, mintha a halasbódé voltaképpen egy óceánjáró motorháza lenne, utánuk dögicsélt Babette anyó örökmozgó szája és ez alkalommal Szivarral kapcsolatban a szeneslapátot egy drótkefével kombinálva, részesítette előnyben.

A zöldségszagu, forró sikátor zshivájában siettek egymás mellett csendesen. Valahol a kikötőnegyed tejéről alkonyattájt vizsugárral árasztották el az utcákat és az elvásott gránitkockákon lefelé vágató áradat, gyümölcshéjjak, rongyok, papirok, dögölt halak és kagylók csemetjét sodorta bugyborékoló, zavaros folyamában, néhol egy-egy csatakos szemétdombbá terebélyesedett, valami akadály köré, ahol azután mindenféle színű és fajú, teljesen meztelen gyerekek kutattak hosszú pálcákkal, visitózva és nevetgélve és nedves bőrükön sárga villanásokkal, megcsuszott az özönlő napfény.

— Hé, hó!... Halló Szivar! Nézd, a Prücsök!

A vidám külváros csenevész emberpalántái nap-hosszat jelezték az áthaladókat, ami nem egyszer hasznos értesülésnek bizonyult, ha valakinek oka volt rá, hogy bizonyos ismerőseit elkerülje.

Amikor a rakodóhoz értek, Prücsök a homlokára csapott:

— Először most megyünk a *Zenélő Patkányhoz*.

— Mifénét keresöl ott?

— Ott van egy benzintöltő állomás, ahol megállhatnak a halottak.

— Egész buta vagy, te! Miféle halottak állnak meg a benzintöltőnél?

— Mert te nem érted a kikötői kulisszadolgokat, ezért vagy te egy buta Szivar. Ha a furgon sofőrnek utasa van és megáll egy kocsmá előtt inni, azt kiteszik állásából. De erre ő ad a benzinkutas fiúnak öt soust, amitől az úgy csinál, mintha töltené a kocsit

tankolását. Erre nem szólhat senki. Halott vagy nem halott, a motor az ő benzinjét időnként megkivánja, mint Korn Atya a tubákot. Na, most a sofőr meg külön elmegy valamerre tankolni, szintén felvesz a további ultra szükséges mennyiségű pálinkát. De ha csak úgy leáll egy kocsmá előtt, fekete kocsival, hát az kizárt nonszensz... Nézd csak, ott áll!

Szivar, ez a komor jassz, azon tiszteletteljes oldalpillantásai egyikével nézett a leányra, amellyel titokban, csodálkozva és gyanakodóan figyelte olykor, mintha így szólna önmagához:

»Csakugyan egy prücsök ez a Prücsök?

Nem szabályos bestia esete forog fenn, igen sok ésszel, ravaszsággal, e bűbajos kis ártatlan prücsök álcájában?

De a nagy, tiszta, szomorú szemek, a gondozatlan, pápuaszerűen göndör, erős fekete haj, a hófehér, ijedt kis gyerekarc, amelyen elszántság és dac vibrált keresztül egyszer-másszor, ha nyomban és habozás nélkül megtette, ami örültség éppen eszébe jutott, a dallamosan szórakozott járás e túlméretezett cipőkben és csipője mellett lengő két szelíd karja, muzsikáló, busongó gyerekes orrhangja, igazolták, hogy ez a valódi árva, ártatlan, 16 éves Prücsök az eredeti, zöld csomagolásban.

Ha nem igaz, akkor ő ne legyen többé Szivar, az elsőrangú fenegyerek.

Az bizonyos, hogy ebben a kiszámíthatatlan lacsókóban, aki magánügyeivel állandó elfoglaltsághoz jutatta a kikötői lakosság zömét, mintha itt más dolga (vagy pihennivalója) nem is lenne senkinek; szóval, annyi bizonyos, hogy néha, kiszámíthatatlan örültségei közben, megcsillan benne valami rendkívüli.

Tehetség?... Ész? Vagy ösztön?

Mi köze ehhez neki?

És különben is, mit mászkál ő itt ezzel a tak-

nyossal, mint valami vén bernáthegyi eb, vagy ifju mameluk testőr? Szivar ő, vagy dajka?...

Ezt a marhaságot nem csinálja és ha segít is a kölyöknek, nem hagyja a nyakára nőni. Azt már nem!

— Te, Szivar! Adj pénzt.

— Mi? Hülye vagy? Egy frankom van, az kocsmára kell.

— Nekem is.

— Kocsmába méc?

— Igen. Iűs kell a frankod snapszra. Add nekem, Szivar, ha lelked van.

— Minek a snapsz?

— Kidöntöm könyökkel. De rendelni muszáj. Így nincs semmi tekintélyem.

— Nem adok.

— Pukkadj meg!

És fűtyült. Ez a kölyök rém szemtelenül tud fűtyülni. Majd egyszer felpofozza, az lesz a vége.

De nem tette. Sőt, amikor Prűcsök, mint egy tamburát, térdéhez csapkodta a kosarat és valami oknál fogva igen hamisan fűtyült, ami egyébként nem fordult elő, a jassz jobban megnézte.

És akkor látta, hogy Prűcsök szeméből két nagy csepp gurul le az arcán.

— Bőgsz?... Mi?

— Semmi közöd... Én egy magányos árva vagyok. Törődj a kutyáddal.

Szivar irtó dűhös lett. Ezt a kölket nem lehet kibírni.

— Nesze a frank és siessél, mert esni fog.

— Nem kell...

— Mit izélsz itt?... Mondtam, hogy nem adom?

— Neked kell kocsmára. Nem ezt mondtad?

— Ezt fenntartom. Nekem köll kocsmára, de mert neked is köll, hát odaadom, miután így nincs

tekintélyed és szépen kérted.

— Nem kértem szépen. Azt mondtam, pukkadj meg.

Mit akar ez a szemtelen?

— Köll vagy nem?

— Köll, de úgy, hogy nem kértem szépen és te mégis adod. Vagy nem köll. Add a kutyádnak, az nem árva... És szépen kér.

— Nekem nincs kutyám. És ilten van, ahogy akarod, de elvedd, amíg jókedvem van, mindenit a csavaros fejednek.

Prücsök átvette a frankot és azon nyomban vi-gyorogni kezdett, szélesen, csufondárosan, diadalma-san.

— Csak te morogj, Szivar. Ha a férfiak morog-nak, akkor olyanok, mint a dresszurált medve: dör-mög az orrába fűzött drót miatt, de mégis csak utána megy, amikor huzzák... Fogd ezt a kosarat Szivar és várjál...

Szivar, ez a talpig komor apacs, ismét gyana-kodva nézett utána. Valódi Prücsök ez a prücsök?

Mindegy! Ezzel a taknyossal végzett. Hogyne! Majd beáll pesztrának, ősz hajjal, két aranyfoggal és negyven centiméteres zsebkésével, gondolta dű-hösen, ahogy ott ácsorgott kezében egy kecses vi-rágkosárral. És arra járó ismerősei közül többen is kinevették.

Hát ennek most vége lesz!

Közben zuhogni kezdett a zápor és megázott alaposan, mire ugy másfél óra multán, bájos mosoly-lyal, megérkezett Prücsök.

— Remélem nem vártál soká?

A férfi morgott valamit és a leány megindult előtte.

— Csak vidd a kosarat Szivar, én megütöttem a karomat — szólt még hátra könnyedén. — És ne

is morogj, mint a denaturált medve. Fáj a karom.

— Te mindig hazudsz, — felelte a komor jassz.

Pedig most kivételesen igazat szőtt Prücsök.

Megsebesült. Merénylet áldozata lett.

Igy történt a bűnügy.

Prücsök sietve érkezett a Zenélő Patkányba. Csak éppen, mintha egy snapszot akarna lehajtani. Kirug Hümér poharakat mosott, egy gömbölyű kefével a söntéspolcnál.

— Szervusz kancsal.

Igy hívta a csapost, mivel tudta, hogy ez idegesíti. Kirug Hümér ugyanis olyan kancsal volt, hogy mindenki fedezékét keresett, amikor megrázta a szó-dásüveget, hogy spricceljen. Előfordult, hogy a pohár helyett a huslevesbe fröcskölte az ásványvizet.

— Valami snapszot adj, de erős legyen, — szölt Prücsök.

— Elhord magad, te taknyos!

— Tessék kiszolgálni!

Ott volt Mathias, a furgon soförje és egy ur viharkabátban, akit Álmos Elefántnak hívtak, de Prücsök nem ismerte. Pedig monoklija volt.

A csapos végigmérte gunyosan a leányt és betöltött egy pohárkába méregerős rizspálinkát.

— Ne!

Prücsök még sohasem ivott szeszes italt, de Kirug Hümér dühösítette. Hát nem dönti ki! Juszt is kiissza. Előbb köhögött, azután elállt a lélegzete. Továbbá bögni kezdett és elmondta Kirug Hümért mindennek. Persze kinevelték.

— Mit dühöngsz Prücsök, — kérdezte Mathias, fekete sofförkabátjában, ahogy halottakhoz illően öltözött a volánnál.

— Szentelen fráter! — kiáltotta és a csapos elé dobta a frankot. — Majd megmondom Korn Atyának!

— Te akartál pálinkát — röhögött a csapos. —

Nem kell fizetni! Ha kedved van rá, máskor is kapsz ingyen.

És visszadobta az aprót. De kancsal volt, hát a földre esett a frank. Prücsök az asztal alá mászott, megtalálta a pénzt és gyorsan eltette. De azért csak kereste. Azulán bögött, amiért nincs meg.

— Fizetni akartál ugyanis, — mondta Kirug Hümér.

— De visszaadtad! Most persze direkt dobtad a jég szekrény alá és te majd megkeresed este. Így könnyű jószívűnek lenni.

— Te szemtelen! Ilyet ne mondj rám. Itt egy másik! A mérges pulyka mindenit!

Miután keresett egy frankot, ismét szélesen, szinte négerül mosolygott. És Mathiashoz fordult.

— Nem sikerült a lopózás. Boncolás előtt lelepleztek.

— Ostobaság, — szólt Mathias. — Ha a kormánybiztossal akarsz beszélni, nem ez a módja.

— Én adok egy jó tanácsot, mademoiselle Prücsök — szólt az Álmos Elefánt.

— Ez ki? — kérdezte hangosan a leány.

— Ész Lajos, az Álmos Elefánt — felelte Mathias.

Ész Lajos, az Álmos Elefánt állítólag bírósági ember volt, büntetlen előélete idején. Ezt nem ő mondta, hanem többen is felismerték olyanok, akik jártak a bíróságon. Egyesek szerint ügyvéd volt, mások altisztnek mondták és valaki határozottan állította, hogy zsemlyéket árult a büntetőtörvényszék folyosóján. Abban valamennyien megegyeztek, hogy jelentős funkciót töltött be bírósági környezetben.

— Nem jól csinálja kislány a dolgát, — mondta Prücsöknek. — Lényegileg nem ismerem, de annyit tudok az ügyéről, hogy Dr Mervin kormánybiztos ur őcecellenciájához akar bejutni.

— Annyit tudhat. De miért nem csinálom jól?

— mondta némi gyanakvással, mert bizalmatlanságot ébresztett benne, ha magázták. Azonfelül Ész Lajosnak egyik szemén hályog, másikon monokli volt. Prücsök képzeletében a vakság, jóindulatu, sőt bölcselkedő egyének tulajdonsága, bár nem olvasta Homeroszt, mivel Babette anyó és Szivar irodalmi érdeklődése két egyforma részre oszlott szerelmi és bűnügyi történetek között. Mert az emberek valamilyen érthetetlen okoknál fogva szeretik, ha olvasmányaikban, műkedvelők badarságokat mesélnek arról, amit ők személyes tapasztalataik alapján jól ismernek. Homér művei, mint általában a klasszika filológia egészbenvéve, távol állottak Prücsöktől, de mégis bölcsként tisztelte a világtalan embert, tehát szerinte Ész Lajos félszemére bölcs volt. De másik szemével még utban jelenleg az örök homályon túl feltalálható bölcsességhez, egy nagyon vastag monoklit viselt, hogy zavaros körvonalakban lásson valamicskét!

Ez volt a baj! A monokli!

Némely ember a nép ősi monokli ellenes hangulatát, csirasejtjeiben hozza magával. A legsúlyosabb rövidlátó sem nézi olyan rossz szemmel a monokliját, mint egyszerű embertársai. Ki tudja miért? Nyájas családapákból adott esetben marcona sansculotte-ok válnak a kerek lencse pusztá megpillantásától.

Prücsök impulzív leány lelkében is nyomban felcsendült a kispolgár indián csatakiáltása: Mit hencceg azzal az ablaküveggel.

E harcikiáltás az oka, hogy annyi szemérmes polgár csakugyan ablaküveget hord, mert ha jobbszemére erős lencsét kell illesztenie, óvatosan drótszemüveg keretbe foglalja, amivel együtt jár, hogy balszemére ablaküveg kerül a csiptetőbe. De a békés ember még erre is képes, semhogy kimondják rá, repülő söröskancsók és rövid pofozkodások gyűjtő harciriadóját: »mit hencceg azzal az ablaküveggel?!

Ez az oka, hogy Prücsök egy agresszív váll- és csipőfordulattal visszatekintve a saját háta felett, így szólt:

— Majd pont maga tud valami okosat.

— Ez a férfi Ész Lajos és csavaros agyberendezése van — ajánlotta Mathias a monoklist. — Ért a joghoz is.

— Ugy?... Maga ügyvéd?

— Eléggé.

Most jobban megnézte.

— Miért nem ismerem magát?

— Hosszu ideig nem hagytam el a lakóhelyemet.

— Mikor szabadult?

— Ész Lajos beteg volt — magyarázta Mathias.

A kopasz tudós megtörölgette monokliját.

— És egy főművet diktáltam a jelöltemnek.

Mikor nyilvánvaló lett, hogy jelöltje van, megszűnt a monokliellenes előítélet.

— Ha rám hallgat, akkor beszélni fog doktor Mervinnel, aki mint vizsgálóbíró került a bűnügyi, majd a politikai osztály élére, főiskoláit Metzben végezte Gabrone büntetőjogásznál tanult, mint gyakor-nok és atyja Bernhardt, Márki, St. Foulgeos elő-névvel az utolsó hűséges royalista, amit stréber gyer-meke a ranggal, címmel és a velejáró mélységes rá-fizetéssel együtt meglagadott, amikor a köztársaság szolgálatába állt. Ez Dr Mervin rövid Curriculum vitaeje.

A leány most már mély tisztelettel tekintett rá és ezt kérdezte:

— Mondja Lajos, maga érti, amit mond?

— Néha, pillanatokig úgy érzem, igen. De már sokat javult ez az állapotom. Most üljön le gyermekem, segíteni fogok magán.

Ezt olyan határozottan mondta, hogy a leány nyomban szótfogadott.

— Nyolc éve nem olvastam újságot. Tekintsen hát engem egy Csipkerózsikának.

— Ez nehéz lesz, mert maga nem szép, de megpróbálom, ha kívánja.

Kirug Hümér megcélzott az ablak peremén egy legyet és ráfröcskölt a szódából. Ész Lajos megtörtelte az arcát.

— Mi a maga ügye voltaképpen.

— Atyám, ki Lyonban született és tanulmányainak befejeztével elvégezte iskoláit, orvos lett és Decouxnak hívják.

— Ismertem, — szólt Ész Lajos csendesen és maga elé nézett bágyadt szemhéjakkal, világtalan tekintettel.

Ezért a merengő lankadt arc kifejezéséért nevezték Almos Elefántnak.

— Atyámat elítélték két év előtt, mert ráfogták, hogy merényletet végzett az excellenciás kormánybiztos, dr Mervin vizsgálóbíró ellen. Ez szerintem légből koholt állítás.

— Hát nem tudom... — mondta bizonytalanul Mathias. — Nagyon gyanús volt az öreg.

— Mégis nem igaz! — kiáltotta a leány. — Higyje ezt el Rózsacsipte ur! Mert az én apám gyógyit, nemhogy ölné.

— És a revolver? — szólt Kirug Hümér.

— A gyilkoláshoz nem bizonyíték köll, hanem gonoszság! Azt meg nem találtak a papámnál. Te egy undok, kancsal, kültelki csibész vagy.

— Hagyjuk ezt a tényállást, — szólt legyintve Ész Lajos. — A csapos elleni bizonyítás nem menti tisztelt apját. El kellett itélni.

— Hát erről van szó! Hogy most a Kmetter Bubi, meg a többi halászok, már három hete sutto gják, hogy egy haldokló tetem vallotta nekik: ártatlan az atyám.

— Nem alapos ok. Perujításhoz ítélet után felmerült tárgyi bizonyíték kell. Vagy különösen döntőnek látszó tanuvallomások, amelyek utólag jutottak a védelem tudomására.

— Én megmondom őszintén: nem vagyok jogász. De itt a papámról van szó. Azért küzdök kérem! Tegnap hetedszer állítottam meg azt a kormánybiztost az ügyészségi kapuban. Annak nincs lelke. Most elhatároztam, hogy amikor legközelebb kijön, én a lába elé vetem magamat.

— Az mire jó?

— Hátha orraesik!

— Nem perrendszerü eljárás. — mondta És Lajos. Rálehelt a monoklijára és visszatette megtörtetlenül, mintha az éleslátás zavarta volna eddig.

— Nekem győzni kell akárhogy! — kiáltotta határozottan. — És nincs más erőm, mint az, hogy itt mindenki velem van, itt szeretnek és...

Csörömpölés. Prücsök sikolt! Az ablakon egy kő repült be és válontalálta a leányt.

— Az áldóját!

Egy ugrás és Kirug Hümér a söntéspolcon át az ajtónál van, kezében a sörcesapoló. Mathias az ablakon át veti magát a merénylő után. Utóbb kiderül, hogy hiába. Nem is látták ki tette.

Ezalatt a leány lihegve, holsápadtan, remegő kézzel vizet iszik.

— Istenkém...

— Mi történt? — kérdezi az Álmos Elefánt, aki az események hatása alatt sem szünt meg mélázni.

— Nem látta?... Vagy igaz... Egy követ dob.,, De hiszen ez levél!...

Egy papir volt a kőre csavarva.

— Eltűnt! — érkezett lihegve a csapos és a furgon sofförje. — De ha elkapom aki volt...

— Mi volt a levélben? — kérdezte az ügyvéd.

— Tessék?... Semmi... Nem jól láttam.

Prücsök hazudott. Volt levél, de ahogy belenézett, eldugta gyorsan, mert ez állt benne:

»Kiruk Hümér!

A Korn atyára szól, sőt a sofőrrel is megtudja a Világ, hogy városi benzint elad. Rólad meg, hogy mi volt a részek Munier gyűrűjével, továbbá Korn Adjáról, hogy orvagzda. Ha ti tovább is a Prüstög ügyével foglalkosztok.

Megesgudtemm:

VERFÜRDŐ BILL

Jaj Neked K.F.T.»

Ezt eldugta. Mert csunya fenyegetés volt.

— Nézd, hogy remeg és egész kék a karja.

— Mer engem talált a merénylet.

— Miféle merénylet? — kérdezte Kirug Hümér.

— Eztet biztos a Mervin teszi, mert kellemetlen neki, hogy áskálódok.

Ész Lajos nem hitte. Bár nem zárt ki semmit megfelelő bizonyítás nélkül.

— Azt hiszem inkább, hogy az pimasz Netty volt — szólt régi nyugalmába merülten a csapos.

— Üljön le, kisleány — szólt Ész Lajos. — Ugy látom, hogy ebben az ügyben magának első orban egy nagyvilági emberre van szüksége.

Ez új szempont volt és érdekes.

— Maga... nagyvilági ember? — kérdezte kissé remegve a leány.

— Az vagyok.

Bizonyára így volt. Pedig pusztán az a tény, hogy már több hete nem viselt nadrágot, elegendő lett volna arra, hogy kétségbevonjuk állítását, mivel a »nagyvilági élethez« e ruhadarab jelenléte mindig is elengedhetetlenül fontos volt.

Hogy megjelenése mégsem hatott botrányosan frivolnak, azt a tengerészliszteknel divatozó hosszú viharkabátja tette. A szóbanforgó viharkabát idényszerűségét Ész Lajos életében rendkívül sok körülmény indokolta, ha egy emberi sors szeszélyes változatait kifejezhetnénk meteorológiai értékekkel. E viharkabát felett igen zord nélkülözések hava, jelentékeny hajtórazziák orkánja mult el, nem is szólva kemény és mindent elsőprő pofonok süvöltéséről.

Ahol a kabát hajtókáját széltárják, ott a szemérmetes jogász a konzervatív *Journale Des Mondes* egyik példányából éppen azt az oldalt viselte plasztónnak, amelyen Andre Gide-nek egy ragyogó cikkét közölték.

Mondják, hogy fiatalabb éveiben a Sourire példányaiból alkalmazott megfelelő fehéreneműt, de ez régen lehetett. Lassacskán abban a korban volt, amikor az ember már azon mereng, hogy milyen szép lesz, ha rövidesen a Baselben megjelenő »Wissenschaft und Wirtschaftökonomie« megfontolthangú közleményeit hordja.

— Most mondjon el szép nyugodtan mindent.

Prücsök mesélt. Az Álmos Elefánt figyelmesen végighallgatta. Legfeljebb egy-egy kérdést tett fel.

— Az atyja Párizsban praktizált?... Nem kutatták, hogy miért jött Casablancába?

— Nem kérem. Én sem tudom.

— Maga hogy kerül ide?

— Szökés következtében. Mert az atyám közelében a helyem.

— Mit állapított meg a helyszíni szemle?

— Semmitse. Mer azt mondták, kétségtelen, hogy nem kétséges a bűnösség kérdése.

Az Álmos Elefánt elgondolkozva, nagy tiszta tenyerébe hajtotta a fejét és hályogos szeme igen szomoruan merült a semmibe.

— A felső rakodó egy földszintes házának tetejéről történt a lövés — szolt Kirug Hümér és kidobta cigarettáját az ablakon.

De Prücsök ölébe repült.

— Csak beismerő vallomás alapján lehetett volna mellőzni a helyszini szemlét. De ez formai hiba. Ujrafelvételhez kevés semmiségi ok.

— A halott vallomásaival is kevés?... Ott minden halász tanu.

— Kevés. Ha ráveszi Mervint a helyszini szemlére, akkor talán megmenti az apját. Sokszor ilyen apró formáság rejti egy ügy lényegét... De nehéz lesz. Nincs kellő jogalap.

— Maga hiszi a papám ártatlanságát? — kérdezte igaz, bus gyereki könnyekkel két szemében.

— Nem hiszem.

— Hát akkor minek ugrat... — kiáltotta Prücsök és felzokogott. — Minek kinoz, ha nem hisz?!

— Nem hiszem, hanem tudom: Decoux ártatlan!

HARMADIK FEJEZET

Vérfürdő Bill retteg az egész környéktől

Még a nyugodt sofőrnek is látva maradt a szája.

— Honnan tudja? — kérdezte Kirug Hümér.

— Én kinn voltam helyszini szemlén. A Decoux perről akkor nem tudtam. Most látom magam előtt a helyszint... Decoux ártatlan.

Prücsök ekkor megcsókolta az Álmos Elefánt kezét.

— Maga... megmenti! Igen! Maga megmenti!

— Nem tudom bizonyítani. De a vizsgálóbíró bizonyosan látná az igazat. Az a justizmord oka, mert

ez justizmord, hogy nem volt helyszíni szemle... Micsoda barbár jogász ez a dr Mervin.

Egy különálló hajszálat visszatapasztott a fejébubjára. Mert mindössze néhány szál vörösszőke haj volt a kitűnő koponya sivár termése. Az egyik ivére támaszkodó, Közép-Amerikában kedvelt hidépítési mód mérnöki elgondolása szerint, merész félkörben fésülte keresztben, jobbfülétől a balhalántkéig.

— Hát mit ajánl nekem, kérem? — érdeklődött Prücsök és már rettenetesen szerette Ész Lajost.

— Nézze kislány, őszintén megmondom önnek...

— Ne önözzön, mert kiröhögm.

— Az őszintén volt a hangsúly. Tehát közlöm.

ön... önkénytelenül magával, hogy a legnagyobb úrral is könnyű beszélni, ha nem a hivatalában keresik fel. Irodában senki sem szeret hivatalos ügyekkel foglalkozni. — És ismét rálehelt a monoklijára.

— Maga egész jól beszél — mondta, közelebb húzta a székét és biztatóan megveregette az Almos Elefánt mellkasát, amittől Andre Gide novellája szerény elutasítással felzizzent. És Mathias felé is megjegyezte őszinte dicsérettel: — Ez az Elefánt egy nagyon jó fiu.

— Kedves ez az elismerés, de térjünk a tárgyra. Ma este a tisztikaszinóban bált rendeznek. Menjen el és beszéljen doktor Mervinnel.

— Azt sem tudom, hogy merre lehet az a bál?

— Ismerem a tisztikaszinót, majd elkísérem.

— Van ott belépés nadrág nélkül?

— Valószínűtlen. De az épületig elvezetem, bár ez is felesleges. A mi Mathias barátunk révén eljut oda autón.

— Becsület szavamra, Lajos, maga nem normális. Hát elképzeli, hogy egy gyönyörű bál előtt megáll a halottas autó, én meg kiszállok talpig estélyi koporsóban, de úgy, hogy ne legyen feltűnés...

Kirug Hümér roppant erektől duzzadó alsókarjára dőlve, átköpött a söntésposlcon. Most Mathias sapkáját találta, a székre felkuporodó macska helyett.

— Akkora szája van, mint egy főkapu — szól Prücsökre nézve.

— Ahogy én tudom, a katonai ügyészség szomszédságában van a kaszinó. Ha Mathias beviszi magát autón az ügyészségi kórház garázsába, ott csak lesz valami kerti ajló, amin átmehet a bálba. Ha egyszer bent van...

— Kirugnak. Próbálva...

— A tisztikaszinóban egy hölgyet, érinteni sem mernek.

— De most rólam van szó.

— Hát kérem, ez fogas kérdés... Ruhaszerzésben nem érzem erősnek magamat.

— Pedig az kell a bálhoz — mondta a csapos.

— Ruhám esetleg lenne, mert Szivar nevű barátom örömmel lop nekem, de cipő...

— Semmi baj! — mondta Kirug Hümér. — Amikor Anette megcsalt, visszavettem tőle mindent. Gyönyörű bálicipő is volt közle. De harisnyám nincs.

— Azt Veuv Marie ad neked! — mondta Mathias.

— Van neki egy pár, öt éve kínálja eladásra.

— Ami a fejfrizurámat illeti — szól Prücsök —, a Zsebes Mirnix kid auerol. Adok egy frankot és a kancsal holnap megkeresi a jégszekrény alatt, ami elgurult.

És felugrott, hogy induljon.

— Fél kilencre érted jövök a kocsival! — kiáltott utána Mathias, a furgon sofőrje.

...Most mentek Veuv Mariehoz. A jassz rém dühös volt.

— Szóval mi van?

— Semmi az egész. Ugy döntöttünk, hogy te lopsz estélyi ruhát nekem. Szeretnék olyat, amin

művirág van.

Szivar elképedt.

— Miféle hülyeség ez?

— Bálba kell menni. Ezért szerzől te majd ruhát, a Veuve Marie ad harisnyát. Siess, mert még nem árultam...

A jassz most elejtette a kosarat, mert meglökte valaki és miközben lehajolt érte, egy őzbőrcipős járókelő fejberúgta, hogy szikrázott a szeme.

— Nahát! Rémesen ügyetlen vagy! Ilyen buta Szivart még nem láttam. Szóval a mozi előtt várlak a ruhával!

Betelt a mérték! Szivar kihúzta magát.

Csípője mellett rántott egyet a nadrágszíjján, azzal a hirtelen szitáló mozdulattal, amellyel a fel-púposodó gyapjúzsák tartalmát lazítják, majd lehúzogatta csikós trikóját és kezébe vette sapkáját, mintegy illemtudóan.

— Hát nézd, Prücsök. Beszéljünk mostan őszintén és közvetve. A véleményemet hagyjuk, mert nem szokásom pimasz kölket sértegetni. Körülírásnak csak ennyit: Te egy szemtelen, undok, hálátlan taknyos vagy és én leveszem rólad a kezemet. Ez faktum.

Fejére tette a sapkáját, hetyke bajuszán pödört egyet és újból feligazította flanell nadrágját, mely a pizsamák poltron életét élte történelmének »Szivar előtti« idején. Biccentett, majd belső zsebéből elővette úri sétabotját, egy felébetört bambuszt a tetejébe alkalmazott »mutter« nevű csavarral. Mostanában nyugdíjaznia kellett e kedvenc holmiját, mert a leány körül mindkét keze tele volt munkával napestig.

— Isten áldja, kisasszony!...

— Kisasszony a nagynénéd!

— Az igaz. De a középső fia most csarnoki altiszt lett, tehát ne tessék ajkaira illetni, mer beverem

őket. Már kezdhet más hülyét keresni helyettem.

— Olyant, mint te, nem találok! — sírta a leány.

— Részemről a mélységes szívfájdalom!

És megforgatva ujjai között a nádpálcát, amelynek végét a mutter nevű csavar díszítette, de nem pusztán ékesítés céljából, mert jónéhány nyolc napon túl gyógyuló fenyítéstől kopott simára. Azután a samkáját is megemelte és lenéző göggel köszönt:

— Gud báj!

És ment. Így! Ezt elintéztük. Szemtelen kis rongyos. Még ha nő lenne! De ez egy fityfurity, aki itt sajnáltatja magát, hogy szolgálják. Egy gyerek...

Már a sarkon volt, amikor egy harsány kislányos hang utána szállt, túlcseengve a délutáni lármán:

— Hétkor a mozi előtt várlak. Hozz egy szép lamé ruhát és ne késsél! Szivaaar!

»Azt leld« — gondolta és tovább ment.

Fütyörészve gusztálta a nőket és időnként megpödörte a bajuszát. Szép szál fiú volt ez a Szivar. Tömött haja mint a tükör ragyogott, bár Szeplős Nanette, a Miki Egér-árus azt állítja, hogy sültheringszagú, mert Szivar csak étkezés után fésülködik, de mindenki tudja, hogy Szeplős Nanette bosszúból kompromittálja a fiú odörjét. Ezért két pofont is kapott Rita Kaméliától.

— Halló, Szivar!

Kicsit Bob kiabált át a »Nárcisz Park« bejáratából.

Itt volt a hivatala, a falhoz dőlve, rózsaszínű nyakvédőben, amerikai filmbajusszal és jól vasalt ruhában. Többen is álltak ott ilyen fiatalemberek, egyforma nyakvédőben, azonos bajusszal. A helyiségből citeraszó és egy altszínezetű női hang hallatszott. Néhány vidám hölgy mosolyogva kinézett az egyik emeleti ablakból.

Szivar megemelte a sapkáját és intett a höl-

gyeknek.

— Süket vagy?! — kiabálta Kicsit Bob. Ezt az elnevezést egy külföldi hölgy révén kapta, akivel sok viszálya volt és fenyítés idején azt szokta sikoltani hamis kiejtéssel, hogy: »Kicsit üss... Bob... kicsit, mert fáj!« Így lett aa fiú neve Kicsit Bob.

— Mit akarsz?

— Hogy van Prücsök?

— Nem ismerem azt a kölket — felelte Szivar.
— Levettem a kezemet róla. — És peckesen távozott.

Vörösfényű porszemek szállongtak a forró, zsírszagú délutánban és a vámház körül hivatalnokok végezték napi ordítózásait, a fuvarosok visszaéléseiről vélekedve.

A sarkon egy vén, szakállas osztrigaárus fordult be kordéjával. Zöld levelekre táltalt kagylói felett vörös és fehér üvegek összecsördültek halkan.

— Hé! Szivar. A Prücsök...

— Nem ismerek ilyen nevű rovar!

— Akkor legyen szíves és mondja meg neki, hogy Kmetter Bubi, a főhalász holnapra osztrigát ad neki bizományba, de korán jöjjön érte.

Vidám élet volt ez. A poros ricsajban jó ismerősök siettek aarra és a Nárcisz Park felől pofoncsatogást hozott a szél.

Mondom, vidám élet volt itt.

— Mr. Szivar!... Hahó!

— No mi vaan? Tán eltévedt itt a hóviharban?

Az amerikai diák, aki árnyképekkel ügynökölt a belvárosban, viaszvásznon tokjával éppen arra ment és közben meglátta Szivart.

— Én kérni maga: adja ez Prjucsoknak.

Egy árnyképet húzott elő, amely a leányt ábrázolta.

— Menjen a fenébe, maga mázoló! Semmi közöm a hölgyhöz! Levettem róla a kezemet.

P. Howard: Az ellopott futár

— Ah! I'm sorry...

— Hát ebbe maradunk.

Félkarral eltolta a fiút és tovább ment
vannak úgy fönne evvel a kis boszorkánnyal.

Nála véget ért. Amikor éppen ezt go-
galoppban érkezett Cefi, a vízfejű »drót«. H-
kisfiú volt és állandóan egy szál, hosszú hálói.
járt. Csinos, értelmes arcához egy felnőtt teste
volna, hordónyi fejét véve alapul. De a roppan-
roppant okos volt és roppant szomorú. Csúf-
helyek borították, különösen az ajka felett, ahol
tató ujjával az orrtövét vakarta sűrűn. Mint gyo-
küldönc szolgált a külvárosban és ezért helyi meg-
jelöléssel »drót«-nak hívták.

Ugy érkezett egy porgömbből, hirtelen fékezéssel,
karikalábain hajladozva, mint a szélvész.

— Szivar úr! Idevigyázzon! A Prücsök azt üzeni,
hogy zöld ruhát tessék lopni, ha lehet, de legyer
művirág a derekán!

— Mit mesélsz, te hólyag?

— Hogy zöldet tessék...

— Kotródj, mert rádlépek!

Micsoda pimaszság.

— Egy doboz Caporált.

A földszintes ház oldalában, ablaknyi kockában
sütemények, vörösbör, feketekávé és Viandox nevű
húskockalevest árult a Gomb Riza, akit kerek, buta
baba szeme miatt neveztek így. Valamikor gőzmosó-
dája volt a kövér hölgynek, de ezt egy bohém kár-
pitos ismerőse elitta, úgy hogy Gomb Riza akkor
rövid ideig házakhoz járt mosni. A kárpitos bohém-
sége azonban nem ismert határt és elitta Vunier
úr leányának kelengyéjét is, az utolsó fehér bő-
bitáig. Ezért kicsit börtönben voltak. Az üzlet Mah-
lupek 72 éves nyugalmazott révkapitányé volt. Ez
odavette eladónak a szabályosan gömbölyű nőt és

Szivar, a jassz akkoriban havi 45 frank átalányért elverte a kárpitost, ha feltűnt az üzlet körül.

vis. Gomb Riza azóta tiszteli Szivart. De lesüti a szemham, ha vásárolni jön, mert Rita Kamélia egyszer mérből kifolyólag pofonvágta Tolonc Hedviget, hogy t az új protézise.

— Tessék a caporal és a vörösbor. Összesen sous...

Ezt hangosan mondta, mert a 72 éves révkapity egy kanapén pihent a hátsó szobában és nyomán felébredt, ha az eladás megszokott hangjai elmaradtak. Gomb Riza tehát hangosan jelezte az elszámolást, jól becsapta a fiókot, csak éppen a pénzt nem vette át.

— Mondja meg Prücsöknek — súgta lehúnyt szemmel —, hogy jöhet nyugodtan vásárolni... Ha tartozik is két frankkal.

— Levettem róla a kezemet, nagysád. Ez faktum. Nem érdekel a kis undok.

Gomb Riza sóhajtott.

— Ön oly blazírt, Szivar úr.

— Mit csináltam? — kérdezte ijedten.

— Blazírt...

— Riza! — rikácsolta bentről az ősz révkapitány. — Kivel beszélsz annyit?

Szivar továbbmegy.

Teherautók dübörögnek a rakodó felé és egy ősz ember hegedül az út közepén. A zöldegszagú vérpiros alkonyban lárma, csilingelés, ordítás erősödik egyre.

A hír már előtte járt Szivarnak, úgy, hogy amikor a Tetováló Frederic bódéjánál találkozott Prof. Wurmmal és nejével, a varázsló már így köszönt:

— Van szerencsém, nagyérdemű Szivar! Hát miért vette le a kezét arról a lányról?

— Mert egy taknyos.

— Mondtam?! — fordult Prof. Wurmné a férjéhez diadalmasan.

— Mondta. Az tény — bólintott a varázsló. — Emerencia telepatikus lény. De sajnos, nincs kézügyessége.

A nő, amikor megismerkedett férjével, kígyótestű csoda volt. Ezt a harmadik gyermekük születése után nem tehetette többé. De szerette a kígyólest mutatványt s így lelkileg legalább megmaradt e hulló utánzójának.

Kígyónő volt talpig. Szivar azonban kellemetlen érzéssel tapasztalta, hogy nem szereti, ha méltatlan védencét más is szidja.

— Az nagyon derék lány — szólt barátságatosan. — Csak szemtelen kissé. Ajánlom magamat. És tovább ment.

A sarkon egy öntözőkocsi fordult be és Tropp, a bútoros kezdte berakni kertiszékeit, mert tudta jól: ha locsolják az utcát, az közeli esőt jelent. Szivalkodó kölkek térdig gyúrt nadrággal rohantak a csörömpölő víztank után és fröcskölték a vízsugarakat.

— Hé!... Ott az a mafla Szivar!

— Helló! Mafla Szivar! A Prücsök jól elbánt veled!

— Te, ha odamegyek!...

A Prücsökpárti utcagyerekek azonban nem félnek senkitől a sintéren kívül. Hogy ez miért van így, azt ki tudná megmondani?

Átalakulnak szavalókórussá:

— Maf-la Szi-var! Maf-la Szi-var! Maf-la Szi-var!

— Húúúú!

Éktelen üvöltés. Támadó ugrással felkapja a botot. Usgyé!

A sok kölök szertefut, mint kilövelő rakéta sziporkái.

És távolabbról sipítják azért is:

— Maf-la Szi-var! Maf-la Szi-var! Maf-la Szi-var!

Ennek is a lány az oka, gondolja, miközben tovább megy és szinte dührohamot kap, amikor a sarkon lihegve beéri a vízfejű Cefit:

— Azt üzeni Prücsök, hogy ne tessék mást lopni: zöldet, művirággal, vállán ékkő... Hétre!...

— Takarodj!

Most már dühösen sietett.

Szivar Korn Atya üzletéhez ért. De megkerülte a Zenélő Patkányt és a hátsó ablakhoz osont. Éppen megadta volna a jelt, három kopogtatást, Rita Kaméliának, amikor csodálkozva látta, hogy az ablak betört. Mitől tört be? És mikor?

Most egy kő repült el a fejem mellett zúgva, hajszálnyira és a házfalhoz ütődött.

A mindenit!

Körülnézett harciasan, de senkit sem látott. Mi fene?... A földrehullott kőre papírt csavarlak. Levél!

Mégegyszer körülnézett, de mert senkit sem látott, hát gyorsan kibontotta a papírt. Ez állt rajta:

»HA TOVABBIAKRA IS FOGLALKOZIK A PRÜCSÖKKNEK, UGY SZIVES ÉRTESÍTÉSÉRE HOZOM, MISZERINT A JERABEK ET CO. CÉGET ILLETŐ MUNKAJA FEL LESZ JELENTVE ÉS MABÁT BEZARJAG MIND A PINTYT. JÓ LESZ VIGYASZNI MONDOM.

VERFÜRDŐ BILL

KIVALÓ TISZTELETTEL:

OR- ÉS BÉRGYILKOS K. F. T.

Ez mi?

A levélben említett ügy nem szenved kétséget. Ez a Vértürdő Bill csakugyan kellemetlen egy pofa.

Kifene lehet?

Mit akar Prücsöktől? Mindegy. Ezzel a Vérfürdő Bill orr- és bérgyilkossal, ahogy párbajozók szokják, néhány vontcsövű pofont vált alkalmilag. Ez faktum.

Odalépett a kocsmá hátsóablakához és háromszor kopogtatott, hogy Rita Kaméliát légyottra hívja. Óvatosan kellett eljárnia, mert ha Korn Atya, a Zenélő Patkány és a hölgy tulajdonosa, felébred szundikálásából, beláthatatlan gorombaságokkal tiltakozna, amiért délutáni álmát megzavarták.

A harmadik koppantásra felvillant az ablakban Rita Kamélia habszöke hajkoronája, ibolyaszínű korszalag díszének pereme mögül kibuggyanó, fru-fru nevű ügyes tincsekkel.

Japánselyem fésülőköpenyének piros bársony gallérját összehúzta krémszínű csipkéi felett és a párkányra könyökölt. Petyhüdt nyakán rizsporos szélű barázdák mélyültek feszülő inai között.

Hajdan ünnepelt szépsége romjain is eredeti külsejű hölgy maradt, e nyugállományú kedvence a Folies Bergernek, akit sokan a revü királynőjének magasztaltak és romantikus kapcsolata a kvarpokatalai maharadzsával annyira köztudott volt, hogy amikor a nábob csődöt jelentett, Rita Kaméliát kiutasították Hindosztánból.

Korn Atya a belváros egy művészkávéházából importálta elvirágzásának abban a korai, de mégis kifejezetten őszbekanyatló időszakában, amikor a művésznő már nem kapott szerződést, de még tartozott a lakbérrel. A Zenélő Patkányban hatalmas attrakció volt a direktrisz és rajtaütésszerűen polgárjogot nyert e népség körében.

Rita Kamélia nagy bámulója volt Szivar »könynyed egyéniségének«, ahogy ő magyarázta e bűnös ifjúval szövődött gyengéd és romantikus sodronykötelékeket. Állítólag a csodálatos pepita flanell-

nadrág is Korn Atya gyűjtése volt. Ugyanis a Zenőlő Patkány és a művésznő tulajdonosa általános gyűjtéssel foglalkozott. Mindent gyűjtött: szöveget, kesztyűt, zsebórát és jobb éttermek cégjelzéssel ellátott evőeszközeit. Könnyű a bélyeggyűjtőnek, egy Semf vagy Michel katalógus birtokában, de elképzelhetetlenül komplikált a gyűjtés alapárak nélkül, amikor a névértékből levonják a frankra átszámított előrelátható összbüntetés nagyságát.

— Milyen szép Ön ma — üdvözölte Szivar a művésznőt.

— Hajolj közelebb — súgta Rita Kamélia.

Közkedvelt mosolyával nyujtotta hölgye felé arcát a jassz és erre két akkora pofont kapott, hogy pepilaszinú lett a világ előtte.

— Maga pimasz! Megmondhatja annak a Gomb Rizának, hogy odamegyek és elhozom a parókáját!

— De kérem... — hebegte Szivar. — Nincs is parókája...

— Az kiderül a gyakorlatban!... Azt hiszi, hogy vak vagyok? Mi!

Megvakarta a fejét és egy levelet húzott ki a hajából, amelyen ez állt:

»Tisztelt Ritta Kaméleon!

Amig Ön hiv. És odaadón üldögel önzetlen szívén. Az a Szivar nevű főzi a Gomb Rizsát. Csak ezt akartam felhívni figyelmébe. És maga ne foglalkozzon Prütsöggel, mert akkor jaj! Be lesz köpve Korn atyjának, hogy hol a karkötő és ebből Szivart pártolá. Ha én megölöm, akkor még idegenajku illetősége miatt a tollontszollás se kulya, ha nem fogad nekem.

Alulírott:

Vérfürdő Bill

Orr- és bérgyilkos K.K.N.M.»

U. i. K.K.N.M. azt jelenti: Kő nem marad egymáson. Tehát vigyázni! Mert én jó ember vagyok, amíg haragítanak.»

— Pardon! — mondta a jassz gyorsan és tova-
tűnt, mielőtt Rita Kamélia marasztalhatta volna.

Megvan a pimasz!

Ez a Kicsit Bob ott állt szemben, amikor Gomb Rizával társalgott. És persze dühös, mert Rendőri Nanette nem neki adta a Napoleon aranyait. Mert ő előfizetett itt a hölgyek szimpátiájára!

Nocsak várj!

— Hol van Bicsit Bob? — kérdezi a mulató előtt álldogáló néhány nyakvédős hivatalnoktól.

— Kicsit Bob!! Halló!!... Itt a Szivar!

Megjelenik:

— Mi van?... Mondtam, hogy...

Puff!... Kicsit Bob hirtelen tizenkét pofont kap, Szivar egy rugástól az út közepére zuhan.

— Hujjé!... Vágd szájon!... Juhuujj!...

Tágul a kör... Piff, puff!...

És száguld a hír süvölvény galoppban sikátortól sikátorig: »A Kicsit Bob a főfiú és Szivar a jassz összementek!« Cefi, a vízfejű drót, aki mindenütt feltűnik hosszú hálóingében és skrofuláival, rohan Veuv Mariehoz, de Prücsök már elment:

— Ruha van! — jelzi lihegve. — Kicsit Bob és Szivar... Csuda leszámolás!

— Aki meghal, tiszta haszon — mondja Veuv Marie, a széparcú, villogószemű virágkofa. Ez Cefi-nek túlságos közöny fáradságáért, tehát leköpi, mert nála a nemtetszésnyilvánításnak ez a módja és elrohan.

Ezalatt áll a harc! A Mutter nevű csavar koppan, a bikacsök csattan... recseg a csont... Rikoltozik a nép:

— Mássz bele!... Ne sajnáld!... Hujjé!

Vérbeborultan hemperegnek, egymást marcangolva, a kocsiúton.

A pék autója szapora túlköléssel ép hogy elkerüli őket, hirtelen cik-cakban és az öklét rázó sofőrre nézve harsányan megjegyzi a hivatalnokok kara:

— Mar-ha!... Mar-ha!...

A bolt előtt pipázó fűszeres hátraszól toprongyos inasának:

— Wanderbild, hozd a sósavat!... Ha betörik a kirakatot, fröcskölünk!

— A szemedet szedem ki!...

Egy hatalmas pofontól Kicsit Bob merészívű pályán a portálhoz vágódik.

Zumm!...

A Nárcisz Park cégtáblája csörömpölve széttörik a földön.

— Ne renováljatok!... Mássz bele!...

— Ne uszítsa itt! Mire való az? Hozzon rendőrt valaki!

Egy varázslatos hirtelen mozdulat és Kicsit Bob markában megcsillan a nyitott bicska! Előírászerű fogás: kisujj a nyél vége alatt, hogy visszacsúszáskor a kés ne vágja meg; irányzékul a hüvelyk odasimul és lazán fekszik a penge mentén.

— Te szúrsz?! — zihálja Szivar.

Nem tűrheti! Gyors gesztus és belső zsebéből előhúz egy félméteres fanyelű konyhakést.

— Vigyázz!... Bicskázna!... Vegyék el a kést tőlük...

Egy női hang rikolt a magasból:

— Ne hagyják őket!... Hát nincs itt egy rendőr sehol?... Lajos, a fene a pofád, így sietsz a galériokért? Na várj csak, ezt megmondom a papádnak!

Lajos elvágta. De a saroknál visszafordul és

hátrafelé lépeget. Ekkor elüti egy tricikli, mire a gallérokért rohan.

Lihegnek.

— Teszed le azt a kést?!

— Na gyere, te erős!...

Félkörben, óvakodva elindulnak, lihegve. Itt most vér folyik. Emberhalál lesz. Alig kétséges.

— Gyere, André — mondja közömbösen egy mély hang. — Nem akarok tanú lenni.

Szivar megáll és feszülő térdde kinyújtja a lábát. Most olyan a dráma, mint amikor a függönyhúzó megragadja a zsinórt és egy mélyet zendül a gong.

Am ekkor megjelenik vörös bugyogóban, kátfánja aranydíszében Odette, a Finom Török nevű amazon, kezében rézkosár telve parázssal és egy kecses, nagyívű mozdulattal, ahogy magvető falusiak andalognak, új barázdák közt lépegetve, félkörbe lendíti tartályát és szerteröppen a tűz.

Sebes bakugrásokkal hátrálnak és hosszú spirálisba szétszóródik a kör.

Kiáltozás, fűtyülés, de a harcnak bizonyára vége.

Odette elnevezésében csak a »Török« előnév bír a látszat kellékével, a »Finom« jelzöt még különleg sem indokolja semmi és ezt jól tudják, hát nem kezdenek vele.

— Nekem ne csődítsétek ide a rendőröket! Áprilisban még fizettem a Gyula félszeméért... Az én rolómat egyik senkiházi csibész miatt sem fogják lehúzni! — rikácsolja, kávéfőzéshez készült rézkosárát lóbálva.

Néhány higgadt rabló is békítően közéjük áll, a Finom Török pártján.

— Ne ugrálj, Szivar! Kapott ma már, mástól is eleget a Kicsit Bob. Sok aljasságot írtak róla a nőnek, ami igaz...

← Beköpte Prücsök miatt a Vénfürdő Bill! — kiáltja egy néző.

Szivar nagyot nyel... Hm. Itten valami tévedés volt. Mégsem ez írta a névtelen elárulást.

— Minek kezdél vele? — kérdezi most a Finom Török a jassztól.

A jassz zavartan áll egy percig.

— Mert ez mindig erős akar lenni! — feleli végül dühösen Szivar.

Lehet, hogy a magyarázat kiegészítésre szorult volna, de a sikátor végén egy rendőr tűnik fel és erre a tárgyalás résztvevői mintegy felszívódnak hirtelen, úgyhogy az utcában csak egy magányos rendőr közeleg és röviddel rá befut Lajos a gallérokkal.

...De az alvilág megszokott élete anarchiába csap át. Vénfürdő Bill megmérgezte a hangulatot. Elszánt menyasszonyok, kik valamennyien féltékenyek és ritkán ok nélkül, inzultálják udvarlóikat! Becsapott tettestársak hite megrendül cinkosukban és a kikötőnegyed pokollá válik.

Roppant Manót példának okáért Tolvaj Dézi köszönés helyett szájonkapta egy jobbkezessel, hogy kihullott állkapcsai közül az aranyhíd. Vagy teszem Rongy Aurél kapitány drámai ridegséggel kivezette közös lakásukból a nejét, idegességében a nő hajánál fogva végezte a kiutasítást és Schulteis az Ikrek dél óta bolyong a külváros háztetőin, mert biciklijét kereste rajta egy kerékpár jogos eltulajdonítója.

Mindez Vénfürdő Bill levelei miatt. Node itt van szerencsére Tanupipőke, aki, mint hivatásos járőr, minden járműbalesetnél, utcai botránynál, épületbeomlásnál feliratja magát a rendőrrel, hogy valamására nézve befolyásolják és ebből, úgy ahogy, megél. Félarcát felismerhetetlenné tették egy forró tepsivel, midőn gyanutlanul lakására ment, de most

diadalmasan hozza a hírt. Tanupipőke kisütötte ébből a tepsiből a valóságot:

— Rezeda a tettes! Csak ő tudta, hogy Marie-nak dublé órát vettem arany helyett!

— Ez biztos? — kérdezi Részes Mandarin.

— Ha akarod, megesküszöm rá!

— Nincs nekem arra pénzem.

— Végre is, ha Rezedát ártatlanul agyonverjük, kisebb hiba, mintha életben marad és ő a bűnös.

Ezt mondja Tülök Bull lámpagyújtogató, aki kétméteres rúdjaival esténként és hajnalban, mint Prometheusz földi képviselője kezeli a világítást. Heves megbeszélő, de úgy az előzmények, mint a kivitel dolgában sohasem tartozik a szenvedő, vagy cselekvő táborhoz. Ő csak vérmes megbeszélő.

A kikötőt bejárta a hír: Rezeda csarnoki hordár a Vérfürdő Bill és elmentek hozzá ismerősei, hogy fásírtnak valót pofozzanak belőle. A bujdosó Rezedát elszórt, kisebb egységek többször is megverték a nap folyamán, végül a felesége is, mert Vérfürdő Bill tisztelettel közölte, hogy Rezeda lóversenyre jár és kalapot vett a Donga Bár felírónőjének.

— Ez se az — szólt erre a Részes Mandarin, aki seregei élén megjelent éppen és elhozta egy teherautó lökhárítóját is.

Nem oldódott meg estére sem a rejtély, pedig ötször is megfordultak arrafelé a mentők és Besurranó Mirnixnek valaki leszakította a jobbfulét.

Prücsök és a riadókészültség kivonul

Veuv Marienál megjelent Prücsök a kosarával.

— A bizományi krizantémért jöttem — búgta behízelgő mosolyával.

— Ezeket vidd, a fogós kosárból — felelte a sommásan özvegy Veuv Marie.

Három férje kihalt mellőle. Az első Debeux mechanikus, szerelés közben lezuhant a tetőről, mert remegős volt a térde, pedig mindössze harminckétéves múlt. A másik, Fousier képergetező, egy napon elbújt éjszakára és a melegház virágágyában aludt, ahol vége lett, mert a violák ráleheltek a halált. A harmadikat ugyancsak végtagjainak remegése ölte meg. Palafedés közben egy ötemeletes ház tetején szólította magához a pallér és ahogy elindult, lezuhant a magasból.

Ebből is láthatjuk a tanulságot: így jár, aki egy háztetőről lezuhan.

— Megyek a bálba! — ujságolta Prücsök.

— Szép is az! Utoljára a szigonyosoknál voltam; a bálnabálon. Sok jó barátom akadt, köztük néhány régi cetvadász, mind derék és szélesvállú. Ott ismerem meg Makárt, akiről azt mondják, hogy sohase vétette el a bálnát, amikor szigonyozott... Az volt a bál!...

Szemei titkos emlékezései tűzében versenyt villogtak hatalmas fehér fogaival.

— Makár a legkülönb legény mindközött, tehát hozzá megyek, ha visszatér a Déli tengerekről.

— Aki hűséggel vár — mondta Prücsök —, az nem vár hiába.

— Mégis várom, mert lehetnek kivételek — felelte búsan. — Az volt a bál! Sárgával hímzett kék

szatín ruhámat viseltem, strasszból készült hajékkal és éjjélkor a kormányossal felbontottam az eljegyzési szándékot, Makár miatt. Mert ilyen a bál: Este önfeledten táncolsz és hajnalban kitör az általános dulakodás. Kéz a kézben Makárral, meghatottan álltunk ott és a kormányosról eltávolították a pianinót. Hát ilyen a bál. Éjjélkor még társalgás van és hajnalban már tetováltat az ember. Egy szigonyt illusztrált belénk a Bickmann élőbőrfestő, átszúrt szívvvel. A kormányossal vége lett. Lehet, hogy észköll a kormányzáshoz, de a szigony az szigony! Izom, ideg és szemmérték, továbbá erő és fizikum párosulva teszik a lényeket. Ha meg verekedés van, akkor Makár előtt le a kalappal, mert úgyis leröpül... Te, várj!... adok neked egy csontlegyezőt, az kötelező és van egy selyemharisnyám is...

— Ó, az nagyon jó lesz! A Besurranó Mirnix meg kiondolóal majd a kolmizóval.

— Kell a csudának! Menj csak és daueroltass a hitelemre! Miféle bálba mégysz?

— Tisztí Kaszinóba — vetette oda könnyedén. — Ész Lajos meghívott és félkilenckor jön a furgonkocsi értem... Szerbusz, Veuv Marie...

Sietett, mert nyolcra járt. A sarkon Rendőri Nanette átkiabált vidáman.

— Eredj Mirionhoz! Azt mondtam neki, hogy manikűrözzön téged!

— Köszönöm szépen... — és hirtelen néhány élénk virágot tűzdelt pápuasötét hajába.

— Ha gukker is kell, hát csak szólj — biztatja kedélyes üvöltéssel, túlról.

— Köszönöm! Lehet, hogy megkívánják a bálban.

— Hallom, hogy Szivar levette rólad a kezét!...

— Le — felelte nyugodtan. — Szerbusz. — És tovább libbent, riszáló járásával, virágos hajával, derős arcával, hogy madárfütytyre gondolt, aki csak

lálta a benzinszagú, poros kikötőnegyed fülledt esijében...

És ment.

Szivar közben megragasztotta felrepedezett arcát és rendbehozta magát kissé.

— Most járt erre Prücsök! — kiáltotta Veuve Marie berakodás közben.

— Nem érdekel az a kölök! Torkig vagyok vele.

Prücsök a manikürtől egyenesen a mozi elé ment. Egy óra késéssel érkezett a bejárathoz.

Szivar már várta. Illetve szemközt ült a szemétládán, mint aki véletlenül arra jár.

Micsoda kis boszorkány. Kétoldalt abban a fekete drót hajában virágok kelyhe csilingel.

Levette a kezét róla. Ez faktum. Csak azért jött, mert kíváncsi, hogy mit csinál egy ilyen kölök nélküle.

Prücsök mosolyogva andalog a mozilátogatók között, csak kár, hogy egyik-másik belebotlik a cipője orrába.

— Pardon! — mondja ilyenkor kedves mosollyal és szomorúan, mert az illető káromkodik. De elszégyeli magát az ártatlan ügyefogyott és a gyerektől virágot vesz, hogy jóvátegye.

Később Szivar döbbsen látja, hogy a lány szükség esetén megtoldja a cipő hosszát egy óvatos lábmozdulattal, s így, ha már elkerülné valaki, hát az is keresztülbotlik rajta.

Hű! Hisz ez egy életveszélyes szélhámos.

Most odajön egyenesen Szivarhoz, mérföldes csizmájában, mint a Babszem Jankó óriása.

— Hol a ruha? — kérdezi követelően.

— Miféle ruha?

— Hát amit loptál nekem. Vagy nem említettem?

— De igen. Azonban nem vagyok a cseléded, hogy ruhákat lopjak neked. És Harmadszor, miféle

ruháról van itt szó?

— Egy lopott zöldről művirággal. De ha sem akarod, hát nem. Most sietek a virágot eladni, aztán daueroltatok, mert este megyek bálba a hullaszállítóval.

A lány a virágkosarával odábbment, mert egy jólöltözött úr közeledett. Sietve kissé előrecsúsztatta a lábát, de nem úgy végződött a csel, ahogy akarta, mert az úr egy kissé elgondolkozott és így kelleténél hosszabb ívben botlott, elannyira, hogy keresztültörte fejével a pénztár funérból készült vékony oldalfalát.

A pénztárosnő csodálkozva látta, hogy egy pusztá fej, alig némi arcbőrrel, benyomul a falból.

— Jegyeket csak a tolóablaknál adok — szolt lakonikusan a pusztá fejhez —, nincs kivétel, tessék sorbaállni!

A beszorult úr azonban nem bírt visszakozni a torkának feszülő furnérnyársak közül. Erre a pénztárosnő gangszternek vélte és hirtelen fejbe csapta egy hamutálcával.

Ezalatt a portás megfogta karjánál Prücsököt, aki elosont volna.

— Hohó! Maga csak maradjon szépen...

— Eresszen el!...

Szivar zsebreletett kézzel, komor jassz módján odajött, elhúzta Prücsököt és azt mondta a portásnak:

— Ne okoskodjon, ez a kislány nem csinált semmit.

— Azt maga mondja! — felelte a mozi bőszerberosa.

Közben az úr üvöltözött a pénztárban és valaki elszaladt egy lemezbontóvasklapni nevű szerszámért.

— Ezt a kölket rendőrnek adom át! — kiabálta a portás és két úr a közelben helyeselt.

— Én Fedorovits orosz világ bajnok vagyok! —

mondta az egyik bikanyakú egyén. — Ilyesmit nem lehet egy moziban.

— Majd orosz bajnokok mondják meg, hogy mit csináljanak az afrikai mozikban... — mondta Szivar a bajnok felé fordulva, hogy a portás figyelmét elterelje.

Miután ez sikerült és a portás laza tartásban az orosz válaszát várta, Szivar balkézével úgy szájonkapta a gyanútlan cerberoszt, hogy ez elsöpörte Róbert Taylor képmását, egy főzeneigazgató édesanyját és a segédgépészt a lemezbontóvasklapnival, amint éppen érkezett.

Ezután a jassz megverte ama két urat is, akik helyeseltek. Elsősorban Fedorovicsot tette ártalmatlanná, mert ez világbajnok volt, tehát különös gonddal, nyomban a legerőteljesebb állkapocsütés alkalmazásával vitte földre és roppant sajnálta másnap, midőn kiderült, hogy Fedorovics bridzsvilágbajnok. A másik helyeslő úr a könnyed fejbeütéstől esésközben ismét ledöntötte a tápázkodó segédgépészt és sajnos, a lemezbontóvasklapni úgy rohant bele a bordáiba, hogy egy porcleválásban nyomban kиеyezett volna.

A pénztárba szorult úr lassanként megszokta új életkörülményeit és figyelmeztette a pénztárosnőt, visszaadott pénzben tévedett. Ez az úr most lehiggadt gyászolónak tűnt, ahogy fejére hintett hamuval és alig némi arcbőrrel megkérdezte a pénztárosnőt, hogy hol találkozhatnának másnap, ha úgy adódna, hogy közben kiszabadítják innen.

Az idillnek sikoltozás, ordítozás, recsegés, zuhanás vetett véget, az előcsarnokban teljesen felborult a rend. A vasklapniba hullott helyeslő idegen bordarepedéssel most felugrott és kivette a revolverét.

— Ne mozduljon! — kiáltott Szivarra. — Én Stergen főfelügyelő vagyok és azonnal...

Nem mondhatta el, hogy mi lesz azonnal, mert Prücsök elragadtatott hangon így kiáltott:

— Éljen Stergen főfelügyelő!

És ráborította minden virágát, hogy a krizantém-eső beborította Stergen fejét és elvakította. Most sivítva érkezett a riadókészültség és néhány hisztériás nő elsodorta bordarepedésével az ünnepellet.

— Gyere... — mondta Prücsök, miután elragadtatásában még kosarát is az ünnepelt főfelügyelő fejére hullajtotta, azután barátját egy hirdetőoszlop körül meglapulva, elvezette.

— Mindenki igazolja magát!...

Az épületet megszállta a rendőrség és kezdetét vette az igazoltatás. De Prücsök és a jassz ekkor már messze jártak.

— Szent Atyám! Elkésem a bált... Komolyan nem loptál estélyi ruhát?

— Én nem vagyok a dadád, hogy mindenkit felpofozzak és azután elmenjek lopni is! Elég volt!

Büszke, gyors léptekkel távozott. Büszkén távozott igazságának tudatában és gyors léptekkel, mert feltűnt a közelben Babette anyó és vele volt a lavór is. Védencét kereste a nyugtalan idős hölgy, de észrevette az elsiető jasszt is.

— Hallja! — kiabált utána, — átadom magát egy rendőrnék és leverem a glazúrt a képéről, ha a környékre jön, maga éhenkórász bitang!

De a jassz annyira sietett, hogy nem is válaszolt. Szivar, akiről jól tudták, hogy polgári foglalkozására nézve nem dolgozik, olykor mindenki előtt ismeretlen, sürgős ügyben elsietett valamerre és érdekes, hogy e halaszthatatlan teendőit általában a váratlanul közeledő Babette anyó juttatta eszébe.

— Jó nap volt — szólta Prücsök, miközben hazafelé mentek. — A kocsmában elgurult egy frankom, de Kirug Hümér majd megkeresi a jégszek-

rény alatt.

— Holnap érte megyek. Az a rovettmultú még letagadja.

— Most meg bálbamenés lesz.

— Ujságolták már! — és ráripakodott: — Nem szeretem a flangérozást!

— A papám végett... — felelte Prücsök halkán és elfutotta szemét a nedvesség.

— Ne bögj, mer!... Van legalább lornyós szem-üved.

— Miféle az?

— Bálba; uraknak frakk, hölgyeknek estélyi látszer kötelező.

És a kunyhóban kiráncigálta a sivalkodó, rozszant fiókot, előkerült egy úgynevezett »kazetta«, amelyen elszórt zománcszilánkok, itt is, ott is, gyöngyházzal díszes jobb időket gyászoltak.

<p>SOUVENIR La-Chaude-Font 1875.</p>
--

Ilyen dobozokban célszerűtlenné vált, de külsejüknél fogva elhajításra túlságosan szép holmikat őriznek olykor évtizedekig is, tárgyak bálványimádói, nagyrészt idős asszonyok, kiknek a szenvedélyes takarékoszágon felül egy vagy más különleges okuk is lehet arra, hogy íróasztali műközetek, nagyszabású csattok és plüssdíszes képkeretek láttán elmerengjenek.

Egy motring pamut és a helyfoglalási engedély foszlott könyvecskéje mögül előkerült a kisujjnyi vastag aranyláncon függő lornyon.

— Óh, de gyönyörű!...

— Bábi... Küldd ki azt a lányt — hallatszott az utcáról.

Veuv Marie jött csillogó szemmel és széles csí-

pői, karcsú dereka, hatalmas felsőalkata szinte szétvetették halcsontfűzőjét a nekihevült iram lihegésében, ahogy lelkendezve befutott:

— Már készülődik — jelentette Babette anyó.

— Ide figyelj... Já, de futottam... Ehol a harisnya és hoztam egy rityit... Igazi fekete szövet, aranyrámás felsővel, de itt a csattjánál kell fogni, mer lejár róla a fém... Phú!

Az osztrigás ma erre tolta haza a kordéját, mert kíváncsi volt.

— Elment-e a bálba?

— Most készül — kiáltotta valaki egy szomszédos ház tetőlakásából.

Kíváncsiskodó fejek bukkantak fel itt is, ott is az ablakrámaikban.

Schultheisz az Ikrek belerikkantott e várakozásba a harmadik emeletről.

— Gyerünk a starttal!

Ilyenkor két tenyerét a szája elé tette tölcseresen, amit úgy hívott, hogy »dróttalan szikramegafón«. A Schultheisz nevű ikrek valamikor két egyforma példányban idegesítették a környéket, de az egyik ikertestvért korán ragadta el környezetéből a delírium tremens és mert ezáltal magyarázni kellett a gyengébbeknek, hogy ikrekről van szó, de a sors kifürkészhetetlen akarata folytán ez a másik él még; a külváros nyelvegyszerűsítési ösztöne úgy segített e körülményes állapoton, hogy elnevezte a két példányból megmaradt díszpéldányt eképpen: »már megint itt jön ez a Schultheisz, az Ikrek«. Nem »az ikrek közül az egyik«, sem »az életbenmaradt Schultheisz, akinek ikertestvére volt«, hanem így: Schultheisz az Ikrek! Slusz, pász, kész!

Schultheisz az Ikrek valaha hivatásos labdarugóbíztató volt és ma is szívesen rikoltozott a magashól.

Az úttest jobboldalán szinte teljes számban ősz-

szegyült egy csoport mezítlábas gyerek: Prücsök magánltkárainak kara, élükön Cefi, bizonyos futásra kész, permanens kiállásban, mivel ott volt Veuv Marie, akit a nap folyamán leköpi.

— A nagysága küldi... — Kirug Hümér érkezett lihegve, félüveg parfümmel. — A régi idökből való. És itten nem használta...

Rita Kamélia azért küldte az illatszert, hogy legalább a szaga e nagy idöknek, ott párologjon el végleg a finom gavallérok között.

— Hoztam egy szagos szappant — jelentkezett Roppant Manó, aki nemrég kirabolt egy drogériát.

A Finom Török egy ezüst cigarettatárcát akart kölcsönözni és ezért Babette anyó ráemelte a redönyhúzó.

Az utca nagy izgalomban várt...

Prücsök ma bálba megy!

Félóra múlva megjelent Szivar és úri párbajozókhoz illő távolságról, nehéz lovassági becsület-sértéseket váltott Babette anyóval, de kezében már ott a becsomagolt báli ruha. Sajnos, az öreg kofa félreértette a gesztust, mikor a jassz átdobta Prücsök báli ruháját, hogy Babette anyó elkapja, de az valami goromba célzatú tárgynak vélve, viszonzásul odavágott egy vödröt sebtiben a gyanutlan Szivarhoz, mire a jassz nyomban legurult a szenespincébe.

A várakozást ez a szenzáció nem elégítette ká.

De jött már... Itt van!

A kunyhóból kilépett Prücsök! Zöld báli ruhában. A csont legyezövel.

— Brávó! — harsogta Schulteisz az Ikrek és sokan tapsoltak is. Veuv Marie megpörgette a leányt és eligaazított néhány redöt Prücsök ruháján.

És Prücsök legszebb mosolyával bólogatott mindenfelé, az ablakok karzati közönségének is...

Azután megérkezett Mathias a furgonnal.

Prücsök beült a sofőr mellé és könnyedén odavetelte:

— A Tiszti Kaszinó...

És a roppant hullaszállító, sötétkabátos sofőrjével, egy dauerolt estélyiruhás hölgygel, az utca lakóinak babonás rémületétől kísérve, nekivágott a városnak.

HATODIK FEJEZET

Prücsök alaposan megláncoltat egy bálozót

Könnyedén, fesztelenül belépett a bálterembe...

Nyomban hihetetlen feltűnést keltett. Gyönyörű méregzöld ruhájában, amelyhez képest egészen élénk lángvörös selyemcipője, szénfekete selyemharisnya és jókora ódon erszénye élénk ellentétet képeztek, döbbenetes volt. Járásában is annyira könnyed és közvetlen igyekezett lenni, hogy mindenki dermedten nézte.

Megijedt.

Elhatározta, hogy kecsesen előveszi Babette anyó húsz év óta először szerepelt lornyonját.

Ezt a lornyont ma már csak léggömböknél szokásos taft ruhája derekába ékelten viselte utoljára Babette anyó. Összesen negyven éve lehet, amikor egy angol haditengerész esküvő előtt szüleinek bemutatatta. De ez a fiú röviddel rá a Horn-fok táján elmerült Babette anyó életéből és mindezt ma már csak ő tudja, meg a lornyon és a koralzátony, amely olykor az elmerült ifjakat szinte részvéttel magához öleli szétágazó karjaival.

Ám a vastag aranylánc mégis csak úri viselet. Előveszi hát.

És estélyi ruhájának dekoltázsából előhúzta a lornyont. Sajnos, az aranykeret egy kiálló recéjébe beleakadt ingét is. Így teljes lőn a botrány. Menteni,

ami menthető, gondolta és a filmsztároktól elsajátított módon, vonagló testtel, apró, ringó járással könnyedén Viloix tábornaszernagy, gyarmati kormányzóhoz lépett s egész finom orrhangon így szólt:

— Nem nyujtaná a karját, főhadnagy úr?

Senki sem szólt, ettől verejtékes lett és közvetlen mosolya olyan idiótaszerűvé torzult, hogy egy neuraszténiás lakály kezében megrezdültek a lányérok, ez arckifejezés pusztá látásától.

De senki sem mozdult.

Csupa fényes uniformis és estélyiruha egy kitörő botrány feszült dőbbenetében... Egy mellette álló lakáj kezében, hatalmas tálcán, pezsgős poharak. Talán ha iszik? De most Prücsök elhűlten érezte, amint leszalad egy szem a harisnyáján és néhány centiméter előnyt adva, követi a másik, mintha egy hendikepverseny gyorsasági díjait osztogatnák a bokájában.

Ez rémes! És legalább mozdulna valaki...

Zöldszínű mosollyal, leereszkedőleg odaszólt a lakájnak:

— Jöhet egy pohárral, öregem... — és külön megmerevítve kisujját, lornyonjával kecsesen és magasról a pezsgőre mutatott. Erre minden ok nélkül a lornyon feje lehullott az egyik pohárba, amely nagy csörömpöléssel feldőlt.

Prücsök szája kinyílt és úgy maradt. Közben mint egy bűvészpálcát, megrettenve, bénultan fogta az arany nyelet.

Azután egyszerre kihúzta magát. Elhatározás érlelődött benne és máris megvalósította. Két karját jobbra-balra lengetve, kihívó, könnyed testtartásban előrelépett, vállatvont és lengő mozdulatából kiindulva, nagyot csapott kislányos mellkasára a következő különös kijelentéssel:

— Feladtam! — És mint középkori várúr, ha

odaveti tűszőjét megmaradt aranyaival a vesztett játszma végén, még így szolt: — Lehet kirugni!

— Kicsoda Ön? — kérdezte végre egy elképedt úr.

— Az az én dolgom! Maguké a kirugás! Jöhet az a vörös csirkefogó! — És már látta is távol, a háttérben a vörös káplár fejét. — Ott áll! Tessék!... Jöjjön... Lehet kirugni!

A vöröshajú attasché, egy norvég gróf, kétségbeesetten tiltakozott a lány állítása ellen.

— Én sohasem bántottam... Madmoisellet.

— Pardon! — helyesbített Prücsök. — Ez nem az a csirkefogó. Van egy káplár az ügyészségen, azt kell hívni, csak mondják meg, hogy itt van a kémnő, a többi az ő dolga.

— Egy ilyen tacsó!

Mervin doktor, akit hátamögött Afrika Cárjának neveztek és kormánybiztos volt, döbbenten ismerte fel a leányt, aki nemrégiben is betört hivatalába.

— Maga az oka! Mert kérem nem lehet valakit elutasítani, ha a papájáért újrafelvétel miatt jött.

Közben megakadt a szeme egy nagyon szép katonán, akinek sok kitüntetése, angol bajusza és kék szeme volt.

A katona, Deboulrier százados, kedvesen mosolygott rá:

— Azt hiszem, a kormánybiztos úr öexcellenciája szívesebben fogadja önt holnap a hivatalában.

— Egy alkalommal már fogadtam önt és...

— De nem akarta azt csinálni, amit én mondok! — kiáltotta Prücsök. — Mert kérem, itt hanyagság történt. Vétkes gondnokságból kifolyóan! — Egész a századoshoz fordult és kinyújtott karral Mervin doktor öexcellenciájára mutatott: — Ez nem tartott helyszíni szemlét! Elítélt valakit a meglátogatása, illetve a tetthely meglátása nélkül!

— Ma már nem vagyok vizsgálóbíró, kislány, mint a bűntény idején. Néhány formaságot azért mellőztem akkoriban, mert ha a bűnösség nyilvánvaló, a törvény is megenged bizonyos könnyítéseket.

— De csak tárgyas bizonyításnál. Vagy bevallás esetén! Tehát nem a szabályos előírással nyomozott.

— Ez nem éppen megfelelő hely az én hivatali ballépéseim felsorolására — mondta Mervin doktor és ahogy szeme végigsuhant a lány vakítóan szivárványszínű külsején, egy mosolyt kellett elfojtania. — Annyit mentségemre közlök magával, kislány, hogy ha mindenféle jelentéktelen látszat kedvéért új vizsgálatot rendelnek el, senki sem töltene békében büntetését.

— Tessék tudomásul venni, hogy itt nem jelentéktelena z ok, amely fennforog a szőnyegen! Itten most töltünk tiszta vizet a nyílt kártyákba: a halászok kihorgásztak egy tetemet, amely azonban még élt. — És mert többen is elmosolyodtak, energikusan körülnézett. — Ezen nincs mit nevetni kérem! Ha valaki halálraússza magát, az köztragédia! Két teljes frank értékű bizományi krizantémot vittem a szegény ember jeltelen sirjára, amelyen ez állt: »*Frederick Louvain, élt negyvenkét évet.*« Mert ez a sir olyan jeltelen volt, hogy még azt is ráírták krétával a táblára: »*Albert! Ide nem kell a locsoló meg kerti olló!... Ha keresnek, a trafikban vagyok!*«

Doktor Mervin megérezte, hogy átfordul lassan a közhangulat e kis demagóg javára. Tehát elmosolyodott. Nagy diplomaták nem egyszer helyeselnek csak azért, mert az ellenfél népszerűségét is áhítják.

— Nézze, kislány, én szívesen meghallgatnám, de az udvariasság kötelez a társasággal szemben.

— Hallgassa meg! — mondta vidáman egy ragyogóan szép asszony és a társaság váratlanul örvendezni kezdett ez egyéni nagylelkűségén. — Hallgassa

meg excellenciád — kiáltották egyszerre többen is.

— Hát hallgassuk meg a kislányt, Mervin... —
szólt most a kormányzó is és a leány hálás mosollyal fordult feléje:

— Köszönöm, főhadnagy úr...

— Sajnos — szólt a kormányzó sohajtva —
táborszernagy vagyok.

Bölcs táborszernagyok jól tudják, hogy milyen meggondolatlan óhaj, ha ifjú főhadnagysok a legmagasabb katonai rangot áhítják. Az áhított kinevezés egyben happy end is és ifjú főhadnagysok tulajdonságaival szemben, több hátránya is van.

— Bocsánat a félrecímzésért. És köszönöm, hogy önök valamennyien az én pártomon vannak Mervin ellen.

Ez a merész fordulat, amellyel egyszersmind ereje tudatában beszüntette a kormánybiztos körülményes címezgetését, mindenkit meglepett, de bizonyos fokig valósággá lett. Az előkelő vendégek kissé rokonszenveztek már prücsökkel.

— Hát kérem! Kezdjük előlről. Pro szekundo az én papámat azzal vádolták, hogy merényletben részesült maga ellen. Az én papám orvos volt, úgy hívták, hogy Decoux

Felzúgtak. A kiváló orvost sokan ismerték. Emlekeztek is a merényletre, amely akkoriban mindenkit meglepett. Az orvos felöltőjében elfogatásakor megtalálták a pisztolyt, amelyből a gyilkos lövést leadták.

— Szóval ön... Decouxnak a leánya? — kérdezte Deboulrier százados, aki nem vette le szemét a leányról.

— Igen. És maga kicsoda? — »Itt mindenek vihognak«, gondolta dühösen.

— Deboulrier százados vagyok.

— Örvendek. Maga biztosan nyomozott már —

mondta, mert úgy érezte, hogy kedvesen néz rá ez az ember, tehát felhasználhatja pártfogónak, mivel Szivar impozáns közelségét eléggé nélkülözi. — Biztosan nekem fog igazat adni abban, hogy vissza csinálják a papám ügyét. Szabálytalan volt a színszemlézésben és ezáltal az ítélet renonsz! Ha pedig ezen a nagysága nevet — fordult dühösen Lady of Princetownhoz, az admirális lordjának feleségéhez —, akkor bizonyára nincs szíve, mert itten apáról van szó! Ugyebár, százados úr?

— Sajnos — felelte mosolyogva Deboulier — a joghoz nem értek.

— A helyszíni szemle nem derítheti ki — szólt nyájasan Afrika Cárja —, hogy a fegyver, amelyet apjánál találtak, nem a merénylőé. És olyan régimódi hatlövetű buldog-pisztoly, hogy a golyót nem téveszt-hette el a szakértő.

— Az én papám tagadta, hogy ő a bűnös.

— De hiszen — mondta a vöröshajú attaché, aki Prücsök szerint nem az a csirkefogó —, úgy tudtam, hogy Decouxnak nem volt gyereke.

— Nahát kérem! — mondta a leány. — Az vagyok én. Mert igenis ennek a Decoux nevű papámnak volt egy titkos gyereke, csak hogy én a második valódi papámnak vagyok az álgyereke, aki újból nősült az anyámmal és engem örökbe adoptált, úgy, hogy én az első titkos papám álgyereke lettem, mert az igazi mindig az, akit neveznek. Így azután minden érthető lesz.

Nagyon erélyesen mondta ezt és egy kissé beleizzadt. Magyarázata következtében még önmaga előtt is kúszált lett a származása.

— Ugy értsem ezt, kislány — segítette jóindulatúan Mervin —, hogy édesanyja másodszor is férjhez ment?

— Nem ez a maga dolga! — felelte Prücsök har-

ciasan, visszalökve Mervint népszerűségének bűvköréből. Mert nagy diplomataikon kívül csak okos kis nők értenek ehhez. — A maga dolga kérem, kideríteni az atya ártatlanságát! És remélem, hogy a kormányzó úr ezt megparancsolja!

— Öexcellenciájának én nem parancsolok és különben sem értek bűnügyek kiderítéséhez.

— Akkor kezefoghatnak Mervinnel — vágta ki a lány. — Bár táborszernagyságod legalább a kormányzásban világhírű, olyan szép itt minden.

Ősz diplomaták megrökönyödtek és bólogatva összenéztek. Ez aztán az intrikus! És a rikító leány, három elűtő színének harsány eleganciájában olyan volt, mint egy ismeretlen nemzet zöld, fekete, piros festésű, életrekelt lobogója.

És szinte lengedezett is ágaskodó izgalmában.

— Hát így nem megyünk semmire, kislány. Tudnom kell, mit kíván és milyen alapon. Szeretnék segítségére lenni, mert magam vagyok a felettes hatóság és az áldozat is.

— De tudnom kell tüzetesen, hogy mi az, amit ön megállapított.

— Pro ipszó. Megállapítom és ezt tessék jegyzőkönyvbe venni: hogy nincs áldozat! Nálam az áldozat ott kezdődik, amikor boncolják és nem ha bálba jár.

— Ne engem támadjon — szólt önkénytelenül elmosolyodva doktor Mervin —, hanem az apját védje.

— Rendben van — legyintett, mintegy különösen engedékeny kedvében. — Nem vagyok tanult ember. Csak az egyszerűek nyelvét beszélem...

— De azt jól félválták... — jegyezte meg háttérben a lánghajú katonai attaché. Vesztére.

— Ha jól emlékszem, itten én lettem kérdezve... — szólt rá agresszíven Prücsök. — Nekem nincsen

olyan beszélési stílusom, mint maguknak — folytatta szeliden, körbefordulva. — Azonban, ha szívük van, talán megértének úgy is, ha beszélek.

Ekkor kapta az első nyiltszíni tapsot. Mire a nehéz eredmény után, mintegy megpihenve, az orrá mentén előregörbített alsó ajakkal nagyot fújt, hogy eltávolítsa homlokába lógó haját és gyors lábmozdulattal hátrafelé lendítette lelógó ruhaalját, amely alkalomból jól bokánrúgta a városparancsnokot, hogy az nagyot kiáltott.

— Hát most kérem: — folytatta. — A halászok kifogták e jeltelen haldoklót, aki mondá: Decoux ártatlan, mentsék meg. Akkor aztán meghalt az áldozat, de később még hozzátette, hogy kutassák át Adrient. Amiből én azt következtetem a logika árán, hogy először tagadni akarta, majd megfontolás után mégsem vitte sírba, hanem kimondta, hogy Adrien. Akkor végleg meghalt és itt van a kutya eltemetve: ki az Adrien?!

— Megmondhatom magának a nyomozás álláspontját. Lehet, a szerenszétlenül járt matróz hitte Decoux ártatlanságát, de ez nem ok arra, hogy a hatóságok is higgyék.

— Maga is hinné, ha ismerné a papámat — kiáltotta, miközben szájaszéle megrándult és két szeme nedvesen ragyogott —, ő a legjobb ember a földön! De maga nem ismeri őt, maga csak vádol!

— Téved. — És most jött a jól elhelyezett tusolás. — Decoux évek hosszú során át a legjobb barátom volt... — És miután a nevetgélés halálos csendbe ment át, egy rántással megragadta a bálterem közvéleményének gyeplőjét. — Különben sem én ítéltém el, én csak vizsgálóbíró voltam.

— Ha maga ismerte a papámat, akkor tudnia kell, hogy ártatlan! Vagy volt valami oka rá, hogy megölje magát?! Mi?!

— Volt.

Egyik csapás a másik után...

Most derült ki, hogy Mervin doktor stratégiából hagyta a kislányt ilyen mélyen betörni, hivatali tekintélyének határvonalán át, mert tudta, hogy később elvágja a visszavonulást.

— Kerüljön az ügy háttére nyilvánosságra. Azt hiszem, ez a leghelyesebb. Zabolátlan fiatalember voltam egyetemi éveink idején. Decoux is, én is szeretünk egy leányt. Az illető engem szeretett és nem Decoux.

— Tiszteltetem a gusztusát!

Mervin is együtt nevetett a többiekkel. Az ördög tudja, hogy volt vele: lehetetlen erre a veszett kislánycsikóra haragudni.

— Az életben naponta előfordul, hogy nem az arra érdemesebbet szeretik. Jól tudja, kislány. De gustibus non est disputandum.

— Ezt már magam is megfigyeltem — felelte bizonytalanul Prücsök.

— Decoux nemes gesztussal félreállt az útam-ból, de az esküvő napján levelet írt, amit közvetlenebb tárgybizonyítékok birtokában, az illető hölgyre való tekintettel, nem kevertünk az ügybe. A levélben Decoux azt írja, hogy figyelmeztet: végez velem, ha rossz természetem valaha urrá lesz rajtam és boldogtalanná teszem a feleségemet. Miután elvált feleségem súlyos beteg volt a merénylet idején, okkal hiszem, hogy Decoux beváltotta fenyegetését.

— Nem hiszem! Az én papám nem áll bosszút. Dr Mervin vállat vont.

— Hogy hívják magát, kislány? — kérdezte a kormányzó.

— Prücsöknek.

— Ez nem az igazi neve.

— Az igazit nem mondom. Itt virágárus

lány vagyok és családomat ez közmegbeszélésnek tenné ki... — Mervin felé fordult. — Majd kiderül, ami zenés darabokban sokszor van, hogy az örökbe-fogadott papám svéd főherceg és akkor maga bajba kerül a fináléba.

— Az én szerepem olyan, kislány, hogy minden pillanatban itt lehet a finálé. Ettől függetlenül, higgye el, boldog volnék, ha Decoux ártatlansága kiderülne. Dehát nincs mód újrafelvételre, kislány — szólt Mervin határozottan. — A törvény csak bizonyítékok alapján ítél, vagy rehabilitál.

— Ha maga akarja, akkor újra tárgyalják!

— Az én akaratomat megköti a törvény.

— Nem igaz!... — kiáltotta és tagadóan rázódo feje körül, röpködő könnyziporkák és felugró pápuahajszálak villogása kísérte a szavait. — Nem igaz! Maga a szabály ellen, százával deportálta ítélet nélkül a gyanusakat, maga a szabály ellen kimondta, hogy a Dóm és a szárazdokk közötti városrész elhúzóadásában lelőheti a rendőr, ha valaki a zsebébe nyúl! Ez mind, mind nem törvényes! Hát akkor miért nem akarja most az én apámért is megtenni, hogy ne szabálykodjon, amikor itt magának az a neve, hogy Afrika Cárja!...

Most először mondták ezt a nevet Mervinnek ennyi ember előtt a szemébe. És Prücsök minden komikuma régen leolvadt már. Prücsök itt a »gouil-lotin-tánc« fanatikus polgártársnőinek népszónoki izgalmasában saját álláspontjára toborozta idegileg a főúri vendégek lelkiállapotát.

— Ha az ember polgárok ezreiért szabálytalanul cselekszik, azt közérdeknek mondják, ha egyért teszi, akkor hivatali visszaélésnek nevezik.

Prücsök kétségbeesetten, tárt karral nézett körül:

— Hát nincs itt senki, hogy parancsoljon ennek?! Nincs senki, aki elhiszi, hogy ártatlan a papám?!

— Nem tudja, hogy mi a jogrend, kislány — felelte lassú, mély hangján a kormánybiztos. — Ha néhány halász egy legendában hisz, attól még nem támad fel hivatalosan az eltemetett Decoux-ügy.

A lány egész testében reszketve, Mervin elé topant és elfúló hangon kiáltotta:

— Excellenciás uram! Nem ez az első eset... amikor néhány halász hitt egy legendában... és olyan feltámadás lett belőle, hogy ma is harangoz miatta az egész világ! Tudja?!

Nagy-nagy csend lett...

Az utolsó szó síró sikoltása mintha még ott rezegne elhangzottan, sokáig a fényes terem előkelőségei felett.

Csak egy ősz úr moccant.

Hirtelen párásodó szemüvegét megtörölte selyem zsebkendőjével.

A hideg ész tudással gépesített ellenfelét legyőzte Prücsök, egyetlen sima, hófehér kaviccsal, amilyent Dávid parittyája óta nem látott a világ.

Mervin megfogta két vállánál az erőfeszítésből zokogva visszaernyedő lányt.

— Maga nagyon szereti az apját — mondta hal-
kan. — Majd kiokoskodunk valamit... Jöjjön fel
később... a tanácsterembe... Most dolgom van...

Még akkor is hallgattak, amikor Mervin léptei végigneszelték a termen. Azután Deboulrier százados mosolyogva odalépett a leányhoz és a karját nyújtotta.

— A gyarmat katonatisztjei szívesen látják vendégül önt a kaszinó bálján.

...És most történt először, talán születése óta, hogy Prücsöknek mondtak valamit és ő nem tudott felelni.

Abszolute semmit.

HETEDIK FEJEZET

Kezdődik a nagy hecc

Óriási hecc lett a dologból!

Még ilyen nem is volt! Prücsök kis hijján világ-háborút csinált!

Ez a lány maga sem tudta, hogy mit akar, de abból nem engedett és semmi sem olyan végzetes erejű, elsőprő hatalom, mint a nő, ha valamiben nincs igaza. Mondd neki, hogy ne tanuljon énekelni, mert nincs hangja, kérd, hogy ne pörölgjön, hiszen elveszíti, könyörögj, hogy viseljes más kalapot, mivel ez nem illik hozzá; éppen annyi, mintha felkérnéd a ciklont, hogy foglaljon helyet egy percre. Legfeljebb ez az orkán nem mondja félvállá felett, lekicsinylő mosollyal, hogy: »Nem kell engem tanítani. Bízsa csak rám...«

Mert, hogy mit csinált ez a lány Franciaországgal, ügyének érdekében, az minden justizmordot felülmúló igazságtalanság. Azt hitte, igaza van. Csak ezért. És tizenhárompróbás generálisok, két hadjáratot megért diplomaták ma is elsápadnak, ha szóba kerül. Mi okozta e bajt? Mervin doktor rokonszenve

Kifejezetten ez. Rokonszenv.

Figyeljük meg. Érdekes:

Dr Mervin kormánybiztosnak fontos megbeszélni valója volt a tanácssteremben Deboulrier századossal és a kormányzóval. Azonban mindhárman az iménti esemény halása alatt álltak még.

Mervin is, aki pedig elsősorban kemény, érzelmességet nem ismerő természetének köszönhetette, hogy vizsgálóbíróból Afrika Cárja lett.

— Hogy akar a lányon segíteni? — kérdezte a kormányzó Mervintől.

— Nemsokára, a karácsonyi általános amnesztia

P. Howard: Az ellopott futár

idején talán kieszközlöm Decoux számára is, hogy megkegyelmezzenek neki.

— Van ügyvédje a kislánynak? — kérdezte a százados.

— Nem tudom. Most majd felírom, hogy mit kell tennie és hogyan fogalmazza a kérvényt. A többi az én dolgom lesz.

— Térjünk át a tangeri konferencia ügyére — szolt a százados. — Sietnem kell.

Még előbb azonban nyílt az ajtó és kopogtatás nélkül bekukkantott Prücsök, aki nélkülözte Deboulrier társaságát.

— Nem zavarok? — És amikor Mervin őszintén megmondta, hogy sajnós, pillanatnyilag igenis zavar, kedves mosollyal bejött: — Akkor legokosabb, ha nem maradok soká.

— Kérem — szolt Mervin —, ha a tanácskozást befejeztük, akkor felírom magának pontosan, hogy mit kell tennie az apjáért.

— Igazán? Nem tetszik becsapni?

— Lehet, hogy nem érti és nem látja át pontosan, amit leírok, azért csak fogadjon szót. Akkor én kiszabadítom Decouxot.

— Köszönöm.

A századosra nézett, akinél most egy sárga bőrtáska volt, meggypiros, állami pecséttel. Deboulrier idegesen a karójára nézett.

— Százados úr, miért nem bálozik? — kérdezte gyorsan, hogy maradhasson még. Kizárólag a századosnak adott némi tiszteletet a megszólításban, mivel nagyon tetszett neki a jóképű nyájas tiszt.

— Én már nem bálozok, fiam. Nagyon kellemes volna, de katonánál első a kötelesség — felelt Deboulrier.

— Miféle katonai kötelességhez való az aktatáska? Az nem fegyver, hogy harcoljanak vele.

— A börtáska, fiam, a legöldöklőbb fegyver a világon. Ez a fegyvernem már több hadosztályt megsemmisített, mint tengernyi ágyú és szurony együttvéve.

Prücsök félve megérintette a táskát.

— Ezt nem tudtam. Tűlök Bullt egyszer fejbeverték egy táskával, hogy nagyon beteg lett, de az retiküllel történt és kulcscsomó volt benne. Ebben is az van?

— Ebben levél van.

— Hagyjon magunkra, kislány — mondta a kormányzó. — A százados úrnak sietnie kell. Egy bennszülött uralkodó várja.

— Maga konzul? — kérdezte Prücsök a századost.

— Csak futár vagyok.

— És hová kell szaladni a levéllel?

Nevettek.

— Ma már a futár csak a nevében közlekedik futva — mondta a kormánybiztos —, tehát lekészheti a Tangerba induló expresszt.

Prücsök szomorúan bólintott.

— Értem a burkolást. Most akkor kint várom, hogy megírja a papám ügyét. — És meghajolt a kormányzó felé. — Nagyon örültem Excellenciádnak. — És egy közvetlen kifejezést keresve, Deboulierhez fordult előkelően: — Nemde, futár úr?

A százados még akkor is utánanézett a különös gyerekek, amikor már becsukódott mögötte az ajtó.

A kormányzó végigsimította néhányszor a haját, idegesen fel és alá járt.

— En újra figyelmeztetem az urakat, ha ez a néger király csirkefogó, abból igen nagy baj lehet.

— A nyakamat teszem rá, hogy Mambiktu király csakugyan velünk tart és nem beugratásból kéri a szerződést.

— De ha Mambiktu becsületes is, kiszivároghat

más úton, vagy ellopják a levelet!

— Ne tartson tőle excellenciád. Övintézkedéseim minden meglepetést kizárnak. Senki sem lophatja el a levelet. Deboulrier százados Casablankától Tangerig teljes biztonságban van.

A kormányzó aggodalmaskodva járkált.

— Ugy Deboulrier, mint Ön, sokszor bebizonyították éleslátásukat. Nem tudom, miért aggódom mégis...

— Felesleges az aggodalma excellenciádnak. Deboulrier és jó magam is tudjuk, hogy a nyakunkkal játszunk balsiker esetén.

A kormányzó nem mondta, hogy ez túlzás. Ebben az ügyben mindenki a pozíciójával játszott, aki nem gondolta meg kétszer is, hogy mit tegyen.

Mambiktu, akihez a futár utazott, egy szabad négerország királya volt. Egy szomszédos törzs sok bajt okozott a franciáknak és arról volt szó, hogy a köztársaság pénzzel és fegyverrel segítené Mambiktut, hogy a törzs ellen háborút viseljen és leverje. Nyugat-Afrika olyan tája volt a színhely, ahol a nagyhatalmak közösen garantálták a terület függetlenségét, így Franciaország csak titokban segíthetett.

A közös szerződés megkerülését célozta tehát a százados küldetése.

— Magam tárgyaltam egy hónap előtt ezzel a négerrel — mondta Deboulrier — és meggyőződtem a tisztességéről. Mervin értesülései is megbízhatóak. Mindketten jól tudjuk, hogy bukott emberek vagyunk, ha baj történik.

A kormányzó vállat vont.

— Hát kérem...

Egy eléje tett írás alá odakanyarította a nevét és lepecsételte. A borítékot Deboulrier, állami címeres, sárga irattáskájába tették.

A százados elsietett. A folyosón mégis megállt egy pillanatra. Félig beburkolódzva az ablak függönyébe, Prücsök mélyen aludt. Kacér zöld estélyi ruhája, vörös cipője, fekete selyemharisnyája és ondulált haja ellenére látszott, hogy voltaképpen egy elcsigázott, önfejű kamasznyi gyerek ez a leány. A százados önkénytelenül elmosolyodott.

Pedig ha sejti, hogy az elkövetkező huszonnégy órán belül életének milyen változatait köszönheti e kamasznyi lány örültségének és makacsságának, bizonyára nem mosolyog.

Sőt.

Lehet, hogy kemény kalonaember létére esetleg sirvafakad.

NYOLCADIK FEJEZET

A külváros Prücsök mellé áll, de már e nélkül is baj van.

Szivar természetesen mindvégig az utcán állt.

Talán mondanom sem kell, hogy zuhogott az eső és régi elhatározása, mely szerint Prücsökkel végez, most már befejezett tényvé érlelődött lelki-világában. Éjfél tájban egy rendőr ismerőse közeledett és Szivar valamilyen okból, ami régi ismerősök között sűrűn lehetséges, elkerülte a találkozást. Olyan gyorsan tette ezt, hogy egy atlétikai versenyen esetleg díjat nyer az elért sebességgel.

Igy nem nyert díjat, csak néhány száz métert, de az is értékkel birt számára, mivel e rendőr ismerőseivel semmi szín alatt sem kívánt találkozni. Legfőbb oka és ez általános hasonló helyzeteknél; az volt, hogy tartozott a posztinak.

Nem sokkal, mindössze hat vagy nyolc hónappal,

de pillanatnyilag Szivar úgy vélte, hogy nem sürgős az esedékesség rendezése. Idők folyamán még annyi adósság halmozódhat fel és az összbüntetés intézményénél fogva ez előnyös, mert mintegy nagybani árban, jutányosabban értékelik a letöltendő hónapokat. Az ember lehetőleg késedelmesen csinálja meg erkölcsi könyvvitelének Juszticia-mérlegét, amikor is a bűn és bűnhődés ellenszámlái szerint, az egyenleget és a tisztelt címet lezárják.

Jó távol, Babette anyó használati cikkeinek rőppályáján tul, Szivar elhelyezkedett a kunyhó közelében.

Két óra elmúlt és az a nyavalyás leány még mindig nincs itt.

Persze veszélyes dologba ugratták bele azok a hülyék ott a Zenélő Patkánynál. Ilyesminél még az is lehet, hogy letartóztatják azt a kisleányt... Ez esetben Kirug Hümér ixlábu szemevilágát, két egyforma hüvelykujj tolással kiszedi a foglalatukból, Mer tudhatnák, hogy mit mondjanak egy ilyen háborodott kölöknek, akivel csak baj van...

...Persze a legjobb lenne most megkérdezni Babette anyót, talán a hátsó ajtón át Mathiashoz ment és visszatért a táncmulatságból, a furgonon...

De nem akar kikezdeni avval a vén boszorkánnyal. Ahogy jobban megnézte a kunyhót, a csapóajtó hasadékan világosságot látott. Mit kajtat most ébren a szobájában ez a vén boszorkány? Oda-lopódzott és bekukucsált...

Nicsak!

Esz Lajos van benn a szipirtyóval. Mi?... Tán elkésett idillbe szövődnek?

Odaszorítja a fülét. Az Álmos Elefánt beszélt éppen.

— Nem lehet kérem semmi baja... — mondta némi nyugtalansággal és viharkabátja mögötti teljes

életműségében kissé didergett a csuf éjszakától. — Meghívó nélkül bálba menni, csak tolakodás. Ezt pedig, sajnos, nem bünteti a törvény, holott mademoiselle Prücsök esetét leszámítva, szerintem főhely illetné minden büntető kódexben. De nem tudom, tisztában van-e madame Babette azzal, hogy a büntető perrendtartás az egész világon meglehetősen avult. Égetővé vált, hogy legyünk valamit!

— Itt nem kell semmit tenni — vélte Babette anyó jogilag —, mert nem olyan lány az, hogy elcsavarogjon. De nagyon szeles.

— Gondolom, hogy monsieur Szivar, specialista a megfelelően alkalmazott magánosok elleni erőszaknak, oltalmazza majd nemvárt esetben — mondta nem minden aggodalom nélkül és vastag monokliját a viharkabát belső zsebéből előszedett csikos fejpárnahuzattal tisztogatta tűnődve. Ezt a fejpárnahuzatot olykor egyetlen kabátujja mögé is begyűrte, ahogy barokk diplomaták cselekedték az intrikákkal zsufolt levegőjű szalonokban. E csikos párnahuzat nyilván tiszteletbeli selyemzsebkendő volt Ész Lajosnál. Eljárásán az ősz halaskofa rendkívül csodálkozott, de nem szólt semmit, mert érthetetlen oknál fogva az Álmos Elefánt közellététől abba a lehalkult és előzékeny lelkiállapotba került, amely kizárólag városházi urak hivatalában szokott erőt venni rajta, ha a helyfoglalás, vagy bizonyos szabályrendeletek mellőzése miatt megjelenését kérték.

Kivétel volt, mint most is, ha a komor jassz, Prücsök kísérője került szóba. Ez minden kedvező lelki konstellációt megszüntetett.

— Az a Szivar az oka mindennek és egyszer majd beverem a pofáját egy mangorlóval.

— Valaki jár kint — szólt Ész Lajos, mivel gyors lépések lávolodtak, cuppogva a cipőmarasztaló sárban.

És újra tisztogatta a monoklit.

— Egy bál — vigasztalta önmagát a kofa, — végre is eltarthat reggelig.

— De a leányka szereplése aligha. Bár lehet, hogy ez a pszihologia csal.

Babette anyó helyeslően bólogatott:

— Manapság mindenki csal. A jeges öt sous-val kevesebbet adott vissza!

— Ez csak úgy minősül csalásnak, ha a szándék bizonyítható.

Egy késői látogató jelezte, hogy bebocsájtást kér. Ez a jelzés, egyetlen rugás volt, amitől a bódé alapjaiban megrendült.

— Megállj gazember! — kiáltott Babette anyó — A konyhaasztallal verem porrá a glazurt róla!

— Ne ugasson már annyit, mert szájon kapom! — kiáltotta Kirug Hümér. — Korn Atya kérdezi, hogy hazajött-e már az az örült béka, mert zárni akarunk és a vendégek ott ülnek mind!

A csapóajtó kinyílt és a csapost leöntötték egy vödör halpikkelyes vízzel. A csapóajtó becsukódott Kirug Hümér nyomban vissza rohant a kocsmába és jelentette:

— Azt mondja Babette, hogy még nem jött haza a leány, de minden pillanatban várják. Hol egy törülköző?

Korn Atya fejcsóválva előhuzta zsebéből a hollandi dalosszövetség elnökének óráját.

— Egy bál sem tarthat örökké. Mikor kezdődik ilyen helyen a verekedés?

Tülök Bull, aki egy óra után a száraz dokknál már eloltotta a lámpákat, Veuve Marieval tért vissza. Az ifju kofa ugyanis megkérte a hatalmas Tülök Bullt, hogy mutassa meg neki egyszer ezt a környéket sötétben.

— Rita Kamélia! Egy groggot Tülök urnak! —

kiáltotta hátra a konyha felé.

Részes Mandarin, aki Kicsit Bobbal »Renonszot« játszott, az asztalra csapott.

— Aszondom, valaki telefonáljon, hogy tudjuk, ott van-e még az a leány!

— Nagyon helyes — mondta epés tréfával Korn Atya. — Kirug Hümér! Hívd a sarokról a kaszinót és mondd, hogy a Zenélő Patkány vendégei kérdeztetik a városparancsnokot, jön-e már a Prücsök?

— Szivtelen kutya vagy! — kiáltotta Tanupipőke.

— Általában idegesek voltak. Horog Bele, a Jelölt úgy megfogta a pipáját krémszinű agyaraival, hogy ellőrt a vége. A kártya sem ment. Renonszot játszani elég nehéz. Az a szabály, hogy tíz poenig tart egy buli, amit jegyeznek. A lényeg az, hogy csálni lehet, de ha rajtakapnak valakit, az ötven centimest befizet a pénztárba és tíz leleplezett csalásnál kiesik a buliból. A rajtakapást »renonsz« felkiáltások kísérik és elég szenvedélyes játék, mert két hét előtt Jesszik Bruno, egy emeleti helyiségből, parti közben, úgy esett ki a buliból, hogy koponyatöréssel vitték a kórházba.

A Részes Mandarint elismerték a játék bajnokának. Ő különben nélkülözhetetlen egyén volt a kikötőnegyedben. Kész terveket hozott, lakásokról, amelyek őrizetlenek, ahová könnyen bontható pincefal vezet és ha társai visszatértek a munkából, részt kapott. Ő maga félszemű volt és sánta, ilyen személyleírással lehetetlen »dolgozni«.

— Mi van Prücsökkel? — kérdezte Tülök Bull.

— Most telefonáltattam a városparancsnoknak — ismételte a hülye viccet Korn Atya. — Mit kérdez engem? Rita Kaméla! — kiáltotta a konyha felé.

— Adjon egy rumot; idegesítenek!

— Én kimondom: amióta az a levélfirkáló is

Prücsök ellen van, csak azért is mellette maradok! — kiáltott Veuv Marie, kinek szemeiben ma különös fényeket gyújtott a lámpák kezelője. — Maga Korn Atya megijedt attól a Vérengző Bujkáló Billtől? Ki-sülhet a szeme!

Most az osztrigás kiáltott hátul, a kocsmá végéből, mert szokása ellenére nem feküdt le korán.

— Lehet, hogy *Vérfürdő Bill* eltette láb alól a leányt és mi itt ülünk!

— Szent igaz! Én csak aszondom, itt sok minden szárad a férfiak lelkén... — szónokolt Veuv Marie.

— Az asszonyok sem kutyák, — dűnnyögte vontatott basszus hangon Horog ~~lele~~, a *Jelölt*. Horog Bele ugyan kiszolgált matróz volt, évtizedekig és az arca disznóé is lehetett volna, de amióta a rakodó hajón él és Ész Lajos, aki állítólag ügyvéd volt valaha, ott lakott nála, fekhelynek bérelve a szerszámládát; *Jelölt* lett a neve. Az Álmos Elefánt mondta róla először, hogy: »a *Jelöltem* majd elhozza a *kérvényt*«, mivel a nagy koponya természetesen zugirászattal is foglalkozott és hogy mégis egy szál viharkabátban élt, annak oka az volt, hogy sajnos értett is a joghoz.

— Ki kérdezte magát?! — kiáltott a kofa.

— Ki szólt magához? — dörmögte a *Jelölt*.

Veuv Mária az inzultusra a lámpás lovagjához fordult.

— Maga ezt hagyja?

— Igen! — felelte őszintén Promentheus pénzügy-minisztere, aki a mindenségből eltulajdonított fényt kezelte, itt a földön. — Ez megver.

— Szégyelje magát!

— Engem hiába gyujtogat, — mondta a lámpás.

Horog Bele szélesvállu, tömzsi és kishomloku ember volt. Lassan felemelkedett most.

— Mit kell itt izgulni azért a kölyökért? — kér-

dezte vontatottan. — Ez nem kisdedovó, hanem kikötő.

— Lehet a leánynál kisdedovó! — replikázott Veuv Marie, — ha a maga számára hülyék intézetének is bevált.

— Fizetni! — kiáltott a lámpás, akiben hajnalra kihunyt minden lelkesedés Veuv Marie iránt.

— Gázság ez, — kiáltotta Veuv Marie, kiben örök tüze égelt a hevült lelkesedésnek ölthatatlanul.

— A történetek után azért is Prücsök mellé alunk! — kiáltotta Kicsit Bob. — A Finom Török is így döntött az este.

— Vesszen a Vértürdő Bill!

— Az is lehet, hogy bál után defektet kapott a halottaskocsi, — tanakodott az osztrigás.

— Nem! Nem lehet. Tömör gummi — szólt közbe Bög Ferenc, aki pneumatik tolvaj volt. — Az egy hatszemélyes hullaszállító, amin a leány jön.

Általános idegesség ült a helyiség komor füstjében, hig borok és ázott kabátok párolgásától súlyosbitva.

— Hagyjuk abba — mondta Részes Mandarin a kártyapartnerének. Olyan ideges volt, hogy nem figyelt oda és állandóan tisztességesen játszott.

Ekkor jött lihegve Kirug Hümér és általános megdöbbenést keltve így szólt:

— Telefonáltam a kaszinóba, de a városparancsnok nem volt már ott, a tisztifőügyessel beszéltem.

— Maga telefonált... mi?

— Hát mondta, nem?!

Ekkor már mindenki elképedve állt.

— A tisztifőügyestől kérdeztem, hogy mi legyen, mert Korn ur azt üzeni a városparancsnoknak, hogy zárni akar és várjuk a kisleányt... Hát a városparancsnok elment, mert reggel diszszemle van. A tisztifőügyész üdvözli Korn urat és azt üzeni, hogy Prü-

csök útban van hazafelé, a polgármester társaságában.

Nyitott szájjal néztek össze. Ez a hülye telefonált. A városparancsnoknak! És ismeri Prücsököt!

Az a taknyos ott is megállta a helyét!

Horog Bele felállt, egy mozdulattal pocakja fölé rántotta a nadrágját és indult:

— A fő, hogy egészséges! Ha ugyan ez az összekuszáltszemű igazat mond.

— Majd pont ilyeneknek fogok hazudni! — felelte lenézően Kirug Hümér. — Azt mondták, hogy Prücsök most indult el és a polgármester is vele van, az autón.

— A polgármester ott van az autón?! — kiáltott Korn Atya ijedten és kiszólt a konyhába: — Rita Kamélia! Tüzzük ki a fekete zászlót! Meghalt a polgármester.

KILENCEDIK FEJEZET

És elindul a lavina: lábujjhegyen

— Nagyon örvendtem, hogy elgardirozott a polgármester ur, — szólt Prücsök, most már birtokában az uri lónusnak, amikor lelibbent kecsesen az autóról és megállt egylábon, mint a gólyamadár, mivel egyik cipőjét elveszítette valahol. Éppen a szebbiket. Azon egy arany színű lepke is volt. Nem csoda hát, ha beszállásnál lerepült a lábáról.

Szivar, a komor jassz csendes zuhogással közeledett, kabátujjából, nadrágszárából dőlt a víz és olyan volt, mint valami életrekelt esőcsatorna. A legutóbbi események annyira megviselték, hogy megtört ember lett. Csak ennyit mondott csendesen:

— Te mifénét állsz itt egylábon?

A leeresztett csapóablakon, mint valami proscéniumpáholy uri vendégei, tátott szájjal könyököltek Babette anyó és Ész Lajos. Az ucca végéről szótlan menelben a Zenélő Patkány vendégei érkeztek, élükön Korn Atya, polgárias természeténél fogva feje felett tartotta Glazumov Tropp Eszmeralda teozofusnő esernyőjét, ami egyike volt legjobb vételeinek, mert mindössze 20 frankot adott érte, míg Rongy Aurél már az első fokon megludta, hogy másfél évet ér az ernyő.

Valóságos zuhatagot fröcskölve, robogott egy tócsán át Veuv Marie és nyomában Tülök Bull a kétméteres ruddal.

Az osztrigás bezárt kordéjja nyikorgott.

— Te taknyos, hol jártál?! — kiáltott a kofa.

A közeli házak egyikéből Schulteisz, az Ikrek elégedetten orditozott:

— Ez a Prücsök egy jó pofa! Esküszöm, a polgármester volt! Babette, ha van eszed, most lealkuszo! a helypénzből!

Elnyújtott basszus jegyezte meg egy pince mélyéről, megbotránkozva, de szeliden:

— Kuuus...

Szivar felemelte szép óvatosan a leányt és elindult vele a tócsákon át a kunyhó felé. Babette anyó enyhe kísértéssel nézte a lavórt, de ez alkalommal urrá lett káros szenvedélyén.

A *Zenélő Patkány* vendégeiből rekrutálódott menet megállt félkörben a bódé előtt és rövidesen megjelent a proscénium páholy mellvédjén Prücsök, jobblábán a selyem topán helyett, amely az aranyszínű lepkével elrepült, roppant cipőinek egyike lengett. Olyan volt, mint a bábszínházi figura, amikor kiültezik az egy centiméter keskeny színpadra. Pápuagöndör acélfekete fűrtjei ekkor már csak kacagtak azon, hogy valaha is a tartós ondoláció jármába

kényszerítették őket.

Valahol hátul, megjelent Kírug Hümér és az amerikai diák rajzaival, de megjelent a Finom Török is, nedves celofánkabátja alatt jól látszott a kávéuni-formis festői bugyogója és aranyhimzései. Ötventagu férfiegyesület követte.

— Fiuk! — kezdte Prücsök oly hévvel, mely egykor Napoleont készítette arra, hogy hordává lomposodott embereit, a »katonák« gyűjtőnévvel illesse döntő szónoklatánál, amellyel az olasz hadjáratba zudultak vele. — Elsősorban is kérlek benneteket, hogy tartsátok titokban, amit mondok. Magunk között vagyunk, csupa jóbarátok és nem egy titkot őriztek megélhetésekből képezve.

Ennyit közölt első intrádára kb. százfőnyi rovottmultu barátjával és a Portugál nevű ucca lakóival.

— Nyugodt lehetsz, — szólt valahonnan a magasból Schulteisz, az Ikrek, — amit nekünk száznégyszemkőzt mondsz, azt eltemetjük, mintha késszurás érte volna.

— Ezt vártam is tőletek. A mai bálon Mervin, aki klubtársam a tisztikaszinóban, apám ügyében baráti eszmecserélgetést űzött. Azt mondta, hogy én csak bálozzak, majd ő pontosan felírja egy papírra, hogy mit kell tennem családom diszkrét bűnügyében.

Zugás támadt. Mervin pusztá nevétől dühbe gurult a külváros. Prücsök szétterjesztette két karját, mintha külön zenekarát vezényelné és csend lett.

— Mostan had ugassak még! Arról van itten szó, hogy én a Mervin előszobájában az emeleti kasszinófolyosón sokáig báloztam ülve, amikor megjelent egy busképű szolga, egy úgynevezett komornyik. Megszólítottam, hogy kérdezze meg tagtársamat Mervint, mi lesz, mert itthagynom. Erre kérdés, hogy én utasítást várok-e Mervintől. Mondom neki: mit gondolt, talán előszobadisznak vagyok itt? Erre mondta,

hogy nála van a levél az utasítással és átadta. Ezek a lakájok nagyon hozzászótkak a borraivalóhoz, hát gondoltam, kérek tőle tíz frankot. Vendéggel szemben nem tagadhatta meg. De bálon más a szokás és meghallotta egy arra siető attasé, aki kétezer frankot adott.

Megelégedett zaj hallatszott.

— Megjegyzem, ez nem ellenzi nagyjában azt, hogy Kirug Hümér reggel mégis helyszini szemlét tartson a jégsekreány alatt, mert Babette anyó érte jön a franknak, ha délelőtti sétáját végzi a lavórral és a redőnyhuzóval.

— Az a pénz máshová gurulhatott... már kerestem — kiáltotta közbe a csapos.

Krétaaszinü fehér holdfény tűzött a sikátorra, amely gőzölgött, cuppogott és locsogott a zápor után. Feketeablaku, hosszú görbetetejü házak ágaskodtak szabálytalanul egymás fölé tákolva, némelyik öt emeletes, de úgy, hogy öt egyszobás lakást köt össze a falépcső.

Közelgő nagy események előérzetével hallgatta az utca Prücsök titkát.

— Nekem a Mervin bemutatott a bálon egy angolbajuszos gyönyörű katonát, Deboulier századost, aki ma éjjel valami futárlevelet visz Tangerbe, egy fontos négernek. Mervin mondá a bemutatásnál, hogy van egy terve, mintha ott jutna eszébe. És hogy majd ezt felírja, mert a papám kiszabadul tőle.

— Idő — kiabált Schulteisz az Ikrek. — Eredmény!

— Csak hagyd! Jól beszél... — jegyezte meg a Részes Mandarin, mivel tetszett általában, hogy a leány sikerrel képviselte ilyen uri helyen a külvárost.

— Tempó Prücsök! Gyerünk a mesével! Tempó! — rikkantotta mégiscsak Schulteisz az Ikrek.

— Azután felmentem az előszobába és ott a

széken ülve báloztam, amíg a komor szolga jött és a levelet adta. Hát ez a levél itten a veleje. És akkor bucsuztam lenn a hallban, a busarcu lakájtól, úgy hogy mégis adott tiz frankot és kértem, hogy küldje a hullaszállítót, mert távozni akarok. Báli kollégám a polgármester azonban elhozott és mondta, hogy nem fogad el ezért semmit. Ugy, hogy ő is adott ezer frankot. És most már van háromezer és tizenegy frankom, az egy frankkal összevéve, amit a kancsal küld majd, ha Babette anyó reggel sétálni megy lavorjával és erélyes fellépésével.

— Mit jár a szád! Nesze itt a frankod! — kiáltotta Kirug Hümer és odadobta a pénzdarabot, de kancsalsága miatt a kunyhó melletti hamuba, amit Prücsök jól látott:

— Püff... a kanálisba esett — kiáltotta a leány. — Mégis csak legjobb lesz, ha megkeresed reggel és elküldöd, amikor Babette anyó sétálni megy a konyhaasztallal.

— Sok a szöveg! — kiáltotta fentről Schulteisz az Ikrek idegesen. — Mi volt a levélben!

— Mit gondolsz, meddig állunk itt? — kérdezte Kicsit Bob, mint egy tüntetés tenorszólója.

— Azt honnan lehet tudni? — felelte Prücsök. — De nem lehetsz még fáradt, hiszen két évet ültél most. — Mikor elhalkult a röhögés, a leány a bluz hasitékából kihuzta a levelet, a lornyót és a kalapját, amelyről már azt hitte, hogy elveszett. Örömmel kirázta e holmit és zavarba jött, amiért két darab rétes hullott ki belőle a pocsolyába. — Mostan felolvasást tartok a levélből, mely életbevágó. Megjegyzem, a rétest valamelyik rosszul nevelt vendég szórakozottságból tehette a ruhámba. Tehát a szöveg:

»Mademoiselle!

Halaszthatatlan teendője a következő: Csavarja

el a futár fejét és a levelet maga juttassa el a címzetthez.

Doktor Mervin.

Csodálkozó, izgatott moraj hallatszott az ucca diszkrét közgyűlésén.

— Miféle dolog ez? — kiáltotta kézimegafonjába Schulteis. — Kinek néz téged az a hiéna?

Nagy zugás, zajongás volt.

Prücsök integetett és ő is ideges volt:

— Általános befogást kérek! Ez a Mervin nem buta ember és jól tudja, hogy mivel segíthet rajtam. Az urak dolgát ti nem értitek, mert nem szoktok bálozni. A kormánybiztos ellenszámlát ajánl, mint Veuve Marie a Gomb Rizának. Ha én eltüntettem Debouliert a levéllel, akkor Mervin kiengedi a papámat!...

— De miért téged szentelt ki? Nincs elég embere?

— Tán látta, hogy tetszem a századosnak... — szölte s tüzipiros lett. — A Tuskólábu is mindig azt figyelte, hogy tetszik-e a gyilkos az áldozatnak? Így lett kémnővé az a japán Kiri-Mata!

— Hara Mati! — kiáltott helyesbitve Roppant Manó.

— Az egy japán öngyilkolás, — szólt Korn Atya. — Ha egy tábornok veszik, akkor Mata Harit követi el magán.

— Erről én is hallottam, — bólintott Tülök Bull. — De csak akkor esedékes az öngyilkosság, ha 24 óra eltelt és nem tud fizetni.

— Mesdames et Messieurs! — kezdte az Almos Elefánt. — Ez a szó, hogy harakiri azt jelenti...

— A levélről beszéljen!

— Kérem... Tehát, szerintem ez a Mervin doktor, akiről tudjuk, hogy milyen könyörtelen, ha céljairól van szó, ellenszolgáltatást kér azért, hogy segítsen mademoiselle Prücsökön.

— Ez zsarolás!

— Nem teljesen — intette könnyelmű feltevésektől Veuve Mariet az Almos Elefánt. — Ez jogtalan, hivatali kényszer, ugynevezett *Nötigung*, de nem *vis absoluta* és nem is a *vis compulsiva*. XIV. Lajos egy alkalommal...

— Más alkalommal! — kiáltotta a Finom Török.
— A magvát mondja!

Ész Lajos halk, szomorú, rekedtes hangja, mint egy nagyobbfajta légy dörgése terült szét az ucca felett:

— Ez az ügy bizonyára az Intelligence Service feladata lenne, de úgy látszik, hogy Mervin nem merte rájuk bízni. Hallottak már önök az Intelligence Service-ről?

— Mit emlegeti annyit?! — ordította Szivar, aki egy ezüst szervizért néhány hónapot ült valamikor.
— Mi sem vagyunk hülyék!

— Ne tessék általánosítani, — tiltakozott Prűcsők. — Beszéljen Lajos.

— Sajnos, ez a könyörtelen ember lehetetlen feladat elé állította a kedvelt gyámolítottunkat. Egy kisleány, akinek nincs a világon senkije, különösen, ha a mi barátságunkat is tekintetbe vesszük...

A kiváló jogászt itt egyszerűen félretolta a leány:

— Nahát, most jövök én! Itt most legnagyobb titokban, — kiáltotta harsányan, — megalakítjuk a külváros szervizét. Megcsináljuk ezt a heccet! Aki nem akar résztvenni, az távozzon és az óvatosabb lakók lefekhetnek.

— Mondd meg, hogy mit csináljunk!... Segítsünk!

— Köszönöm, fenkölt barátaim! Először is a százados ügyét fogjuk megnemtörténtté tenni. El kell tűnnie. És remélem, ha ti kézbe veszitek, akkor el is tűnik. Hányan vagyunk! — Ekkor már lehettek

vagy százötvenen. — Így ahogy összejöttünk, feltűnés nélkül oszonjon.

A százötven ember helyeselt, készen arra, hogy feltűnés nélkül oszonjanak.

— Halljuk!

— Fogd be a szád Ikrek!

— Rém egyszerű a terv!... Ime: Elsősorban — magyarázta Prücsök, — Szivar felmászik a szemaforra, tilosra állítja, azután megszerzi a levelet, elviszi Tangerbe és mi csendben várjuk.

— Micsoda marhaság ez megint?! — kiabált Szivar, — szó sem lehet róla, keress más bolondot!

— Ha nem, hát nem... Én már ugysem fogok belőled bátor embert csinálni.

— Majd kaphatsz egy pofont, csak járasd szádat..., — dühöngött Szivar, de nem folytatta, mert épp, hogy ideje volt elugrani egy husdaráló elől, amely sietve érkezett a kunyhó felől, szabályos ivben a feje irányában.

— Ha még egyszer meglátom a környéken, a tüzes vasalót huzom végig a képén! — kiáltotta Babette anyó és Schulteisz az Ikrek, mintegy a jelenet zsinórpadlásáról harsogta:

— Szeressük egymást!

— Ti jó távol álltok — közölte Prücsök a haditervet. — A szemafórtól vagy kétszázharminc méterre van egy kis erdő. Ott elbújtok. Most még kell hozzá egy bőrláska, szerszám és én jövök, mint a Zöld Kacaj című megigézés. Az öreg férfiak, az asszonyok, meg a Szivar itthon maradnak kimélésből.

— Te vigyázz magadra aszondom!

Senki sem értette a haditervet, de lelkesen helyeseltek. Mindenki felszedelőzködött és bár a lámpakezelő indítványát, hogy rágyujtsanak egy nótára, egyhangúlag és titokra való tekintettel, köz fel-

suttogással elvetették, jó hangulatban voltak. Schul-
teisz az Ikrek, aki egy pénzügyőr vadonatúj nad-
rágjához egy fürdőmester eléggé használt fekete
dresszét viselte, feltette kalapját és jókedvűen le-
kiáltott az utcára:

— Várjatok, jövök én is!

És jött.

És jött Prücsök, aki ormóllan balcipőjével inkább
Tuskólábu, mint Zöld Kacaj lehetett volna. Elindult
barátai élén és ezek egy szálíg követték, kivéve a ko-
morjasszt. Ő zsebredugott kézzel mellőzte a társaságot.

Ekkor egy roppant fekete árny barátságosan
végigfröcskölte a népgyűlést. Mathias érkezett a fur-
gonnal.

Megéljenezték!...

...!És hajnalban egy kísérteties menet vonult
végig a kikötő óvárosának sikátorain. Százötven mar-
cona ember, feltűnés nélkül követelt egy estélyiruhás
kisleányt...

TIZEDIK FEJEZET

Vigyázz, ha áll a vonat!

Most aztán kitört a fergeleg. Kitört, de úgy,
hogy rádió telegráf, telefon éjjel-nappal működés-
ben volt miatta. Magasrangú diplomaták és világ-
hírű forgatókönyvírók naphosszat megoldáson tör-
tek a fejüket.

Hiába!

Prücsöknek, mint ezt a regényben említettem,
az volt ugyan a nézele, hogy egy magányos le-
ány nem hadakozhat a sors ellen, azonban ezt
a nézetét ő a maga részéről nem osztotta És el-
kezdett a sors ellen fellépni. De úgy, hogy meg-

emlegette.

A sors!

Merl bizonyára a sors is meglepődött attól, amit ez a leány emberlársaira zuditott!

Nézzük csak.

Elindul a futár Tangerbe az expresszvonattal, hogy egy életbevágóan fontos levelet vigyen.

Seinmi baja. Harmincöt éves, gyönyörűen dekorált, egyméter nyolcvan magas, kitűnően minősített katona. Elsőrangúan megvacsorázott és most beszáll a vonatba, címeres sárga táskáját a szemközti ülésre teszi, majd rágyújt egy szivarra.

Érverése: nyolcvanegy.

Vonat indul: három óra tíz.

És három óra ötvenkor: nyugalombavonult, bukkott, nevetséges, kifosztott ember.

Csakhogynem földönfutó.

Magassága nincs. Érverése százhetven. Nyugdíjas.

Hogy történt? Így:

Deboulrier százados csodálkozva nézett ki az ablakon. Nyílt pályán vesztegelt a vonat és megfontoltan pöffögött, mintha valami jóllakott szieszlázó szörnyeteg volna.

— Mi történt?

— Tilos a szemafor... — kiáltott a kalauz.

A százados visszaült. Szemben vele a világossárga láska, francia címerrel és fogóján, kis bőrkeretben, ott filtyegett a névjegye. Egy furcsa nyávogó hang szólalt meg ekkor:

— Eló boy!

Marlene Dietrich állt az ajtóban!

Prücsök kivitelében, természetesen.

— Eló boy! — kezdte újra. — Szép idő van!

Vállával a kilincshez dőlt, térde és nyaka között görbe ívben domborult a teste, balvállát az álla mellé huzta, jobb kezét csipőre tette és a fogai között hosz-

szu szipkát tartott, hogy dohányozzék. Valaki szájonvághatta előzőleg, merl ajkai helyét rémületes torzképpé terjesztette a szélmázolt ruzs. Az orrára is kenődött ebből és így idült férfialkoholisták külsejét vette fel.

Sok gondot jelentett számára, hogy mit mondjon elsősorban és ezt a kiáltást, hogy »*Elő boy*« a legeredetibbnek találta. Csipőjét még jobban lefelé szorítva vállát még magasabbra huzva elmosolyodott és ettől olyan lett, mint egy szájonlőtt tigris. A százados dermedten ült a helyén, minden pillanatban várva a támadást.

— Szép idő van, — mondta a lány és még kacérabban akart mosolyogni, de egy megfontolatlan szippantás fullasztó köhögési rohamában olyant csapott a mellére, hogy fejét nekivágta az ajtó szélének. amitől hirtelen beszédült a bársonyülésre.

— Vízet... — hörögte, de azért kissé kacér is akart lenni.

A százados vizet töltött kulacsából egy pohárba és megitta a leányt. Most kiderült az is, amit Prücsök az ajtónál hátrahúzott lábával leplezni óhajtott, hogy elrepült báli topánkája helyett, negyvenötös trottőr cipőjét viseli, amely alsósjáték esetén egy ötvenes értéket képvisel, a lyukas talp mögött raboskodó kvart vörös királlyal.

— Kicsoda ön és mit óhajt? — kérdezte a százados.

Prücsök boldogan sóhajtvá visszaadta a poharat. A nedvességtől a szélmázolt rúzs e mosoly közben olyan duzzadt szelidségüvé torzult, mint a Tihamér vagy Odön nevű bölcs bivaly arckifejezése egy verses rajzfilm szerint. A százados most már határozottan szólt:

— Hogy kerül ön ide? Honnan szökött meg, mi?

— Köszönöm, de ez marhaság. — Ég felé emelte

szemeit és két vállát, mint egy szandolinevezős, előre-hátra illegette.

Az arcán pontosan hossz tengelyének irányában, homlokától az álláig egy fekete vonal látszott. Ez a precíz olajcsík akkor maradt rajta, amikor mellére csapott és fejét a tolóajtó éléhez verte.

— Érthetetlen, hogy milyen módon került a vonatra?

— Oh, maga bumfordi — mondta lesütött pillával, legalább félméteressé olvadt ajakkal, amilyen még Walt Disneynél is csak akkor fordulhat elő, ha rajzlapjára könyökölve elalszik Adalbert, a játszói hízómarha száján. — Hiszen mi együtt andalogtunk a bálon. Azóta elfelejtett a futár úr?

— Ön az?... — álmélkodott a százados. — Nem felejtettem el, de azóta, kisleány, maga sokat változott emberi külsejében.

— Százados úr! Én éjfél óta egy percig sem szüntem önt feledni. — Érezte, hogy nem közvetlen, tehát Ész Lajos figyelmeztetésére emlékezve, keresett egy nagyon egyszerű kifejezést és így szólt: — Hovatovább...

Azonban nem tudta folytatni, de úgy vélte, hogy ez egymagában is elég közvetlen és egyszerű, tehát egy sóhajjal elismételte:

— Hovatovább...

— Kedves kisasszony — felelte e megjegyzésre a százados, kissé idegesen —, ön a túlzott kiskorúság sűrű orrfúvással járó prédikátumát igényli még és ez futárszakasz, ahová tilos az illetéktelennek beszállni...

— Százados úr! — kiáltotta fájdalmasan. — Kegyed egy delnőt csak úgy szanzsén kirúg?

— Sajnos — ismerte be búsan a futár. — És még az is előfordulhat, hogy fülénél fogva viszem a gyerekszobába, ahonnan megszökött.

De nevetnie kellett, mert Prücsök előhúzta kebeléből a lornyon nyelét és ezt mondta:

— Fi donc...

Közben a kisujját teljesen eltartotta a kezétől.

— Hé, kalauz!... Itten van egy tiszti futárfülke...

— kiáltotta most valaki lent. — Autós küldönc vagyok. A százados urat keresem.

— Erre jöjjön! — felelte a kibontakozó bőrkabátos alak felé Deboulrier, mielőtt az odasiető kalauz felelhetett volna.

De most neszt hallott a háta mögött és megfordult.

— Hoppla!... Nézd csak, a kis bestia!

Prücsök éppen indult. És a sárga, hatalmas, címeres táskát jobbkezában fogta. Deboulrier feléje ugrott, de szitkozódva hátrakapta a fejét, mielőtt orra a becsapódó ajtóhoz ütődött volna. Mire felrántotta az ajtót, Prücsök már a lépcsőn volt. A százados itt is kishijján beverte a homlokát.

Micsoda fürge mókus!

A töltésen már nem is látszott, amire Deboulrier a nyomába ért. De guruló kövek lavinája még pergett utána, ahogy az estélyi ruha roncsainak megadva a kegyelemdőfést, legurult. Deboulrier nem vette tréfára a dolgot. Kezében volt vár a revolvere és futólag visszakiabált a lépcsőn megjelenő bőrkabátos küldönchez.

— Szóljon, hogy a vonat várjon!

— Nyugodt lehet. Ne zavarlassa magát a futár úr! — És alighogy a futár eltűnt a látóhatárról, Szivar, mert ő volt a küldönc, odaszólt az érkező kalauzhoz: — A százados úr azt üzeni, hogy nem tér vissza. Felkeresi vidéken lakó rokonait.

A szemafór közben szabadra állt, mivel Schultesz az Ikrek adott egy muttert, amit különben mint címzetes kabátgombot használt és így üzembe-

hozták a jelzőkészüléket.

Szivar a vonat lépcsőjén állva, a távolodó futár után integetett megindultan. És mivel az érzések ragadósak, a vonat is megindult.

TIZENNEGYEDIK FEJEZET

Tévedni emberi dolog, de kínos

Roppant kellemetlen lett az ügyben, hogy Prücsök tévedett.

No nem sokban.

Mindössze annyiból állt a félreértés, hogy a levél nem Prücsöknek szőtt és az említés egy futár-ról nem Deboulrier százados személyére, hanem egy sakkfigurára vonatkozott.

Ezt leszámítva, nagyjában helyesen értett a leány minden egyebet.

Csakhogy ezt most már nehéz lenne leszámítani.

Ugyanis Mervin doktor csakugyan azt akarta, hogy egy hölgy elcsavarja a futár fejét. No, de ez a futár egy ilyen nevű sakkfigura volt.

És nem Mambiktu királyhoz küldték, hanem játékhöz használták a tisztikaszinó szalónjában!

Elég nagy különbség!

A futár feje egy gömb, amelyet általában enyvezett toldással rögzítenek a futó faragott törzsébe, miután megfelelő lyukat fúrtak az eljáráshoz. Az enyv idővel, mint annyi minden ezen a világon, elporlad és elszánt sakkozók ilyenkor az enyv hijján szabadon forgó nyakat, papírból csavart betéttel tesszik mozdulatlanpá. A rögzítéshez alkalmazott papiros, fehér szélecskéje úgy vonul körbe, a csinos sakkfigura nyaka körül, hogy Lanner keringőjével elhangzott ódivatú idők csipkegalléros aranyifjai jut-

nak eszünkbe róla, vagy esetleg Jochanan tálcán nyugvó, levágott feje, tánchoz szervírozott állapotban.

Egy ilyen hirtelenjében preparált futár azt a célt szolgálta, hogy a hatvanéves tiszteletbeli tűzoltó-főparancsnok huszonhároméves ifjú hitvese egy tűzérkapitánnyal levelezést folytasson általa. A tiszteletbeli tűzoltó-főparancsnok korához illő higgadt vérmérséklettel, sűrűn szokott sakkozni a feleségével és bátran elmondhatta magáról mindenkinek, hogy harcmodorát heves támadó játék jellemezte. Délutánonként a kapitány is elnézett a kaszinóba és a világért sem engedte volna el, hogy barátjával, a főparancsnokkal néhány gyors partit váltson. E játszmák után a futó papírral rögzített feje, bár ez ügyben nem ő érdemelte ki a halálbüntetést, sőt úgyhiszem, inkább néhány életre ítélt ember cselszövényéről lehetett szó, de mondom, mivel a futó jelenléktelen gyöngé báb volt; ahogy ez középkori históriákban sűrűn megtörténik; az ő értéktelen feje hullott porba e titokzatos ügyből kifolyóan, távoli szekrények alá gurulva. A játék hevében, a parancsnoké (másnap a kapitány) állandóan csavargatták a futár enyhíjján forgó, papírral rögzített fejét és a papír végül eltűnt.

E futár útján leveleztek egymással, ki tudja mi okból? Magam részéről megközelítő sejtelnem sincs, hogy mit írhat egy fiatal hölgy egy ifjú tűzérkapitánynak, ami az utóbbit érdekelje? Mégis úgy lehetett, hogy érdekli, mert a futár feje fordulatával pontosan felelt rá.

A Titkos Szolgálat azonban nem ismert az állam létérdekénél tiszteletreméltóbb hagyományt és bár örökre megőrzi, ha véletlenül magánügy jut tudomására, mégsem restelli, hogy levelek titkait és fák között meghúzódó ódon kerti házak intimitásait ellenőrizze, annál is inkább, mivel nem egyszer le-

leplezték, hogy az ifjú szerelmeseknek álcázott pár, voltaképpen két hírszerző.

Az már külön tragédiája Ámor kegyeltjeinek, ha támadó játékmodorú, kiérdemesült közfunkcionáriusok, természetüknél fogva, öreg napjaikra jólhangzó, díszes és jelentéktelen kinevezésekhez jutnak. E tiszteletbeli tűzoltóparancsnok mellékesen, a magasépítéset ellenőrző bizottságának címzetes tanácsosa, a missziós egyesületek elszámolásra kötelezett szubvencionált intézményének valóságos belső, jelképes világi gondnokhelyettese, az önkéntes mentők jótékony vigalmi alakulatának báli védnöke és végül a titkos szolgálat nyilvánosság számára berendezett múzeumának valóságos, külső, célzatos és jelleggel felruházott levéltárnok helyettese volt.

Az egész bonyodalomnak a fürdőzés volt az okozója, elsősorban. Már régen megtilthatták volna, hogy komoly emberek légtornász-mezben tengerparti fürdőintézményekben töltsék az időt.

A Titkos Szolgálat valóságos belső első szolgálatonbelüli levéltárnoka, fürdőzésből kifolyó tüsszös mandulagyulladásal megbetegedett és egy felületes hivatalnok könnyelműsége, az is lehet, hogy maliciája következtében, behívták hivatalos úton a tiszteletbeli tűzoltóparancsnokot, hogy a mandulagyulladásos múzeumi levéltárellenőrt helyettesítse. A hajlottkorú parancsnok először a valóságos ellenőr lakására sietett. Pillanatig sem látszott kétségesnek előtte, hogy a múzeum levéltárnokát a mandulagyulladás állapotában kell helyettesítenie, mivel ezt már ő is végigcsinálta vagy kétszer, de levéltároláshoz nem értett.

Feldúlt lelkiállapotban végre a levéltárba került, ahol nagy rendetlenség fogadta, mivel a nyilvánosság számára alkalmas okiratokat felülvizsgálták, azon szempontból, hogy közlésük nem sérti-e némely polgár indokolt magánérdekét.

A kapitány és a fiatalasszony levelezését bizonyára, mint szent magánérdeket sértő közlést, félreteszik, különösen, ha tekintetbe vesszük, hogy történetünk francia gyarmaton játszódik és a romantikus, gyengéd kapcsolatok iránti tisztelet ismert tulajdonsága e népnek.

Egy kiváló darabcim állítja, hogy: *Mindig lesznek Juliák*. Találó cím volna az is, hogy: *Mindig lesznek véletlenül értesülő férjek*. Olyanok, akik rosszkor jönnek. Illetve jókor, vagyis korán, szóval már későn. Férjek, kik egy kabátgombot keresnek az évek óta kizárólag dekoratív célt szolgáló tintatartó bronzrinocerosza mögött és szerelmes írást lelnek, ami szintén egy gomb és a hozzávaló kabátot sem nehéz megtalálni.

Amikor e kiérdemesült tiszteletbeli hivatalnok azt olvasta, hogy: »*a tisztikaszinó futárjának nyakából rögzítés céljával leplezett üzenetek másolata: 193... D. M. 1026/243 dossier*«, hörögve kapott szolgálatonkívüli egyenruhájához.

A mellette működő segédtiszt egyetlen pillanattal felfogta a helyzet pokoli tragikomikumát.

— Hol ez... a dossier?!

— Tessék — mondta a segédtiszt és mire elkészült a válogatással, kitűnt, hogy a futár nyakában egyenruhák szabásmintáit rejtegették. A parancsnok azonban már gyanut fogott és nem eresztette többé!

Elrohant. A gyors észjárású tiszt máris telefonált a portásnak:

— Ha a parancsnok úr taxit rendel, nehogy a környékbeli ócska autók közül hozzon. A városon kívüli, új cirkusz előtt áramvonalas járművek találhatók.

A portás betartotta az intézkedést.

Telefonált a segédtiszt a tisztikaszinóba. A szolgálat egy tagjával akart érintkezésbe lépni. Felhívta

hát a kormánybiztost, doktor Mervint, aki mindenféle afrikai hatóság vezető embere volt. Közölte vele, hogy Maud Hutchins sakkbajnoknő, aki a szolgálat különleges tagja, megbízást kapott a futó nyakán történő levelezés másolatainak megszerzésére. Ott van a bálon. Közölte azt is, burkolt formában, hogy jön negyedórán belül taxi áll rendelkezésére, mert a portás katonaember, aki serényen teljesíti a parancsot.

Ez már Deboulrier távozása után történt, Mervin doktor még a kormányzóval tanácskozott. A tanácskozást nem szakította félbe.

— Bocsánat — mondta és lenyomta a házi-telefontt.

— Valami baj van?

— Semmiség... Vigjátéki bonyodalom.

Pedig a legnagyobb baj volt.

Mert kinn aludt Prücsök, akiről megfeledkezett mindenki.

— Kérem a társalgóból Miss Hutchinst. — Óvatos volt. Mert sem a szolgálat tagját, sem a futár postillon j' amour szerepét nem akarta elárulni.

— Maud Hutchins!

— Halló! Egy ideges öreg úr érkezik a játékszobába a maga ügyében, mert megsejtett valamit. a támadó harcmodorú férj, akinek legkésőbb három-

— Tessék?

Hm... Nem érti. Telefonban mégsem lehet ezt.

— Halló! Kérem Missz, fáradjon hozzám. Már útközben találkozik a lakájjal, aki az írásbeli utasítást hozza. Sürgős. Egy kollégája már fárad az ügyben.

— Igen...

És most papírra vetette az üzenetet, hogy a futár fejét kell elcsavarni és a levelet átadni a címzettnek. Mert Mervin pedáns volt. Még a mentő angyal sem tarthatja vissza a címzett levelét. Még a szol-

gálat sem. Maud Hutchins ismerte a sakkbábu ügyet. Ő másolta az üzeneteket eddig is.

Mervin a borítékot levéllel együtt a lakájnak adta. És a lakáj ment...

— Pardon...

Prücsök állt előtte.

— Parancsol?

— Kérem... én a kormánybiztos úr üzenetét várom.

— Írásban?

— Igen.

— Tessék...

És átadta a levelet.

A többi már tudjuk.

Prücsök úgy vélte, hogy megérti a levelet. És ez baj volt. Maud Hutchins nem kereste az utasítást, mivel nyomban azután, hogy letette a kagylót, átlátta Mervin célzását.

Persze! Ideges öreg úr! Játékszoba... az ő ügyel Világos!...

Rohant a futárhoz, kicsempészte a levelet. Beletett egy másikat, amelyben ő ír egy őrnagynak vallomást... Ez megnyugtatta a férjet...

A lakájtól megtudja, hogy levelét Mervin másik megbízottja vette el... Az hol van? Maud Hutchins keresi Prücsköt...

Igy volt. Prücsök teljesítette, amit szerinte atyjáért kívánt Mervin. De ő nem tudott sakkozni. Ő csak egy futárt ismert, hát annak csavarta el, de nem a fejét, hanem a lábát.

De azt alaposan.

Deboulrier százados ficamodott bokával feküdt egy veremben és vagy hetven marcona ember érkezett lábujjhegyen, feltűnés nélkül a derengésben...

TIZENKETTEDIK FEJEZET

Nem az a legény, aki állja, hanem — aki üt!

Amikor Deboulrier a töltés aljához ért, Prücsök egy facsoport felé futott. A futár kezében revolver csillant.

— Azonnal álljon meg, mert lelövöm!

— Kérem! — kiáltotta vissza Prücsök, úgyszólván már csak egy ingben, de aktatáskával a hóna alatt. — Erről én nagyon lebeszélem!

És hátrált. A százados nagy léptekkel sietett. Futni nem mert, mivel félt, hogy a leány elszalad.

— Tiszti szavamra, hogy habozás nélkül keresztül lövöm, ha szökni próbál.

— Mit akar kegyed tőlem? .

— Csak ennyit!

Egy ugrás... És elkapta a csuklóját.

— Adja ide a táskát!

— Kérem... Miért veszi el? Ezt kompakt helyett hordom piperecikkeimnek. Puder van benne, rúzs, kölni, meg egy franciakulcs. Egyszerű pudrié.

A tiszt azonban nem is érdeklődött a, minden eshetőségre franciakulccsal is ellátott »pudrié« felől, hanem erélyes mozdulattal kiragadta a leány karja alól a címeres, sárga táskát. Ekkor a vonat elrobogott.

— Megkeserüli, hogy a vonat elment! — kiáltotta a lányra.

— Miért? Hát fűtyültem én? Most már az állomásfőnökök helyett is engem büntet a hadsereg? És tessék a táskámat ideadni!

— Ez a táska a...

Elállt a szava. A sárga táska közepén, a francia címér helyett, egy keretben ez állt:

*»Ha van benned tisztelet,
ne lópd el e készletet.
Jegyezte Prücsök.«*

Nem az ő táskája!

Nem az igazi, amiben a levél van! Hiszen ez sokkal vastagabb bőr.

— Miféle táska ez?

— Az én magántáskám. Mit veszi el? Magának is van! Láttam!

Deboulrier tanácstalanul és dermedten állt. A vonat már messze volt.

— Na megállj! Ezért agyonlövetlek, te kis bo-szorkány!

— Mit hencsersz? Te senkit sem lövethetsz agyon! És még mindig nem tudom, mit akarsz tőlem, pe-dig, ha nem eresztesz, akkor sípcsonton rúglak! — lihegte vadul és szerette volna a kezét kiszabadítani.

— A maga cinkosa ellopta a táskámat!

— Semmiféle cinkosról nem tudok. Beszálltam kedélyesen, mire te brutalizáltál.

— Ez a táska ugyanolyan, mint az enyém.

— Na és? Talán tilos a formája? Ezt hordom, mert sok púder kell, miután bálozom.

A százados dühösen megrázta a két karjánál.

— És miért kezdett szaladni?

— Mert te utánam futárkodtál. Erre megrémül-tem.

— Miért nem állt meg, amikor kiáltottam?

— Ijedt embert nem nyugtat meg egy ordítás. Nem szólva arról, hogy a fegyverviselési jogodat se korlátoztad. De most már eressz, mert bizisten boxolok és hiába fogod a karomat, mert köpni is tudok.

Azonban a harmadikat választotta és sípcsonton rúgta a századost.

Ez kriminális helyzetben állt itt, vonat nélkül levél nélkül, egy szilaj kölyökkel.

— Majd az ügyészségi fogházban többet beszél

— Azzal akar ijeszteni? Ott én törzsvendég vagyok. Egy vörös csirkefogó, meg a Mervin nagyon jó barátaim, — és mint egy megvadult párdúc sivalkodva rángatózott. Jóformán már csak lorgnyonban volt öltözve. Piszkos, kipirult arcából,, vad dühhel villogott, elszánt fényben lángoló szeme. Rendetlen makrancos pápua fűrtjei, rugdaló lába, tekerő karja, egyetlen viharosan vonuló hullámfelületben vergődtek Deboulrier szorításában.

— Te egy pimasz, komisz kölyök vagy! — konstatálta a százados aránylag későn, de máris a helyzet egyetlen előnyét felfogva, ami a hölgyekkel szembeni kötelező jómodort; gyermekekre nem vonatkoztathatja, a gentlemannenál.

— Veszteg maradj, mert...

— Nem ereszt el?

Puff!... Fejével mellbecsapta a századost!

Erre kapott egy pofont.

És akkor a százados maga is megrémült, mert a gyerek, a szó bakteriológiai értelmében egyszerűen megveszett. Azt visitotta, artikulátlanul:

— Megütőőőöttél!... Ezért meghalsz!...

Egész testsúlyát a levegőbe vetve, hogy orráig omlott a haja, kirántotta magát a rémült Deboulrier szorításából és ahelyett, hogy elfutna, tiz körömmel, egyenesen az arcába, a szeme közé csimpaszkodott, lerántva a bőrt és rugott, csapkodott, amíg a dőbbenetéből felocsudott Deboulrier most már hozzálátott, hogy alaposan elnászpágolja.

Balkeze azonban, mint valami csavarszorítóba préselt fém: a leány két kemény szájpadrása között mozdithatatlan volt és az apró éles fogak kimélet nélkül hatoltak a husába mélyen.

Nyakonütöttel

— Eressz el...

Prücsök tagadóan megcsóválta fogai között a kezét. A kilencedik nyakleves után kevésbé álhatatos volt a tagadó rázás és úgy a tizennegyedik táján kinyitotta a száját.

Csendesen, lihegve, főlegyenenedett.

— Mit akar? — kérdezte halkan, de komoran.

— Eljön velem a legközelebbi állomásra, — lihegte a százados és uniformisának foszlányos maradványai, egész jól illettek kék szeméaljához és lekapart arcbőréhez.

— Minek magának diszkiséret? Én csendben sétáltam itt a táskámmal, amikor maga belémkötött.

— Hát ezt fogja majd elmondani az ügyészség. Most már ne kezdje újra, vagy akar még verekedni?

— Hogyne. Csak előbb egy kicsit pihenek.

Zihálva nézte Debouliert.

És Deboulier is nézte őt. Pedig a további pályájától megfosztotta ez a leány, bizonyára Mervin doktoréval együtt. Eleve tudták, hogy a gallérjukkal kapcsolatos fejük volt a tét ennél a játszmánál.

És most már biztos, hogy vesztek...

De még így sem fojthatta el az az érdeklődését a különös, veszett, kamaszlánnyal szemben, aki ott a bálteremben a földrész első urait meggyőzte és meghatotta, azután rejtélyes módon ellopta, illetve segített ellopni a táskáját.

Gyerek? Gonosztevő? Kémnő?

Hogy őrrült, amikor felingerelik, az biztos.

— Jöjjön kérem és ne kényszerítsen olyasmire, amihez e pillanatban legkevésbé van kedvem.

— Jövök kérem... — felelte szomorúan, — úgy sem tudnám magát meggyőződéssel verni most.

És eltűnt báli cipőjét kereste, az egyetlen, amely

megvolt még. De hiába.

— Ugy?! És miért nem tudna erőszakos lenni velem? — kérdezte a százados.

— Minthogy megalázott és legyőzött, tehát teljesen szerelmes lettem magába. Engem még sohasem vertek meg.

— Ez lett a vesztlem, — dünnyögte a százados és tragikus helyzete dacára, szinte elnevelte magát.

— Szeretném, ha kényszer nélkül követne. Lehetséges önnél ilyen hirtelen változás?

— Nálam rém hirtelen változások lehetségesek, — szólt egész halkán Prücsök és ezt felesleges volt mondania, mivel éppen a százados ismerhette fel erről az oldaláról legkézzelfoghatóbban.

TIZENHARMADIK FEJEZET

A szerelem sötét verem. Különösen, ha letakarják és ráülnek

... A százados lába úgy ficamodott ki, hogy Prücsök később ismét megváltoztatta a hangulatát és belökte egy gödörbe. Az ilyen alattomos, hirtelen támadásokhoz értett. Szépen jobbfelé nézett, mint aki a felhők látása közben szomorúan tünődik és egy andalgó mozdulattal balfelé tölta rettenetes méretű egyetlen cipőjét, azután zutty!...

Ugrott és dőlt, neki a megbotló jóhiszemű kísérrőnek, hogy ez botlási ivét teljes parabolává nyujtva, belerepült fejfel, a pályatest javításához szükséges habarcs vermébe.

Ezután már csak a rövidség okáért, három izben fejbeütötte a felbukkanó futárt, egy kőrakást jelző vörös lámpával, mig ez végül felhagyott a kísérletekkel és elalélt.

— Szegénykém... — mondta ekkor Prücsök, ölé-

be vette az anyagilag, erkölcsileg, testileg és lelkileg teljesen ruinált Deboulrier fejét, gyengéden simogatta és keservesen sirt.

Azután körülnézett, letakarta verembehullott szerelme tárgyát az utburkoló munkásház kiszakított ajtájával és ráült.

Igy várt...

Jól tudta, hogy mi lesz.

Rövidesen hetven ember lopakodott óvatosan a vasúti hid felől. Legelől a Részes Mandarin és Kicsit Bob. Ők pillantották meg a kövek között, bottadozva elébük siető leányt. Korn Atya szintén látta a közeledőt és odaszólt a Részes Mandarinnak:

— Kérdezzétek meg — szólt Prücsökre mutatva, — ezt a részeges munkást, hogy nem látta-e a leányt valahol.

— Hiszen ez Prücsök! — rikoltott Schulteisz, az Ikrek, mert egyetlen polgári foglalkozását, hogy tizenhat éves korában, hivatásos biztató volt football-mérkőzéseken, sosem feledte.

— Ugyan! — mondta Kirug Hümér, — még csak nem is hasonlít... — de ekkor már felismerte ő is.

A hetven ember gyorsan odaosont Prücsökhöz.

...Deboulrier most felébredt zugó, dagadt fejjel a gödörben és halk hangokat hallott.

— A vonat elment és a százados már jó helyen van... Szerintem okosabb, ha visszamentek Babette anyóához és feltűnés nélkül elhelyezkedtek a ház körül.

— De azért ehetünk is valamit? — kérdezte Horog Bele, a Jelölt, aki És Lajost kereste, mivel ez nem tért vissza az emelkedő belsejében bérelt ládára és idős ember lévén, valami baj érhetne.

— A századost kár volt futni hagyni, — szólt Roppant Manó.

— Rávettük volna, hogy ne tegyen feljelentést.

— Mire Deboulrier allarmiroz, addig Szivar rég át-

adja, a futárlevelet, a címzettnek. A reggeli vonattal indul Tangerbe.

A százados hátán végigfutott a hideg. Miféle Szivar utazik helyette a kongresszusra?

— Nekem szükségem van rátok, mert mostan majd megyek Mervinhez, ezért, akiknek pillanatnyilag nincs előéletük, azok álljanak félre. De csak ha körözés sincsen ellenük.

Mindkét ember félreállt. Egyik a hat éves Cefi volt, aki ide is követte Prücsököt.

— Hát ez kevés. Mire azt kérem tőletek, hogy menjetek a kikötőbe, mondjátok az embereknek, hogy jöjjön egy pár erkölcsileg és társadalmilag jobb egyén az ügyészség kapujához, megvárni engem. Ezek kofák és zsákhordók lehetnek csak, akiknél sűrűn előfordul, hogy munkájuk és bejelentett lakásuk van.

— Ha nem honos, akkor még így is baja lehet, mivel Carte d' identité nélkül tilos a munkavállalás, — szólt Ész Lajos, ki Babette anyóval karonfogva érkezett és óvatosan kellett lépkednie, mert vihar-kabátját meg-meglibbentette a szél.

— Így tehát a nemhonosak is kivételt képeznek. De szeretném, ha ez a Mervin látná, amikor hozzá megyek, hogy nekem barátaim is vannak, akik majd lármáznak, ha kitolást próbál. Én mostan megtettem, amit kért tőlem, erre neki kötelessége kijönni színhelyszemlézésre, mert így ígérte revanzsnak. De majd megpróbál kibujni, mert a mór megtette a kötelességét, a mór elmehet balra.

— Szóval, azt akarod mondani, — tisztázta az ügyet. Rongy Aurél kapitány, — hogy ezt a futárt Mórnak hívják és elszökött?

— Azt akarom mondani, hogy te egy nagy hülye vagy. Félek, hogy ez a Mervin doktor mindent ígért, de most majd nem tesz semmit, mert csak egy tehetetlen, finom, szelid leány megy fel hozzá.

— Hát menj fel magad! — kiáltotta Babette anyó. — Legjobb az ilyet személyesen elintézni.

Senki sem értette, amikor kiderült, hogy Prűcsők önmagát jellemezte tehetetlennek és finomnak. Deboulrier, nyakig habarcsban, egy kitépett ajtó alatt, összevert fejéhez nyult tétován és szintén csodálkozott. Szólni nem sok kedve volt. Mit remélhetett ilyen tulerővel szemben? A leány nem szolgáltatta ki őt jelen állapotában, gyanus barátainak. Ez szép tőle.

— Mostan pedig távozzatok angolosan, mer Mathias vár rám és három utasát rövidesen temetni kell, mivel távollétük miatt kellemetlensége lehet az autós-nak.

...A három halottat azonban mgésem lehetett elföldelni és a gyászoló rokonság az első hiányzónál belenyugodott abba, hogy néhai hozzátartozójuk valamilyen oknál fogva elkéste a temetést. Ilyesmiért senkit sem lehet megszólni, amig nem hallottuk a mentségét. Az élet tulsó partján is akadhat valakinek halaszthatatlan ügye.

Audiatur et altera pars.

Hallgassuk meg a másik partot is.

Azonban a megboldogult, mintha szökésben lenne az enyészet elől, nem érkezett meg, pedig már a következő elhunyttra került időrendben sor. Szerencsére ez sem volt sürgős, mert néhai Trunker Szvetozár hangversenyrendező szintén késett, mint aki elkószált valamerre és közben megfélekedezett a temetéséről.

Duval ur, megtört hitelezője, aki elől korán költözött el, egy zsakett utolsó részleteivel, sóhajtvá legyintett és azt mondta, hogy szegény, már életében is szórakozott volt.

Csak ekkor derült ki, hogy a néhaiakkal nem érkezett be a furgon.

A furgon ezt nem is tehette, mivel eszeveszett

sebességgel száguldott az országuton Tanger felé, sürgős társaskirándulásra néhai utasaival, mintha lépénzelték volna Mathiast, hogy csináljon velük egy mozgalmas vargabetűt, mielőtt örök nyugalomra térnek.

TIZENNEGYEDIK FEJEZET

Prücsök megmenti, ami menthető: Mindennek vége!

Hogyan került a tangeri országutra Mathias hallgatag utasaival, akik közül Trunker Szvetozár hangversenyrendező, már életében is szórakozott volt, különösen, ha részletfizetéseinek esedékességéről volt szó?

Az eset egyike volt azoknak, amelyeket Prücsök tudott csak egyéni modorában, a legkisebb részletéig, olyan logikusan tisztázni, hogy teljes legyen a zürzavar.

A leány erőlködve feltámasztotta az ajtót és ahogy Deboulrier felismerhetetlenül és megtörten a gödör széléig emelkedett, Prücsök megcsuszott és az ajtót visszaejtette szerelme tárgyának fejére.

— Ojjé!

Ijedten felemelte ismét, de a futár elhatározta, hogy felhagy a további kísérletezéssel és marad. Ugy ahogy megszokta már a gödröt és időnként az a néhány fejbeütés, nem a világ! Csak amikor Prücsök átlendítve az ajtót a tulsó oldalra eldobta, akkor mérészt Deboulrier lassan előjönni. Ugy festett, fehér habarcsba öltözve, mint egy talapzatáról megszökött, busan bolyongó szobor.

— Mondja, — kérdezte a leány — nem fél, hogy megölöm?

— Nem is számítok hálára. Manapság.

...És keserű rezignációval legyintett...

— Miért lennék én hálás magának, — kérdezte a százados ámulat felháborodással.

— Mert én elrejtettem, nehogy ezek elfogják. A százados mormogott valamit. De nem szólt.

A leány nagybusan odament a kőrakáshoz, elhozta a lámpát és könnyezve nyújtotta a százados felé.

— Nesze futár. Üssél fejbe, hogy kvittek legyünk... Csak üssél fejbe, nem bántlak, ne félj...

A százados nem élt e nagylelkű ajánlattal. Lépett egyet, de felszisszent és nyomban a földre ült.

— Megrándult a bokám...

— Nem baj, idejön majd a halottaskocsi.

— Tessék?!

— Majd mindent megért. Én még sokszor megmentem majd a maga életét. Most nem lehet az egészet elmagyarázni.

— Értek mindent, — szólt keserűen a futár. — Először hazudozott a szerelemről, azután belelökött a gödörbe.

— De ezért nekem nem jár semmi. Csak egy szerelmes nő képes arra, hogy ilyen önzetlenül valami gödörbe lökjön egy férfit — és keservesen sirt. — Nekem jobban fájt. De muszáj volt, mert jöttek a barátaim.

— És miért haragszanak rám az igen tisztelt utonálló és rabló urak?

— Azok nem haragszanak. De maga rettenhetetlen, mint egy Lohengrin a Hattyulovagból. Velem is kikezdett. No most itt a sok lud, legyőzi a futárt. Pláne, ha revolvert huz, akkor egy két lud előveszi a zsebkését is. És féltem, hogy megölik, mert szerettem és csak azt az egyet kérem, hogy üssön fejbe!

A kapitány egy kézmozdulattal elhárította az udvariasan feléje nyújtott lámpát. Idegessé tette, ha

a lány közeledett hozzá e súlyos fémtárggyal. Forrón tüzött a déli nap és a futáron teslhez álló börtönné merevedett a ragacs. Mit tegyen?

— Nézze fiam, — szólt csendesen, — menjen most haza, vagy ahová akar és telefonáljon közben a katonai kórházba, hogy itt vagyok ficamodott bokával. Maga megmentette az életemet... A becsülete-met úgy sem mentheti meg. A táska már messze jár! Futni hagyom... Ne, ne... hagyja békén azt a lámpát. Idegesít. Tagadhatatlan, hogy megmentette az életemet, viszonzásul, fogadjon tőlem nyolc-tíz év várfogságot ajándékba. Menjen és javuljon meg.

— Maga azt hiszi, hogy én csakugyan... egy olyan izé Hari... egy olyan Hara Kari vagyok, akit a Tuskólábu küldött és zöld kacajjal gyilkol?

A százados csodálkozott ezen a homályos mondaton, hiszen nem ütötte fejbe a leányt, annak ellenére, hogy Prücsök ezt a lehetőséget felajánlotta.

— Nem fontos kislány. Az én katonai pályámnak most vége és nem érdekel többé semmi.

— A... azt mondja öngyilkos lesz?

— Sajnos, nem tehetem. Ez a botrány ártana Franciaországnak. Egy katonának nemcsak meghalni kötelessége a hazáért, hanem élni is ha kell, bátran, férfiasan.

— Kérem... tessék megmagyarázni... — mondta izgatottan Prücsök. — Mi történik ezáltal magával?

— A nyugdíjazásomat fogom kérni. És eltűnök életem végéig a nyilvánosság elől. Az ellopott levél igen súlyos következményekkel fog járni.

— Á! — kiáltotta mosolyogva, — magát becsapták. A kikötőváros reggeli postása egyszer elvesztette az összes ajánlott leveleket és mégsem nyugdíjazták. Pedig részeges is. Azt kell hazudni, hogy letette a váróteremben, amig sört ivott és csak a vonaton látta, hogy nem viszi a címzettnek szóló

táskát. Erre majd elmondják mindennek magát és lehet, hogy a generális lehuz valamit a fizetéséből, de egy hét múlva már újra maga viszi a levelet. Ezt garantálom.

Ugy látszott azonban, hogy a százados nem érti, vagy nem helyesli minden részletében a tervet, mert csak egykedvűen ült. És Prücsök odatértelt eléje, két kezébe fogva Deboulrier arcát. Az arc egy része a földre esett és eltörött. A ragacs kisebb fele szilárdan rátapadt; szörnyen festett így.

— Idehallgasson... Deboulrier maga szomorú futár... Majd én elmegyek hazudni és olyant mesélek, hogy a vezérkar még kitüntetést is fog adni magának. — Egyre idegesebben remegett a hangja, mert látta, hogy nincs hatással vigasztaló beszéde. Erőltetetten mosolygott, de már könnyek álltak a szemében és félt: — Mit van begyulladva? Nem eszik meg azért a levélért... lehet, hogy nem is volt ajánlott és...

Váratlanul a százados nyakába borult, akiről nagy darab falrészek hullottak le csörögve, míg Prücsök keserves zokogással kiáltott:

— Mondja... Valami rosszat tettem? Nem akarom, hogy magának rossz legyen!

— Micsoda rejtély maga — mondta a százados önkénytelenül. — Mindegy... A levél most már nem lehet Tangerben holnap és ha éppen tudni akarja, maga zavaros, zokogva gyilkoló életmentő: ma befejeződött egy háromszázéves katonacsalád élethivatása, amikor én rangomról lemondok és nyugdíjazásomat kérem.

— Ezt például nem értem, de rendkívül szép — mondta a leány. — Szóval... ha ez a levél nem lesz Tangerben? — Hirtelen visszatért kedvenc elgondolásához. — És ha azt hazudja, hogy a címzett ismeretlen és ezért átadta a postának kézbesítés végett?... Rákenjük az egészet a postásokra!...

Nagyszerű! Mi? Ezt már a Kirug Hümér is csinálta! Hazudni mindig lehet...

— Igaz. De háromszáz év múltán már késő hozzáfogni, ha addig még nem hazudtak egy családban. És a katona becsülete fémjelzés az arany vállrózsán. Ez a legnemesebb, de legkényesebb ötvözetű fém.

A százados csendesén, komolyan beszélt, pátosz nélkül. De nem folytathatta, mert a lány felugrott.

— Hát akkor vissza az egész! Én megmentem!... Vigyázzon!

Rohant. Nem szólt, nem kérdezett, nem gondolkozott, hanem amint eszébejutott valami, nyomban futott, hogy cselekedjen is, hogy megmentse Debouliert. Mert ő megmenti, akit szeret! Megmenti, ha addig él is az illető!

Telefonált a Zenélő Patkányhoz egy őrházból.

Ujjongott, amikor hallotta, hogy Mathias szokása szerint, hivatalos útja közben, ott tankol az ivóban.

— Mathias! Azonnal gyere ide! Külső pálya, ahol délelőtt működtünk. Hozd a Szivart is!

— Nem lehet, öregem. három utas van az Illés Royce-Royceon!

— Azoknak úgyis mi sürgős már?... Értsd meg, itt élet-halálról van szó és olyasmi múlik a kockán, hogyha te nem jössz, akkor holnap én jövök hozzád, mint hivatalos fuvar, élt tizenhat évet, meghalt miattad, mert cserbenhagytad ötöt... Mathias! Te hagysz meghalni? Halló?!... — sírta könnyörögve.

— Te, ne csináld ezeket, mert miattad bezárják az összes embert...

— Itten csak az a kérdés, hogy megölsz-e te engem, vagy a haverod vagyok-e?... A többi fityisz! Illetve fölös fecsej... Mert hogy megérts mindent, a Deboulier lába kifecamodott és a ruhája be van gipszelve, meg a vállrózsájáról van szó, amennyiben

elvész az ajánlott levél... Mit nem érc? Ez egy háromszáz éves futár, de minden ezen az egyen mulik most, különben nyugdíjazzák és az ép annyi, mint a halál, mert ha nem szívesen teszi, akkor is elni kell szegénynek... Hát hogy lehet ezt nem érteni?... Hogy lehetsz ilyen szívtelen, ha kérlek, hogy gyere ide picit és hozd a Szivart? Attól még vidáman lehet temetni!... Ha most sem érted, akkor végleg kiismertelek... Mathias!... Hát hagysz engem?... — és mint finom síró fuvallat szólt még: — Halllóó...

...Szivart a szárazdokknál vette fel Mathias a kocsira. A komor jassz eleinte hallani sem akart arról, hogy jöjjön, mert nagyon szenvedett különböző sérüléseitől és félórája sem volt, hogy Prunoki, az asztalos összevarrta lábszárán a sebet. Neki elég kinos lesz reggel utazni! De amikor most azt hallotta Mathiastól, hogy el kell hozni Prücsköt, mert nyílt pályán megőrült, mégis felült a sofőr mellé és siettek.

Közben Prücsök elővette a táskát. Mert ott volt a sinek mellett, egy üres hordóban, amelyben a talpfalóját tartották, ami a pálya ápolásához kellett. Már ott várt, még mindig némi öltözékben, amikor barátai befutottak három halottal.

— Gyerekek, nagy baj van, de minden jóra fordulhat. Neked kell közbelépni, Szivar, de igen vigyázz, mert lehetséges, hogy felakasztanak... A fő, hogy a halottaskocsi azonnal útrakel Tangerbe és Deboulrier helyett elvégezd a levélhordást, mert a reggeli vonat késő és az ő nevében kell átadni. És századosruhában, amilyen neki van. Ilyent te lophatsz útközben. Itt egy percet sem lehet késni,

— Elment az eszed? — kiáltotta rémülten Mathias. — Három tetem van a kocsimban.

— Ha visszatérsz ezekkel, még mindég jóleshet

nekik a nyugalom. Én akartam reggel Szivarral vinni a levelet, de itten egy álkatona kell, szóval: férfi, meg uniformis, meg furgon!

— Te tisztára bolond vagy! — kacagott nyersen Mathias.

— Ha erre ráveszel, akkor itt szűrom saját nyakamba a bicskát — állította Szivar és illusztrálásul hüvelykujjával az álla alá bökött, ahol a legpuhább része van minden embernek. — Hát bolondnak nézel?

— Ez nem elmeállapot kérdése — mondta a leány.

... Miféle hatalma volt Prücsöknek, amellyel uralkodott ezeken az alakokon? Ez az a rejtélyes elem, amely a regény folyamán és annyi más igaz történetben a csodának azt a mithikus, de valóságizű tartalmát szolgáltatja, amiért rászolgál a legenda elnevezésre.

Annyi bizonyos, hogy az izgatott párbeszéd után néhány perccel Mathiassal, Szivarral és a három néhai urral, utban volt a furgon Tanger felé...

TIZENÖTODIK FEJEZET

A futár szerencsére nem sebesül meg, de állapota igen súlyos

— Mit csinált? — kérdezte a százados, amikor Prücsök visszatért.

— Azt sose lehet előre tudni... — felelte óvatosan a leány. — Mostan magának el kell bújni.

— Telefonált a kórházi autónak?

— Igen. Már itt is volt, tiszteltetik magát és mindent el fognak intézni. Hallhatta, amikor fékezett. Mer az a kölök azt hiszi, hogy tisztára kocsmázás miatt áll meg tankolni az autó és a világért sem

öntene bele olajat is. Azért aztán úgy csikorog a fém, hogy ha bálba megy az ember, hát felébred rá az egész kórház.

A százados megdörzsölte amúgyis kábult fejét és olyan sűrűn pislogott, hogy szempillájáról csak úgy szitált a vakolat.

— Vagy hülyeségeket beszél, vagy a lámpavastól agyrázkódást kaptam és hallucinálok.

— Ez az utóbbi a kézenfekvő. Szóval telefonáltam a kórházba, kijött a kocsis és mindent elintéztünk. Szivarnak kell még jelmezt szerezni, de lop út közben. Csak az elhunytak ne okozzanak tetemes késést, ami rossz volna.

— Mondja: Igazán van ennek értelme, amit beszél?

— Még nem tudjuk. Ha nincs sok értelme, akkor ezt a Szivart felakasszák. Pedig a legjobb barátom. Elkapta a leány karját és megrázta.

— Mit csinált, maga boszorkány?!

— Ne kezdje újra a mérközést. Szivar a maga igazolványaival jelentkezik és átadja a levelet. Holnap visszatér. Akkor maga telefonál az itteni főnökeinek, hogy kihordta a levelet, megérkezett és kifecamította a bokáját. Akkor maga csak szabálytalanságot csinált, de nem hervad el a vállrőzsája.

A százados meghökkent.

— Mi?...

Akkor... Hiszen ez... Ez egészen úgy hangzik, mintha csakugyan volna még egy lehetőség! Tárgyalnivaló nincs a bennszülött királlyal, csak azért küldték vele a levelet, mert annyira fontos...

— Nézze Péter! Bizza rám magát. Láthatta, hogy eddig sem csináltam hibát.

— No... A lámpavassal elhibázta az ütést és meg kellett ismételni. Ez szépséghiba volt.

...Azután kissé szomorú lett a helyzet. A szá-

zados rendkívüli fizikuma. emberfeletti erőfeszítése sem bizonyult elegendőnek a megpróbáltatásokhoz. A cipőnyira dagadt rándulás nagyon elgyötörte. A földre ült, kimerülten lihegett és forró borzongás futott át rajta. Belázasodott. És képtelen volt láb-
raállni.

— Nem megy... tovább...

A rekkenő hőségben rápáncélosodott ruha fullasztotta. Prücsök leült melléje, odaszoritotta arcát a lázas katonához és hullottak a könnyei. Jellemző volt egyéniségére, hogy két elképesztő örültsége között mindig sirt egy kicsit, pihenésül.

— Ugy fáj a szívem... Még szegény apámért sem tettem volna meg, hogy a Titkos Szolgák követelésére így megöljem magát.

— Miféle... szolgák?... — lihegte a százados.

— Ezt nem árulhatom el. Kötelez a hatalommal való titoktartás.

Mialatt ezt mondta, kifűzte nagy busan Deboulrier cipőjét és lehúzta a százados lábáról. Egy közeli erecskénél megnedvesítette zöld sálját és rögtönzött kötéssel bepólyálta a gyulladt részt. Szerteágaskodó, gubancos pápua hajának titkos mélyéről előhuzott néhány biztosító tűt és miután kétszer beleszurt a gyulladásba, elkészült a munkájával.

Megjegyzem, hogy a kötés alapját képező zöld sál, valaha az estélyi ruhájával volt azonos.

— Mondja... miért tette ezt az egészet? Maga kémeknek dolgozik?

— Nem. Csak azért mondtam, hogy én a Zöld Kacaj vagyok és Tuskólábu küldött a halálsugár titkáért, mert egy valószínű megtevesztés kellett. De én nem vagyok Mata Kiri. Az különben is Japánban öngyilkos lett.

A százados nem kérdezte tovább, mert a leány minden magyarázata zavarosabbá tette az ügyet. És

különben is ájulás környékezte.

Azután Prücsök megpróbálta cipelni Debouliert. Nyögve, sirva hurcolta és lihegett. A százados feltekintett rá, de később ezt sem tette már, miután a város közelében, az utolsó dombhajlatnál a leány megcsuszott és cserjéket, köveket sodorva magukkal, legurultak.

— Segítséget kell hozni... — lihegte Prücsök. És amikor látta, hogy a százados ájultan hever, ismét sirt egy kicsit. A lehuzott tiszticipő időközben zsínórjánál fogva a leány nyakára kötve függött. Ezt most felvette, hiányzó negyvenötös kaliberű topánja helyett. Dacára, hogy ez a cipő is ballábra készült és ilyen éppen volt már rajta egy, a régi jó óriás lábtyük közül, azért kényelmesen felment, csak kissé megdöbbenően hatott első látásra. Egy ortopéd szakorvos bizonyára különleges esetet gyanít a szerencsétlen leányt illetően, aki két ballábbal született és ezek közül is az egyik jóval nagyobb.

Bár látszólag két ballába és két balkeze volt ennek a leánynak, szokatlan vérmérséklete és elszánt-sága rendkívüli tettekre predesztinálták. E tettek említésére, magasrangu egyének évek múlva is elsápadtak.

Miután ingben nem mehetett a városba, különösen ez ing létminimumra mérsékelődött terjedelme miatt, nekivágott a szőlődomboknak és felkeresett egy gyanutlan csősz, aki felöltőjén aludt.

Megrázta.

— Szöllőkerülő ur! Lopják a gyümölcsöt.

A csősz ijedten felugrott és berohant a kunyhóba, hogy göbeccsre töltött puskáját megkeresse. Ekkor a leány becsukta rá az ajtót, odatolta a reteszt és az ártalmatlanná tett csősz felöltőjében, melyet hossza miatt ugynevezett sleppes ruhának is viselhett volna, távozott.

Hogy hol lopta a kézikocsit, két vödör tapétázó enyvvel és hogy tette fel a félholt futárt, továbbá melyik vendéglő terrasza siratja a hatalmas, kockás terítőt, amellyel Debouliert letakarta, ki tudná megmondani?

Annyi tény, hogy koradélután, száz lépésenként, végkimerülten összerogyva, de két percenként ismét lábon, megérkezett Babette anyó kunyhója mögé, a kiskocsival.

Írdatlan felöltőjében, halálosan kimeredő szemmel, ömlő verejlekben uszva és lihegve roskadt a földre, azután felkecmergett és megdöngette öklével a deszkaházat. A kofa kilépett...

— Uram Atyám...

— Szaladjon, — mondta kifulladásra a rémült Babette anyónak. — Mondja, hogy jöjjön ide Schulteis az Ikrek és még valaki..., akik behordják a katonát. És Prunoki asztalost öntsék le, ha nagyon részeg... mert ficamot köll kezelni...

Babette anyó a kocsihoz lépett.

— Ezen van?...

— Igen... De nagyon vigyázzon, mert minden enyv ráömlött szegénykémre.

Prücsök sirva fakadt és előhuzta roppant felöltőjéből a csősz zsebkendőjét, amelyről ekkor kiderült, hogy egy munkaköppeney.

— A futár... — hebegte Babette anyó. — Sulyos a sebe?

— Nem tudom... — zokogta Prücsök. — A teherpályaudvarnál még élt...

TIZENHATODIK FEJEZET

Vihar egy csepp félreértésben

Mervin doktor a hivatalos órák végén még ott maradt az irodában. Sokat motoszkált a fejében ez a leány, aki úgy eltűnt tegnap este. Amikor a sok fontos ügy lezajlott, összeírta egy ivre, hogy Prücsök milyen módon kérjen kegyelmet. De a leány már elment, amikor kiüzent érte.

Hová lett? Tán elunta a várást.

Sóhajtott.

— Az 54-es elítéltet áthozatom a törvényszéki fogházból.

Az 54-es fogoly André Decoux, orvos volt, aki több mint egy éve töltötte életfogytig szóló büntetését. Amikor a szobába vezették a fegyencet, Mervin helyet mutatott.

— Üljön le, Decoux.

— Köszönöm...

Nyugodt, derűs, gömbölyű szakállas arca, világoskék szeme, okos homloka volt az 54-es elítéltnak.

— Valaki eljár nálam ügyének ujrafelvétele végett.

Decoux nem felelt. Nézték egymást. Ez a két ember, valamikor elválaszthatatlan jóbarátok, közös diákszobában laktak és megosztották egymással a jót és rosszat egyaránt. A komoly, kissé polgárian tulzott becsületességű Decoux, akit később állami ösztöndíjjal, mint az egyetem legnagyobb tudású diákját külföldi tanulmányutra küldtek és doktor Mervin, a fékezhetetlen, szilaj, bohémkedvű jogász, aki csapnivaló felkészültséggel végezte kolokviumait, a különböző egyéniségek vonzását igazolták jóbarátságukkal. Decoux az amerikai Rockefeller intézetben kezdte

reményteljes pályáját és doktor Mervint egy alkalommal, kis hijján kizárták az ügyvédek sorából, mert bírósági jegyző korában, egy napon részegen és füttyűrészve ment a tárgyalóba.

Azóta husz év mult el. A polgári jósok előrelátása szerint Decouxnak Nobel-dijas tudóssá és doktor Mervinnek egy vidéki szintársulat titkárává kellett volna válni.

De a helyzet nem ez volt. Doktor Mervin vizsgálóbíró, majd teljhatalmu kormánybiztos és a törvény erőskezű végrehajtója lett és Decoux egyszerűen az 54-es számú életfogytig elítélt rab. Az élet olykor megenged magának ilyen tréfákat, más-különben az emberek azt hinnék, hogy tőlük is függ valami ezen a világon és jövőbelátó megállapításaik, hajszálpontos következtetések lényegébevéve nem csak létezésük fiziológiai megnyilvánulása. Mervin doktor Gabrone, világhírű bűnügyi védőhöz került segédnek. Gabrone, nagy vagyonából diákjóléti intézményeket létesített és műveinek jövedelméből fenntartotta ezeket, mert elismert jogtudós volt.

— Figyeljen Decoux... — mondta csendesen, — Rágyujt?

— Köszönöm.

A vizsgálóbíró olyan szórakozott volt, hogy az elítélt felé nyujtotta először a gyufát.

— Magát halálra ítélték, mert merényletet kísérelt meg ellenem. Különös titka az ügynek, hogy még soha ilyen büntett nem volt a világon. Loyalisak voltunk egymáshoz. Védekezése során egyszer sem említette tettének voltaképpeni okát, ami kínos lett volna rám nézve. Nem hozta fel mentségül, fiatalkori közös szerelmünket, szerencsétlenül végződött házaseletemet, holott ez esetleg enyhítette volna ügyének elbírálását az esküdtek szemében. Még csak azt sem említette, hogy valaha jóbarátok voltunk.

— Nem természetem a sznobság. Az ember sose hivatkozzék uri multjára, letűnt cimboraságokra, — felelte szinte unatkozva, közömbösen és nyugodtan a vizsgálóbíró feje fölött elfújva a füstöt. És himbálózva hátradőlt, hogy a szék két lábára nehezedjék az egyensúly.

— Jelentős enyhítő körülménynek ez nem számított volna, — mondta Mervin. — elfogadtam hát egy hölgy iránti uri tapintatból, hogy kihagyjuk elvált feleségem személyét a per folyamán.

Az 54-es hallgatott.

— Maga azt mondta, hogy tagadja bűnösségét, nem kíván védekezni és nem vall semmiről. Ezzel sokat ártott ügyének. Én viszont nem vallottam, mert vizsgálóbíró vagyok, pedig husz év előtt, amikor lelkemre kötötte, hogy Yvonnera vigyázzak, azt feleltem: *»Ha valaha úgy látod, hogy ez a nő szerencsétlen, egyszerűen keresztül löhetsz, mint egy kutyát.«* Nem hivatkozott erre, pedig jól tudta, hogy kénytelen lettem volna állítását megerősíteni. Ez, ha nem is nyomatékos, de bizonyos fokig enyhítő körülmény.

— Nem vehettem igénybe ezt a védekezést. Még sohasem hazudtam. Az én koromban már ne kezdjen az ember új módszereket. — És mintha egyéb jelentősége nem is lenne ennek a mondatnak, hozzátette, — pedig néha igazán meglepő változásokra képes egy-egy ember.

Az ügyész lekicsinylő ajkbiggyesztéssel felelt:

— Színpadi dialógusoknál ez hatásos, betállalt tuss. Mint kormánybiztost nem érdekel viharos diákkorom kontrasztja. Egy Gabronenál tanulhattam büntelőjogot, ez a döntő, nem az iskola. Nagy lángelmék, világhírű feltalálók, rossz, szilaj diákok voltak. Nyolc évig minden idők legragyogóbb büntetőjogi zsenije mellett tanultam elméletet, gyakorlatot, életet, morált.

— És mellette írta a »*Jogalkotás és Büntelbrend-*
szer a gyarmatok közigazgatásában« című munkáját.
mű munkáját.

Ez talált valami okból. Mervin elsápadt.

— Nem ez a szakmunka jelentett előmenetelt, hanem a kemény kéz, mellyel a bűnözők ellen harcoltam!

— Gabrone dicsérte is önt, — szólt közönyösen Decoux — Tudom, mert ott étkeztem az ő intézményében.

— Tulzásba viszi a lojalitást, — szólt vállatvonva Mervin. — Együtt jártunk oda étkezni. Sohasem igyekeztem barátságunkat letagadni, magam figyelmeztettem az ügyvédjét, hogy nem fogok ellentmondani, ha elfogultsági beadványban más vizsgálóbíróat kér helyettem.

— És én megtagadtam az ügyvédtől a felhatalmazást ehhez.

Nézték egymást. Az 54-es mintha titkolt derűvel, a vizsgálóbíró nyugodtan, hidegen, tisztán.

— Közlöm magával, hogy akkor is ilyen súlyosan elítélték volna, ha mentségét elmondja. Mert nem én lettem boldogtalanná a feleségemet. Yvonne idézte elő a szakítást. A jogos felháborodás enyhítő körülményét lehetetlenné teszi az a tény, hogy nem tájékozódott a válás körülményeiről.

— De tájékozódtam.

Az ügyész nyugtalanul felállt.

— Most hazudtál André!

— Nem változtam husz év alatt öregem. Tudom, hogy Yvonne *Juan Sur Avionban* hűtlenséget követelt el és te az ő beismerése révén kétségtelenül megbizonyosodtál erről.

— Honnan tudod... — kérdezte megfélekedve helyzetükről, szinte suttogva, doktor Mervin. — És... ha tudtad... miért lőttél rám?...

Az 54-es még egy cigaretta-t vett ki az asztalon fekvő tárcából.

— Nincs mit mondanom az ügyről. Nem te voltál oka a hűtlenségének, vagy ha igen, úgy semmi esetre sem könnyelműséged és mulatozó természeted miatt tette, amit tett.

— Azt állítja, — mondta visszaülve, igen határozottan ez a márványarcu ember, akit Afrika Cárjának gunyoltak. — Hogy ezt az érvet szándékosan hallgatta el? Nincs tisztában azzal, hogy másképpen kezeltem volna az ügyét, ha tudomással bírok erről? Ha nem hiszem azt, hogy tettének okával tisztában vagyok?

— Nem sokat törődtem az ügy kimenetelével, különben okosobban viselkedtem volna.

— Azt állítja, hogy nem maga lőtt az utvonal egyik padlásablakából, amikor én Párisból visszatértem és a hajóállomásra a városba autóztam?

— Miért tettem volna? Azután nem győzőm hangsúlyozni: sohasem hazudtam még.

Mervin tűnődött.

— Tudja ön, hogy Yvonne miért tette... azt...?

— Tudom. De ezt nem mondom meg.

— Nem érdekli gyermekének sorsa?

— Nem értem. Nekem nincs gyermekem.

— Mi?...

Megértette. Decoux nem akarja a leányt is belevonni bűnügyébe. Örül, hogy más ember adoptálta és nem Decoux néven él. Vajjon tudja-e, hogy a leány itt van a közelében?

— Nem hallott azóta Gabroneról? — kérdezte Decoux.

— Ugy hallottam, hogy meghalt. Miután kíváncsodolt az Államokba... Nagy ember volt. De nem érdekelte a gyakorlat. A jog és az igazság összefüggését kutatta... Szegény...

Hallgattak. Kimerült minden beszéd tárgyuk.

— Hát... Van valami kívánsága Decoux?

— Semmi...

Mervin szinte kísértésbe jött, hogy kezeltfogjon bucsuzóul az orvossal.

— Tudta azt, hogy halálbüntetését az én kérvényemre változtatták életfogytiglanira?

— Tudtam és ez szép volt öntől. Köszönöm...

Elvezették.

Mervin sokáig nézett maga elé.

Vajon hol van most az a bolondos kölyök?...

Hatalmas csörömpölés hallatszott az uccáról vezető lépcsőház felől, mint amikor egy üvegajtó kitörik. Nyomban utána valaki messze sivitó modorban kiáltotta:

— Majd meglátja, hogy én milyen következményekkel járok, ha ezt a Mervin hallja!... Ilyen egy szemtelen alak! Nincs neki semmi tónusa!... Maga tróger!

Mervin kissé aggódva tekintett az ajtó felé, ahol megjelent két teljesen különböző nagyságu roppant balláb és e lábak felett Prücsök. Ész Lajos viharkabátjában.

A nagy ember ezalatt mindössze André Gide novellájába öltözve, Babette anyó ingatlanjában várakozott.

— Minek tartják maguk azt a vörös csirkefogót? — kérdezte a köszönésszerű üres formaságok, könnyed mellőzéssel. — Tudja, mit csinált az a paraszt? Megfogott a nyakamnál és ha nem jön arra a tegnapi bálról egy fő magasrangu gyalogos, hát ismételtén kirug. Szerencse, hogy egy bálon vannak még kollegák.

— Jókor jött. Néhány szavam volna magához. De miért jár viharkabátban?

— A déli ujság esőt jósol... De ugylátszik a me-

terológiában is előfordul téves csapadék... Elvértve. Köszönöm, — mondta és leült.

— Vegye le a kabátját kérem.

— Nem vagyok úgy öltözve, ahogy illik...

— Hivatalban az nem fontos. Milyen ruhában van?

Lesütötte a szemét.

— Nem vagyok ruhában... Egy szál viharkabát van rajtam, ahogy születtem...

— Maga ennyire szegény?

— Pillanatnyilag nem is a szegénység ragaszt a földhöz, hanem sok dolgom van. És miközben percek alatt elhasználok magamról mindent, nincs idő utánpótlásra...

— Ugy tudom Decouxnak elég nagy vagyona van ahhoz, hogy ön ne nyomorogjék.

— Mondtam, mikor a bálon társalogtunk, hogy én szökésben vagyok itt. Igazi atyám is elég gazdag, anyám is elég gazdag, de nem hiszem, hogy támogatnák harcomat atyámért, így aztán meglógtam...

— gyorsan kijavította: — Mozgalmat indítottam kérem a népszerűségemért, mert egyedül az ember nagyon magányos...

Becsületes fényes szeme, őszintén, nyugodtan nézett a vizsgálóbíróra. Ha ez a lány misztifikál, az valóságos csodája az ifjúkori bűnözésnek, gondolta Mervin. Ugyanazt nagyjából, mint Szivar: «igazi prücsök ez a Prücsök?» A vizsgálóbíró nem bizonyult tájékozottabbnak e kérdésben, mint a komor jassz, aranyfogával, ötvencentis késével és orrában a medvetáncoltatók irányjelző karikájával.

— Hát kérem, itt feljegyeztem mindent, ami a kérévényére vonatkozik és ön, mint Decoux lánya megírja. Én pártolni fogom.

A lány szemei átnedvesedtek:

— Köszönöm Mervin. Maga nem is olyan szörnyű

ember, mint ahogy mondják.

— Nagyon kedves... Elsősorban a bűnügy iratainak hiteles másolata szükséges, továbbá születési bizonyítványa, amellyel igazolja, hogy Decoux nevét viselte, illetve nevelőapja csak adoptálta és ön Decouxnak a leánya.

— És akkor?

— Akkor kegyelmet kér.

— De kérem! Így nem derülhet ki az, hogy a papám nem gyilkos! Ha kegyelmet kap, akkor a becsülete még nem ujul ki!

— Én... ezzel megtettem az emberi lehetőségek maximumát.

— Peruhravételt ígért!

— Ejnye kisleány ilyet ne mondjon! Amit én ígérek, azt megtartom.

— De úgy látszik, hogy én még sokkal jobban! Na!... Mert magának az a kötelessége, hogy kijöjjön a zsenijével oda a kikötőbe, ahol a tényállás történt, hogy szemleszínhelyet tartson! Minden bűnügynél kiszáll a vizsgálóbíró, de itten az nem volt! Pedig ez csak úgy lehet mint mulasztás, ha a vádlottnak beismerése van!

Micsoda kis vadmacska! A helyszini szemle csakugyan szükséges formáság lett volna, de Afrika Cárja tudta hogy milyen felfordulást idézne elő, ha a tűzzel-vassal irtott bűnözők társadalmában megjelenne. Mivel a bűnösséget nyilvánvalónak hitte, jobbnak látta ezt a veszélyes és felesleges helyszini szemlét mellőzni.

— Hát még erre is felelek magának, kislány: a tárgyi bizonyíték és a kétséget kizáró körülmények egyenértékűek a beismeréssel.

— Azt nem a vizsgálóbíró dönti el, hanem a valódi! Ha az ügyvédnek esze lett volna, akkor panaszkodási semmitést nyújt be! Mert a helyszini

szömlét garantálja a törvénykönyv!

Mervin nem tudta, hogy nevéssen-e vagy bosszankodjék. Tény, hogy Decoux ügyvédje kifogásolhatta volna a vizsgálat hiányosságát.

— Jegyezze meg kérem, — kiáltotta Prücsök teljesen a támadás szisztémája mellett döntve, — hogyha nem csinálja meg előlről az egészet, akkor én elmesélem mindenkinek és a törvényszék felmond magának kötelező hatalomból történő mulasztásból! — Verejtékezve keresett egy szót; a hivatalos beszédmód labirintusából kivezető Ariadne fonalat, de elakadt. Tehát csak ezt kiáltotta: — Ez egy mordisz juszt!

— Mondja kérem, mikor tanulmányozta ön ilyen mélyreható zavarossággal a büntető perrendtartást?

— E viharkabát bizományosa elmagyarázta nekem az egész bűnöző pertartás rendet! És ebből magára nézve nagyon csunya felebb folyamoszás lesz!

Mervin doktor felállt.

— Kedves kisasszony, amint már mondtam, hiányosan felszerelt perujítási kérelmet akkor sem továbbíthatok, ha fenyegetéseit beváltja. Mulasztásom konzekvenciáit viselnem kell és ezt felettes hatóságaimra bízom.

A leány dühös arccal, rezdülő orrcimpákkal nézte és fujt, mint egy dühödt, ázott kis patkány:

— Szóval jól sejtettem! A Zöld Kacaj megtette kötelességét, a mór elmehet! Tehát kitolás van jelen! Miután elvégeztem, hogy ellopva a futár!... Miután fejbevertem az én drágámat és elindítottam a levelet, kiderül, hogy ön egy Tuskólábu!

Mervin doktor kissé szédült.

— Mi van kérem?

— Itt nem fog tagadni Mervin! Igaz, hogy csak a lábát csavartam el, mert fejcsavarás nem megy expressz, de teljesítve minden és maga most eltaszit! Amde akkor jövök én és jön Babette anyó is a

lavórral és a külváros, amely tanum, majd bejön ide! Ha maga nem megy oda színhelyszemlére, hát majd felkeresi magát a szemleszin helye! Ezt jól megmondtam és remélem, elég világosan!

— Sajnos, felfogásom kissé gyenge és világos előadása dacára egyetlen szót sem értek, — felelte őszintén Mervin.

— Tudott ön egy futárról, amelynél fejfelcsavarás esete vált szükségessé?

— Hát kérem... — felelte kissé zavartan, — mert a sakkfigura ügye kényes volt, — Ez ugyan hivatalos titok, de beismerem: tudok róla.

— Örülök, hogy a vizsgálóbíró ur beismerésben van. És tudja, hogy miért kellett elcsavarni a futár fejét?

— Erre is felelek: egy papírt kellett kivenni. Ezzel rögzítették, mert a futár nem volt elég enyves.

— Hát ez a hibája megszűnt. Mostan már teljesen enyves. Még gipszes is. A levelet elvettem és továbbítás végett a halottszállító intézkedett.

A vizsgálóbíró a halántékát dörzsölte:

— Tisztázzuk kérem: maga egy sakkfiguráról beszél?

— Én... — szólt a lány sirva, — egy felismerhetetlen figuráról beszélek, aki nem más, mint vőlegényemmel azonos: Deboulrier, a futár.

Mervin falfehér lett:

— Mi?... Mi van a századossal?

— Nem tudom, — felelte megszeppenten Prűcsök. — A teherpályaudvarnál még élt. — Most is él... — sietett hozzátenni, Mervin arckifejezése láttán.

— Mondja...? Mit csinált maga?

— Miért kiabál? Azt mondta csavarjam el a futár fejét.

— De hogy jött magához a futár!?

— Vonattal.

— A sakk?

— Mi legyen?...

Említettem már minden baj okozóját, hogy Prűcsők nem tudott sakkozni.

Mervin tanácstalan volt.

— Hát... maga csavarta el a futár fejét, ahol a levél volt?

— A lábát. De a levelet azért megszereztem és továbbítottam.

A kormánybiztos felhajtott egy pohár vizet.

— Nézze kisleány. Itt két futárról lehet szó. Az egyik sakk...

— Eztet nem értem.

— Amivel jálszanak.

— Az férfisziv...

A kormánybiztos megtörölte gyöngyöző homlokát és összetett kézzel szólt.

— Kedves, kis leányka. Jól figyeljen. Itt egy játékfutár és egy eleven, diplomáciai ügyben eltávozott futárról van szó. Ezért kérem, hogy elejétől mondjon el mindent.

Meglőrtént.

A leány zavaros előadása dacára, Mervin doktor lassanként megértette a lényegét:

Deboulrier százados és ő, e kaland tervezői és irányítói csufosan megbukott emberek! És ez nem is a legrosszabb. De 24 órán belül rajtuk nevet az egész világ.

Csendesen állt. Nézte a leányt.

— Félek, — mondta azután, — hogy én önt előbbutóbb letartóztatom.

— Hohó!... Én erre számítottam. Nekem eljött néhány barátom, aki tanu erre a levélre. Most várnak lent és ha nem jövök, akkor elmennek a kormányzó elé, hogy bemártsák magát, mert le is fényképezték a fotokopiáját. Tehát nyugodtan a maga kezébe adom, pedig jól tudom, hogy most összetépi

és azonnal lenyei.

Mervin doktor eddig csak homályosan látta az összefüggést. De most a saját kezeirása kétségtelen világosságot derített a lényegre:

»Mademoiselle!

Csavarja el a futár fejét és juttassa el a levelet, stb., stb...«

Prücsök legnagyobb csodálkozására a vizsgálóbíró nem fogyasztotta el a levelet. Ilyen szörnyűséges, ostoba blamázs még nem volt a világon! Legalább ezt a nevetséges zenei aláfestést tüntethetné el. Végre is ez a leány csakugyan nem bűnös. Gyerek, aki könnyen tévedhetett, ha hozzájutott ehhez a levélhez...

— Szóval a futár most annál a halaskofánál van?

— Hát hol lenne? — felelte, mintha Babette aszszony kunyhójában elig mulna el nap néhány fontos politikai futár elszállásolása nélkül.

— Amit lehet — mondta Mervin — megteszek majd, hogy levegyem magáról a végzetes ostobaság következményeit. Mert az én gondatlanságom az oka. Ugy irom majd a jelentést!...

— Maga ne írjon jelentést! Mert azzal tönkreteszi a századost! Én Szivart küldtem a furgonnal és ha ő visszajön és átadta a levelet, majd aszongyuk, nem volt semmi és a százados a postánkívüli levél kézbesítője.

Sajnos Prücsök ellenállhatatlanul rabja volt a magyarázás szenvedélyének, úgy, hogy most a kormánybiztos előtt is homályos lett a világ.

— Mit csinált maga?

— Szivar ment a levéllel! És a futár nevében. Így azután lehet, hogy elsimul.

Mervin hirtelen felemelte a fejét. Valamit már sejtett.

— Ezt Deboulrier is tudja?

— Igenis... Azért van így, mert beleszerettem és a háromszáz éves rózsavállat aranyból, megmen-tem!

— Elsősorban menjen és tartsa titokba ezt az ügyet. Maga is és a barátai is. Hogy ne legyen feltűnés.

— Az én barátaim nem csinálnak feltűnést. Nézz. Ott állnak, — mondta a leány az ablaknál. Mervin melléje lépett, azután ijedten hátra kapta a fejét.

A házzal szemben, (kerülve minden feltűnést), hetven, hallgatag kikötői teherhordó és marcona kofaasszony állt, élükön Babette anyó, a husdarálóval.

— Ide figyeljen kislány. A legkisebb ostobaság nagyon nagy bajt csinálhat. Menjen el az embereivel együtt és várjon a kofaasszonynál, amíg intézkedem. Miért nem megy? — kérdezte idegesen.

— Nem szeretném, ha elmaradna a színhelyi szemlélés.

Ezen a ponton nem biztathatom kisleány. Mit vár attól a helyszini szemlétől?

— Mindent. Nem tudom, hogy miért?

— Most menjen kérem. Viszontlát nemsokára.

A lány elment és a kormánybiztos sokáig járkált fel és alá elgondolkozva. Éppen ő is menni készült, amikor megszólalt a telefonja.

A kormányzó beszélt.

— Azonnal jöjjön hozzám uram!

— Mi történt? — kérdezte Mervin.

— Nem olvasta a déli lapot?

— Véletlenül úgy adódott...

— Mindegy. Tudja meg, hogy veszítettünk. A levél már az ellenség kezében van!

— Talán nem... én is értesültem, de úgy...

— Érthetetlen. Ön ilyen nyugodtan tárgyal erről a 60 halott dacára?

— Halló... azonnal jövök...
Marvin falfehéren helyére tette a kagylót.

TIZENHETEDIK FEJEZET

Babette anyó belesodródik a külpolitikába

Amikor Babette anyó hazatért, egy csomó fel-fűzött, fehéren rezgő rájával, csodálkozva látta, hogy üzletére ismeretlen tettes kiakasztott egy táblát:

ATALAKITAS MIATT
KÉRETIK ZÁRVA!

Babette anyó rendkívül csodálkozott, mert fogalma sem volt arról, hogy bódéját átalakítják, és sosem fordult még elő bolla előtt ez a szó, hogy zárva.

Hát még a kéretik kifejezés!

Éppen feltette, hogy megsejlemléli az esetet, amikor könnyű trapban érkezett Cefi a Vizfejü Drót:

— A Vértürdü Bill írt a Kmetter Bubinak és a VeuV Marienak. Azt mondják, hogy maga a Vértürdü Bill és megégetik!! — lihegte.

Ép hogy elugrott a ráják elöl és trappolt tovább.

Még hogy ő... Na ezek megjárják vele... Amikor belépett az üzletbe csomagjával, amelyben a beteg futárnak hozott némi ennivalót, senkit sem talált a helyiségben. Viszont a kamra ajtajánál valaki asztalból és más egyebekből torlaszt épített. A helyiség közepén felborították a teknőt!

Szitkokat mormolva helyretette a kosarakat és felemelte a teknőt...

A teknő alatt megpillantotta teljes élelnagyság-

ban És Lajost mindössze egy mélyen szántó novellába öltöztetve s ettől nyomiban ájulásba esett. Amikor magához tért És Lajos kockás nagy szoknyában volt és vállaira borított egy abroszt. Ugy állt ott, mint egy nagyon finom, hajlottkoru, kopasz monoklis menyecske.

— Bocsánat... Mademoiselle Prücsök ellenállhatatlan udvariassággal befolyásolt, hogy a viharkabátom helyett a teknőt viseljem.

— Még ilyen!... nálam... — lihegte a koffa.

— Mentségemre legyen mondva, hogy egy Diogenes nevű úr hordóban lakott.

— Arról vesz maga példát? Hát nem tudja, hogy tegnapelőtt már elfogták, a ruhaneműekkel együtt? Azóta mindent beismert!

És Lajos jobban megnézte a sokráncu kofa arcát és vállat vont.

— Lehetséges...

— Miféle szoknya van magán?

— Az öné.

Babette anyó végignézett magán és ismét elájult. És Lajos úgy vélte, hogy az éltés hölgynek elég egy darab csipkés szélű szoknya is. Ha nem ő, az Álmos Elefánt téved ilyen módon, akkor könnyen lehetséges, hogy ájulás helyett a kofa fejbeüti egy sodrófával.

Végül Babette asszony mégis talpra állt, némi megnyugvással látta, hogy rátették az asztalterítőt és És Lajos a »holdas estén két babám van« szövegű, himzett falvédőt borította a vállaira.

Ekkor megérkezett Prücsök egy kis csomag enivalóval.

— Maga rémesen néz ki, — mondta És Lajosnak. — Miért nem tud rendesen felöltözködni.

— Ha visszaadná a viharkabátomat...

— Minek mindig másról beszélni? No mind-

egy... Az a színhelyszemle jó dolog volt. És a többi tanácsai is. Maga igazán remek jogász.

— Szívesen vagyok segítségére, ha valamilyen hasznomat veheti.

— De mennyire. Jöjjön, töljük el az asztalt. Ez a bolondos Deboulier erővel meg akart szökni, mert mindég azzal jön, hogy futár, meg kötelesség. Ezért elbarikádoztam torlaszolás útján, miután a Prunoki asztalos megoperálta neki a lábát és mondta, hogy a betegnek pihenésre van szüksége, meg pálinkaivásra.

Közben eltolták az asztalt, az egész torlaszt és a nyíló ajtó mögött szembekerültek a küszöbön támolgó, ideges Prunoki asztalossal.

— Ojjé! — mondta Prücsök és megvakarta a fejét. — Ezt elfelejtettem kiengedni.

Prunoki a beteg számára felírt pálinkát úgylátszik megitta és erősen berugott.

— Nem baj... — motyogta a szögletesfejű asztalos és sebész. — Már úgyis elkéstem. Ragyás Fülöp-höz kellett volna mennem eretvágni, az úgyis megmeghalt és Korn Atyához hívtak, hogy enyvezzek össze egy széket, azt úgyis eldobták...

És elénekelte, hogy *»holdas estén két babám van«*. Ész Lajos lapockáiról olvasva a szöveget. A százados csendben ült az asztalnál és bús volt, mert arcáról nem bírta eltávolítani a maradék ragacsot, csak úgy, ha kitépi megnövekedett szakállát is. Különben ruhadarabjait kizárólag ez az enyvvel kombinált habarcs tartotta össze a testén.

Valaki kopogott a fatáblán.

— Nincs itthon senki! — kiáltotta Prücsök.

A kopogás erélyesen megismétlődött. Prücsök kiment és Babette anyó követte egy félméteres feszítővassal, amit Prunoki sebkutasznak is használt.

Szemüveges, jólöltözött úr állt kint. Babette anyó

Prücsök elé nyomult a félméteres sebkutasszal, de a lány visszarántotta.

— Nem kell fejbeütni — súgta csendesen. — Külpolitikailag jött. Ez régi tagtársam, Mervin Cár, az ügyészégi fő bűnkutató.

TIZENNYOLCADIK FEJEZET

Egy konferencia és láthatatlan elnöke

— Magához jöttem, kislány — szólt a kormánybiztos. — Szeretném, ha békét kötnénk.

— Kérem. Én olyan vagyok, hogy ha nem haragitanak meg, hát kenyérre lehet kenni. Csak nem szeretem, ha vitatkoznak.

— Vezessen a századoshoz.

Amikor beléptek a konyhába, már félhomály volt. Az asztalnál egy toprongyos, visszataszítóan elhanyagolt napszámos éppen evett valamit.

— Hol van Deboulrier? — kérdezte csendesen doktor Mervin.

— Én vagyok — szólt mélabúsan a torzonborz napszámos, de őexcellenciája semmi esetre sem akarta elhinni. Csak sokára nyugodott bele a változtathatatlanba.

— Mostan haditanács lesz — mondta Prücsök.

Babette anyó szó nélkül kiment posztolni a lávórral, de előbb még visszaszólt.

— Ész Lajos eltűnt — mondta szomorúan, mert vonzódott ehhez a finom emberhez, akinek lelkében, mint ódon kolostorok pincéiben az évszázados bor; gumikerekű, kétfogatu kocsik és a nagydíjakon valaha kötelező háromfonatu zsakettnyakkendő viselet, továbbá a fekete, csillogó cylinder hanyatló divatja, fénykorát élte ma is.

— Tudsz mindent? — kérdezte Dobeulier, miután a kofa távozott.

— Ojjé — felelte Mervin helyett Prücsök. — Ez már többet is tud, mert mindig szaglászik.

— Tudok mindent — felelte Mervin. — Sajnálom, hogy mademoiselle Decoux kissé durván végezte el a feladatot, amellyel tegnap megbíztam.

— Te bíztad meg?... — álmélkodott Deboulrier.

— Igen! — felelte nyugodtan Mervin. — Láttam, hogy tetszik neked a kisleány és olyan értesüléseim voltak, hogy haladéktalanul ellenintézkedést kellett tennem. Ezért írtam a kisleánynak, hogy vegye magához a levelet és akadályozza meg utazásodat ezzel a vonattal, akkor én segítek az apja ügyében. Minden úgy történt, ahogy akartam.

Prücsök is csodálkozott.

— Mi ez?

De Mervin egykedvűen szívta a cigarettáját.

— Mentő körülmény, hogy mindenáron teljesítenie kellett a parancsomat és te bizonyára ellenszegültél.

Rövid álmélkodás után a leány balsejtelemmel kiáltotta:

— Itt megint kitolás lesz! De azt megmondom, soha többé ne számítson rám, ha még egyszer becsap!

— Fájdalmas lenne, ha az afrikai gyarmatok ügyét mademoiselle Prücsök értékes közreműködése nélkül kellene intézni a jövőben — szólt Mervin. — de amennyiben most is hivatali visszaélésre preszcionálna, úgy útaink a közigazgatásban elváltak!

— Maga nagyon ért ahhoz, hogy kicsavarja a szavakat. Csakhogy itt vagyok én a fúróval! Ne higgye, hogy elbánhat velem! — figyelmeztette neki-pirulva a leány.

— Ennek a kisleánynak az eljárása megviselt kis-

sé — szólt a százados —, de ugylátszik jóhiszeműen tette, amit tett. — Tűnődve megfogta Prücsök asztalon nyugvó kezét. És sóhajtott. — Az életemet is megmentette azzal, hogy kishíjján agyonütött.

Prücsök odatette arcát a százados kezéhez.

— Mert beleszerettem...

— Nem értem az egészet — mondta Mervin. — En ennek a kisleánynak utasítást adtam, hogy csavarja el a fejedet és a levelet juttassa el a címzetthez. Feladatát kissé drasztikusan, de teljesítette.

— Te... te adtál utasítást? — csodálkozott Deboulrier.

— Azt akarja mondani... — ámuldozott Prücsök —, hogy nem történt melléértés?...

— Azt mondtam, hogy csavarja el a futár fejét és kiküldtem azt a levelet a lakájjal. Ha akarja, hogy ne érje büntetés és jutalmát megkapja, tessék, írja alá ezt.

Egy papírt tett eléje:

»Doktor Mervin utasítására különleges hirszerzői szolgálatot vállaltam és kényszerítettem Deboulrier századost, hogy útján megszakítsa. A levelet Robin Melieur útján továbbítottam.«

— Ki az a Robin izé... Melieur?

— Az ön »Szivar« barátjának a polgári neve.

— Nem tudtam, hogy az is van neki...

— Ön jól végezte a dolgát!

Prücsök aggódalommal és gyanakodva nézte.

— Mondom, hogy ez egy Tuskólábul — kiáltotta végül siralmasan, mert már attól is félt, ami kedvező rá, csak mert ettől az embertől származik.

Prunoki rosszalólag dünnyögte:

— Bagoly mondja a verébnek, hogy tuskólábu... Ilyen jobboldali ballábbal... Nna!... Ne szólj szám, nem fáj fejem.

Azután a »Holdfényes estén két babám van« ci-

mű dalt tovább fűtyülte, mivel énekelni csak úgy tudta volna, ha valaki a lapockáján viseli a szöveget.

— Tessék. — Öexcellenciája eléje tölta a papirost.

— Ide azt is írhatja, hogy Prücsök, mert hirszerzők hivatalosan is használhatják álnevüket.

Prücsök habozott.

— És ha azt írom, hogy a Zöld Kacaj?

— Akármit írhat. A lényeg az, hogy magát nem büntetik meg.

— És megvizsgálja újra a papám ügyét? Kigyön színhelyszemlére?

— Ezt nem tehetem. Törvényellenes dolgot sohasem teszek.

— Szóval, megint kitolás?

— Nem áll módomban törvényellenes eljárás. De ha aláírja, én elfogadom és vállalom, hogy felhatalmazással cselekedett. Ez esetben a százados és a levél ügye is elintéződtek.

Egy kísérteties tompa hang hallatszott a föld alól:

— Ne írja alá...

Ijedten felkapták a fejüket. A tompa földalatti hang, mintha sirból jönne, ismét megszólalt:

— Ne írja alá, mademoiselle Prücsök... Ma délben a Casablanca-tangeri expresszvonatot, a vasúti hídnál felrobbantották.

— Ki ez? — kérdezte Mervin és elsápadt.

— Egy jogtanácsosom van itt a teknőben, mert hiányos öltözkékét én viselem...

Gyorsan kivette a petróleumos kannából a tölcsért és a teknő alján hiányzó dugó nyílásába tette, hangszórónak.

— Mi van, Lajoskám?

— Maga megmentette a levelet és a századost a biztos haláltól — döngte egy hang a teknő alól. — Délben felrobbantották a vonatot és bennszülött

hordák átkutatták. A levél miatt. A maga érdeme, hogy a százados és a hadititok nem semmisültek meg.

Prücsök kihúzta magát és roppant cipőjével lassú, billegő, méltóságteljes járásba kezdett. Közben hátraletette a kezét.

— Becsületesemre, Mervin, maga jókkal jön. Itten száz tanum van, akár Kirug Hümér, vagy Schulteis az Ikrek, mert nekem ingyen is megesküszik mind-egyik, hogy én tegnap meséltem nekik a veszélyről és hogy meg kell menteni a századost, mer a kormánybiztos nem jól vigyáz.

— Nekem azt mondta — kiáltotta idegesen doktor Mervin —, hogy az én utasításomra elcsavarta a futár fejét.

— Nahát! — ámuldozott kerek, csodálkozó szemekkel. — Ezt maga nekem sose mondta. És különben is, az egy sakkdologra vonatkozott. Én itten azt meséltem, hogy kihallgattam a kikötőben, amint a Sárga Bosszú és a Mata Mari megbeszélték a titkolózást, hogy felrobbantják az azúrexpresszt a tervek miatt. Erre jöttem én a fúróval. Mer félő volt, hogy akit az állam ezért pénzel, az elmulasztja a gondos kötelezettséget, mint valami színhelyszemlét. És fáradságot, költséget nem kímélve, Szivarral, meg Babelle anyóval elvégeztünk mindent, ami fontos volt a diplomáciai életben.

Mervin arcán, a helyzet szörnyűsége ellenére egy mosoly készült átvibrálni. Micsoda veszélyes kis teremtés! Aztán nyugodtan felállt.

— Hát sajnálom... Ebben az értelemben fogok jelentést tenni. Kitüntetése és az én bukásom nem kétséges. Sajnálom, öregem — fordult a századoshoz —, hogy a te szereplésed így mégsem az Intelligence Service gondossága, hanem egy tizenhatéves kislány, furfangja révén lehetett sikeres.

— Így van... — dűnnyögte a százados —, csak egy kislány volt, aki ellopta a levelemet és legyőzött.

Prücsök szeme és szája egyformán kerekre nyílt, azután a hajába markolt és toporzékolva kiabált Mervinre:

— Ez mindig valami új kitolást tud! Most minek akarja bemártani az én futáromat?... Várjon! Hozza ide, aláírom!

— Ne írja alá... Csak ha felmentvényt kap!
— javasolta a jogtanácsos a teknő alól.

— Adjon felmentvényt!

— Azt sem tudja, hogy mi az! — felelte Mervin.

— Nem tudom, mi az, de köll.

— A joggyakorlat szerint — közölte Ész Lajos rövid köhögési roham után, mivel tölcsérhez tartott szájába egy nagy petróleumcsepp hullott —, ha a jelentés nem hivatalos utasítást indokol, úgy elfogadásához felmentvényt kell adni!

— Ki ez? — kérdezte Mervin, a teknő alól bágyadlan dörgicsélő hang felé fordulva.

— Ész Lajos a drága — lelkesedett Prücsök. — Tehát lesz felmentvény?

Mervin egy papírra firkálta a következőt:

» Tudomásul vettem Deboulrier százados feltartóztatására vonatkozó intézkedésem kifogástalan teljesítését.

Doktor Mervin s. k.»

A lány eltette a levelet. Aláírta a jelentést, amely szerint Mervin utasítására tette, amit tett, azután a tölcsérhez szaladt és bekiabálta:

— Halló, Lajos! Nem tud valami jó kitolást mondani, amitől a pasas mégis elmegy szemlehelyre? Nagyon bánt, hogy neki lett igaza...

— Doktor Mervin elmegy, ha ön óhajtja — dörgte a teknő mélye.

— Mondja meg jogtanácsosának — szólt a kormánybiztos —, hogy nagyon téved. Egy kis hatalmat is kéne a tölcseren keresztül beléje tölteni ehhez a teljesítményhez.

— Téved... — felelte a teknő lakója. — Elég, ha ezt az egy mondatot mondom önnek. Figyeljen. — És a nagy csendben, mintha idézne valakit, folyamatosan, de mégis szinte szótagolva mondta: — **»Minden valóllan tény felismerése egy lépéssel közelebb visz a való tényálláshoz.«**

Mervin hökkenten hátralépett! Halálsápadtan.

És nagy, nagy csend lett!... Mindenki hallgatott. Tudták jól: itt most valami rendkívüli történt. Néhány másodperc múlva, mintha egy láthatatlan vastag teknő alól jönne, megszólalt a vizsgálóbíró rekedt, halk hangja:

— Teljesítem a kívánságát és a bejelentett új bizonyítékokat megvizsgálom.

Kivételesen Prücsök sem szólt semmit. Váratlanul félelem fogta el a homályos kunyhó belsejében. Ez most nagyon ijesztő, ami történt.

— Ha akarja, indulhatunk máris — szólt rövid idő múltán Mervin.

— Máris akarom, csak pár perc előző szünet betartását kérem, technikai távollétemre — felelte Prücsök és elsietett.

— Kicsoda ez az ember a teknő alatt? — érdeklődött Deboulier.

— Ez az ember — felelte Mervin nagyon vonatottan — Theophile Gabrone, minden idők legnagyobb jogásza... Akinél jelölt voltam valaha.

Prücsök felkarolja őexcellenciáját

A dugónyílásban elhelyezett tölcseren át füst szállott fel. Minden idők legnagyobb büntető-jogásza dohányzott a teknő alatt. Zümmögő, távoli hangján ismét megszólalt később.

— Nem hittem, hogy valaha is viszontlátom magát — csevegett egy jóindulatu felettes módján, szinte nyájas leereszkedéssel, mert az excellenciás úr hajdan segédje volt a párizsi ügyészségen tárgyalt pöreinél. — Dehát perdöntő szembesítések ügylátszik a sors törvénykönyve szerint is elrendelhetők rajtaütésszerűen... Gratulálok pályafutásához. Mindég tudtam, hogy maga még sokra viszi majd. Gyenge jogász volt és erős karakter... Ez jó össze-
létele az egyéniségnek, ha ambíció fűt valakit.

— Hozok önnek ruhát — szólt Mervin, diákosan buzgó, szolgálatkész hangon, ami nála teljesen szokatlan volt.

— Nem a ruha teszi az embert. Különösen egy teknő alatt — közölte a nagy büntetőjogász és hallatszott, amint vakarja magát, mert egy szál monokliba öltözve, testének melege odacsalogatta a százlábúakat. — Az én koromban felesleges nagy újításokkal kísérletezni. Különben sem óhajtson látni. Alaposan megváltoztam.

— Én is...

— Bizonyosan előnyére — udvariaskodott Ész Lajos. — De ha csúf lenne, én annak sem örülhetnék, mivel monoklim ellenére, úgyhiszem, lényegileg vak vagyok, ha alakilag valami, halovány elmosódó fény jelképével, dereng is a külvilág előttem.

— Miért tűnt el húsz év előtt oly hirtelen?

— Tessék? — sóhajtott. Gyenge szíve küzködött a

lehatárolt térben megrekedt széndioxiddal. — Szerencsére akkoriban rájöttem egy perben, hogy a törvénszéki gyakorlat árt a fejlődésemnek. Nyomban felálltam a tárgyaláson, öt perc szünetet kértem és örökre távoztam. Ez volt a szerencsém. Ha akkor habozom, ha akkor nincs ehhez erőm, úgy ma nem itt tartok — szólt kissé öntelten a teknő alatt, ahol éppen tartott, külsőségeket illetően egy szál monokliba öltözve. — Ezt maga nem érti, Mervin. Vád, védelem és ítélet együttvéve sem fejezhetik ki az igazságot, amelynek az értékét nem a büntetés határozza meg. A jog tömören: maga az ember. Az ember ősi igénye a joghoz, amelyet odaítél neki a természet. Ha az emberiségnek sikerül majd érdeemségét bizonyítani, akkor örökbekapja a jogot. Az igazít, ami a szívben van és a bibliában: Ne lopj! Ez... jog. Ne öl... Ne kívánd... a te felebarátodét... Ma sincs külön... És ha ez... a kódexekből... a szívbe íródik... az lesz az igazi jog... Lehetséges, hogy most elájulok... Ez ne zavarja önöket... Szeretnék... nem kórházba... Az én hájómra... A jelöltem...

Nyomban kihúzták a teknő alól. A százados vizet hozott, Prunoki pálinkát.

— Mit akar? — mordult rá Mervin, az alélt ember szívetáját dörzsölve. — Nem iszik ez most pálinkát.

— Annyi baj... — csuklott az asztalos. — Ha minden kő... tél szá... kad... én uhogy megiszom, mint a pinty...

Mervin végtelen szomorúsággal nézte a horpadt-mellkasú, kiszögelő csípőjű, elgyötört korpusz deliktijét, a nagy jogász, szomorú életének.

Finom, elefántcsontszínű homloka, nyitott szája és húnyt szemén feszülő monoklija ma is még e joghoz ragaszkodó gyakorlaton felüli embert repre-

zentálták.

— Majd behívom... a jelöltjét... — hebegte Prunoki. — Matróza van... Horog Beléje nevű jelölt... Itt szokott verekedni minden délután négytől hatig... a Princtown cukrászda előtt...

Kilámolygott.

Ész Lajos, az Álmos Elefánt felnyitotta szemét és egy gögös szenvedő böcs, keserves mosolyával leplezte kínját.

— Mervin... — súgta —, nincs sok hátra... Befejeztem egy művet... A Jog és az Igazság viszonyáról... Ezt majd, kérem, lopja el szintén...

Olyan halkán súgta, hogy a százados nem halotta meg. A kormánybiztos lesütött szemmel felelt. A kormánybiztosnak rossz lelkiismerete volt. Amikor Gabrone eltűnt és híre járt, hogy Amerikában meghalt, a fiatal jelölt saját neve alatt megjelentette egykori főnöke nagy művét.

— Bizony — mondta a mezítelen jogász —, tíz év munkája a maga nevéen jelent meg... Ezt láttam, amikor visszatértem... Amerikából.

— Azt hitem, nem él már és mindegy önnek...

— Maga... — felelte fáradt mosollyal — sohasem lesz jogász... Egyszerű lopás ellen hullarablással védekeznek... Felmentő ítéletemet... bűncselekmény hiányában hozom... — lihegte. — Halálom esetén egyetlen örökösöm maga lett volna... Tehát a hamis hír miatt szerzői jogomat is hagyatékának tekinthette... Ez valamivel jobb védekezés... De így viszont tekintse húsz év előtti végakaratomnak, hogy ezt a kislányt... mindenben...

— Ugy lesz. Cifrán elbánt velem, de lehetetlen nem szeretni. Ha ismerné az ügyét, tudná, milyen törvénytellenes ez a helyszíni szemle. De a maga kedvéért, principálisom, még ezt is.

— A Nyolc év előtti döntvények között nem

szerepel ez az ügy... a lapokat csak... olyankor olvasom, ha inget váltok... Semmi közöm ahhoz... ami aktuális. Az mindig látszat...

— Hol lakik? — kérdezte Mervin és letakarta felöltőjével e korszerű, avantgardista modelljét egy pietàs témájú szobornak.

— Személyi adataim... zavarosak... Sehol sem lakom. Valaki sokszor egy hajóra visz, ahol ládán hálók... és leírja a diktandómat. A leány ügyéről csak azt tudom... hogy maga... elmulasztotta a helyszíni szemlét... Istenem, mennyit magyaráztam: nincs üres formaság. Mervin... Ez a tiszta jogász gondolkodás — sutlogta. — De maga... mindig tehet-ségtelen jogász volt... Ezért láttam: biztos karrier előtt áll...

— Azt hittem...

— Az igazságot nem lehet hinni. Azt tudni kell, vagy hagyni... De ez a világ a dilettánsoké, Mervin...

Prunoki egy heveny alkoholmérgezés vidám tüneteivel átesett a küszöbön.

Valakit hívogatott az utcáról, csuklásokra töredező hangon.

— Na gyere... — és rávigyorgott Mervinre. — Ez egy jó fiú... gondolzza... Ész Lajost... Hajón laknak... nem messze. Már egy éve cipeli ezt a beteg-et... Ugy hívják, hogy Horog Nekije!... Vagyis Knokaut Bele... nem is... úgy hívják — legyintett. — Nem mindegy?...

Horog Bele disznószerű, kockaformájú orra megjelent az ajtóban. Rekedt, nemtörődöm hangja szokatlan aggodalommal telt meg:

— Hol a beteg?... Pedig mondták neki, hogy ne mászkáljon...

— Nincs ijedtségre ok... — hebegte Prunoki, Ész Lajos mellett térdelve. — Már egészen... visz-

szament a daganat a százados úr bokáján...

Horog bele felnyalábolta könnyedén a letakart beteget.

— Magát várják kint — szólt Mervinhez.

— Kicsoda?

— Prücsök és a fél város.

HUSZADIK FEJEZET

Egy halász akad a horogra

A kunyhó előtt nyugodtan és elszántan ott állt a kikötő színe-java. Elöl Korn Atya egy bankogi diplomata kockás gyapju nyakvédőjében és jobbán Kirug Hümér, kezében a sárgaréz söröscsappal. Mellette a Részes Mandarin, Kicsit Bob, továbbá Tanupipőke, aki, mint a neve is mutatja, ártatlan arccal és jutányos áron meggyőző vallomást tett szükség esetén. A mesterség és az ártatlan arckifejezés következtében Tanupipőkének nevezték, holott vörös volt és marcona. Néhány zsákhordó és éltes csarnoki árus, állástalan matrózok, munkanélküli akrobaták, hivatalos munkanélküliek és hivatal nélküli munkások serege, botokkal és vasrudakkal felfegyverkezve, továbbá Veuv Marie, Rita Kamélia, a Finom Török és Roppant Manó várakoztak a ház előtt csendben, élükön ott állt Babette anyó a lavórral, mellette valaki a földön ült és a fejét fogta.

A küszöbről büszke arccal tekintett végig e seregen Prücsök, mint valami fővezér.

— Mi ez? — kérdezte Mervin a leányt.

Prücsök lelkes izgalommal magyarázta:

— Ezek itten a haverok. Mind jó pofa. Mert amikor hallottam, hogy mennyire szeretnék magát agyonverni és több kocsmában is a részletekről tárgyaltak, ak-

kor én mentem a haverokért. Mert minek verjék magát agyon, Mervin, nem igaz? Ha már olyan bátor és idejött, ahol tűzzel-vassal tiltotta a bűnözést. Nincs az ilyesminek semmi értelme. Ez meg itten csupa megbízható egyén.

A megbízható egyének csoportja, egytől-egyig Prücsök jóbarátai, futtában 1200 év kényszermunkát is elbírtak volna egy nagylelkű bírótól, sőt ez ítéletet alkalmi vételnek tekinthették, méltányos büntetésükhöz viszonyítva.

— Nagyon okos volt...

— Az én kedvemért ezek mindent megtesznek. Az én szólásomra Kirug Hümér, vagy a Részes Mandarin most magát olybá veszik, mintha a legjobb haverjuk volna.

— Igazán nem tudom, hogy köszönjem... — mondta Mervin, aránylag mérsékelt lelkesedéssel, szemközt a demokratikusan leereszkedő rovottmultúakkal. — Szóljon kérem a barátainak, hogy első sorban a halászokhoz megyünk.

— Fiúk! — kiáltotta Prücsök, miután felugrott egy szemetesládára, de közben olyan erősen megkapaszkodott Mervin kabátjának fazonjába, hogy leszakította.

Schultheisz, az Ikrek, kárörvendve rikkantotta tribünnek képzelt ablakából:

— Már rongálja a kormánybiztost! Ne sajnáld, Prücsök!

— Marha — felelte Prücsök a karzat iránti megvetésével legyintve, azután, már e regény más helyén is így tett; mint Napoleon ama nevezetes sziklaplatón a Pó völgye felé lezuduló hadseregéhez, rövid tábornoki bevezetőt tartott. E hadsereg ép olyan rongyos volt és nem kevésbé elszánt is, mint az egykori, csak lehet, hogy a szemetesláda pótolta hiányosan az ifju Bonaparte fehér lovát. —

Fijuk! — szólt méltósággal. — Ide vigyázzatok! Ez a Mervin azért jött, hogy a papámat tisztára mossa! És itt a kunyhóban hallotta vőlegényem a futár, gyengéd nevelőm Babette anyó és csatoltan átszármaztatva Ész Lajos, továbbá hallotta Prunoki, bár tökrészezen, úgy, hogy nem számít, de megesküszik rá, ha köll... — Itt elakadt és hangosan újra kezdte. — Hovatóvább... hallotta a Horog Bele és hallotta még hovatóvább...

Végképp elakadt. Schulteisz tölcseért csinálva a kezéből ordította:

— Halljuk, halljuk! Idő!...

— Ez a hülye mindég megzavar! — lendült szóba ismét. — Én csak azt mondom, hogy garantáltam Mervin testi épségét, halált okozó nyolc napon tuli fenytés következtében. Ti most ne blamáljatok. Tekintsétek őt havernak. Megígérte nekem, hogy amennyiben ma nem veritek agyon, nagy protekciózás lesz, mindég kaptok beszélgetőt a rokonaitokhoz, meg soronkívüli látogatást és esetleg arról is lehet szó, hogy ő becsempész cigarettát nektek, ha bezárnak valakit, ami mindnyájunkat érhet.

Mervin elhülten hallgatta, hogy Prücsök miféle ígéreteket tesz a nevében.

— Ezt nem mondtam... — sugta a leánynak.

— Micsoda? — és harsányan a tömeghez fordult.

— Azt mondja, hogy még sokkal többet is tesz és a jövőben nem lesz olyan szigorú hozzátok. Most pedig elindulunk mind, kivéve ezt a Prunokit, aki teljesen luminált állapotban van, mert disznó.

Most kordéjával az ut közepére érkezett az osztrigás.

— Nem voltál a Kmetter Bubinál.

— Ez most nem fontos — legyintett Rongy Aurél kapitány. — Eregy az osztrigákkal!

Schulteisz az Ikek nagyot rikkantott:

— Civil a pályáról!

Babette anyó harciasan megrázta a lavórját:

— Ha megölik a vizsgálóbíró urat, nekem a városháza vérbosszúból felemeli a helypénzt!

Ez elegendő ok volt, hogy védje öexcellenciáját.

A toprongyos sereg elindult és egy rikkantás hangzott a magasból:

— Kitartás! Jövök én is!

Jött ő is. Schulteisz, az Ikrek. Elöl Mervin, fekete szalónruhában, mellette Prücsök a szalonruha fazonjával, mögötte barátai marcona külvárosi haverok botokkal, lécekkel és gyűlölködő pillantásokkal, mert a kormánybiztost úgy védte Prücsök jelenléte, mint amikor vérszagtól reszkető tigrisek felett uralodik a szelidítő szuggesztív tekintete.

— Tehát a halászkikötő, — mondta Mervin. — Bár szerintem nincs ott semmi.

— Ott sincs semmi, itt sincs semmi! — szólt Wurm ur, aki feleségével együtt jelen volt. — És az igen tisztelt, nagyérdemű igazság mégis kiderül hölgyeim és uraim.

— Ez a kölyök itt bajt csinál, — vélte az asszony, aki harmadik gyermekéig kigyótestű csoda volt, de azután már nem tehette többé.

— Emerencia a jövőbe lát, — közölte Wurm. — De nincs kézügyessége.

Igy haladtak utjukon.

...A világitótornyon túl következik a halászkikötő. Vacsora tüzek fénye lobogott a kék afrikai éjszakában és mindenfelé, erősfényű lámpák imbolyogtak a vizen, hogy utrakelő ladikok tatját megvilágítsák.

— Majd én intézkedem... — mondta Prücsök a vizsgálóbírónak. — A Kmetter Bubi jó haverom és ő itten a cégvezető minden halász felett.

— Tessék... Habár hivatalos eljárást csak hiva-

talos személy végezhet.

— Az eljárást nem is hivatalból teszem, csak mert haverom a Kmetter Bubi.

És kiállt a halászfalu szélén, a partra.

— Bubi! Hé! Bubi, a Prücsök van itt!...

Jött Bubi!

Bubi legalább 80 éves volt, galamb ősz, ezerráncu, napbarnított, sassorru ember. Ugy himbálódzott karikálábain, mint bólya a viharban. Prücsök eléje sietett és kézenfogva vezette.

— Szerbusz Bubi. Nagy vizsgálat van, tehát siesél, — nógatta idegesen, — majd pont egy ilyenre vár a kormánybiztos.

— Mi az? Te!... Kit hoztál ide?

— A Mervint. Megigérte, hogy a fiad félórával tovább sétálhat az udvaron, ha te igazat vallasz, ami ugyanis szokásod.

Mervin halkán megkérte a leányt, hogy, ha egy mód van rá, ne ígérjen a nevében annyi súlyos hivatali visszaélést. De Prücsök türelmetlenül leintette:

— Mit van ugy fenn a szabályokkal?... Mondja már, hogy valamelyik szegény rabnak cigarettát visznek?

— De sajnos, becsapja a barátait, mert én nem tehetek a törvény ellenére és egyetlen cigarettát, vagy beszélgetési engedélyt sem adhatok, ha nem jár, előírás szerint. Én ezeknek a jóembereknek ezt nem ígérhetem...

— Jól adja!... Ahelyett, hogy örülne a meg egyezésnek! De meg ezek ugyanis tudják rólam, hogy egy *link* vagyok.

»Link!«

Ezt az undok kültelki szót ugy mondta, mint kéles kikötői egyének, vének és cinikusak; könnyedén és magától érthetődően.

És 16 éves volt, olyan ártatlan, romlatlan, tiszta

szemű és tisztaszivű, hogy a külváros elbukott népe is jobb lett általa, amiért a szívébe fogadta. És tűzbe mentek érte, hiszen egy foltnyi hófehér, örök megbocsájtást, örökké ujjászülető égi fényt képviselt itt közöttük, mert a legutolsó belyár gyereke is büntetlenül, makulátlan előélettel születik, még, ha rablótanyán látja meg a világot, akkor is.

A kikötő frazeológiája felmentésben részesült, amikor Prücsök használta e szavakat, derűs arccal, tiszta szemekkel, ahogy rátapadtak a környezetből, más értelmezést nyerve, mintegy személytelenül. Mert hiszen gyermek volt még félig, akit dialektikájára formál az életkörülménye, ha éppen rosszaságára, bűnére, nem is formálhatja, mert ebben a kisleányszivben akkor sincs bűn, akkor sincs rosszaság, ha utánzásból, majmolásból, vagy nagyképűségből, a kikötő nyelvezetét használja is.

Egy szép, tártkelyhű, halványrózsaszín, jószagu mezei szegfű, hogy hogy nem, kinyilt és virított az iszapban.

Ki érti ezt?

A természet olykor csodát is mimel. Előfordul, hogy eper vagy ibolya termés ütügeti bátoritan fejét a fű között, egy bokor alján, messze tul az idényszerűségé hónapján. De ez egészen más. Ez a C S O D A ! A földi csoda, lelkek csodája, amely örökké az egyszerűség jegyében lép a hívők elé! A gyermek, a földmives, az anya, vagy az ártatlanul elhunyt áldozat robosztus erejű, mithikus szólama, amely legyőzi a komplikált embert. A viztisza igazság előtt meghajlik a szinhetikus lény is, aki épít és ítél.

Szóval ott hagytuk el, hogy egy magányos szegfű keletkezik a lép kellős közepén, libegő, gyenge feje roppant lapuk és murvalevelek között inog, azon frissen, ahogy kinyilt.

Es nem a mocsár dus páráit, kénhidrogénes zápt-

tojás büzel szitta magába ez a finom kehely.

Nem!

A szegfűszagu, igaz, jó levegővel megfertőzte a fertőt, hogy az tiszta lett.

Odakészítettek egy asztalt és egy székot. Mervin excellenciás ur most ismét vizsgálóbíró volt, mert egy régebbi ügyét ő maga vezette le másodszor, az elmaradt helyszini szemlétől az összefoglalásig. Előzőleg kísértőihez fordult. Mert ott állt a kikötőváros zöme, zárt sorokban, mozdulatlanul.

Elükön Babette anyó a lavorral.

— Emberek! — mondta Mervin. — Vizsgálatot tartok itt, de a szokott rendőri aparátus nem áll rendelkezésemre. Mert hivatalos módja nincs ennek a vizsgálatnak. Egy kisleány és hajdani főnököm kedvéért teszem, kiket ti Prücsöknek és Ész Lajosnak hívtok.

Zugás támadt.

— Én mindég mondtam, hogy Ész Lajos nagy ember, — kiáltotta Rongy Aurél és éppen ő nem mondta soha. Sőt. Szerinte az Álmos Elefánt valami iszákos bírósági szolga, teremőr, vagy ilyesmi. Kirug Hümér feltette, hogy ezt meg is mondja Rongy Aurélnak és odafordult gorombán Rita Kaméliához:

— Csak te hallgass! Neked a vénség és a pálinka beadta. Addig tartsd a szád, amíg a söröscsappal fejbe nem váglak, te disznó.

Hasonló tévedéseit a keresztbe látó csaposnak annyira megszokták, hogy senki sem felelt és Mervin folytatta közléseit.

— Az induló vizsgálat tehát a ti kedvetekért történik, nektek kell helyettesíteni a hivatalos közegeket, akik máskor munkámban segítettek és most nem vehetem igénybe őket.

— Szépen beszél, — szólt Gomb Riza.

— De ki érti? — kérdezte Roppant Manó és a

Részes Mandarinra nézett, azonban ez vállat vont:

— Fő, hogy rövid legyen.

— Fiuk, — szólt most Prücsök a kormánybiztos elé lépve. — Itten arról van szó, hogy mert az ügy tettese nem hivatalból üldözendő, tehát a Mervin nem kap rendőrt. De neki az köll. Meg jedző is és ilyesféle. Tehát mert Ész Lajos meg én haverok vagyunk, ti majd helyezitek az igazi rendőrt, mer ugyis jól ismeritek a vizsgáló szokásokat magatokra nézve alanyiból. És ha így lesz, akkor a kormánybiztos igéri, hogy rokonaitok és barátaitok egy fél órával tovább sétálhatnak az udvaron és évente egyszer a sötétzárkát letudják belőlük...

— Ilyeneket ne ígérjen, — sugta idegesen a kormánybiztos, de Prücsök folytatta.

— Akarjátok-e kedvemért, mer Ész Lajos is csak irántami szeretetből kérte; ezt a vizsgálatot segíteni?

— Mit kell itt annyit magyarázni?! — kiáltotta Veuve Marie. — Azért vagyunk itt, hogy segítsünk az apádon. És kész. A kormánybiztos zavaros előadását nem értettük.

— Hát gyerünk a vizsgálattal! — harsogta Schul-teisz, az Ikrek. És fölcserélt formált a kezéből. — Tem-pó Mer-vin! Tem-pó Mer-vin! Tem-pó Mer-vin!

— Kuss... — szólt Korn Atya szeliden és csend lett, mivel rendkívüli tekintélye volt a kikötőben, finom holmijai és hajlott kora révén. — Mi valamenynyien rendelkezésére állunk a kormánybiztos urnak, éppen úgy, mint a rendőrei.

— De azért önmagunkat nem tartóztatjuk le, — jegyezte meg Roppant Manó és Kirug Hümér erőlyesen ráemelte a csapot Gomb Rizára.

— Ne szólj bele mindig, mert képen ütlek, hogy kigyősz a formádból.

— Köszönöm, — mondta Mervin, — mivel en-

gem is érdekel, hogy mit hoz ez a vizsgálat.

A nap egy, ibolyaszínű lobbanással lesiklott a tenger peremén és e különösen izzó, rőttes meg buza-kék sugárzásban ivellek lomha siklórepüléssel az átutazó jégmadarak és sirályok, lecsapva hirtelen vagy hosszú spirálisban égnek emelkedő huzással, amiközben a víz elsötétedett egyszerre, ludbőröz felülettel, minthegy nyugtalanul a közelgő éjszaka miatt, hasonlóan bizonyos idegbeteg egyénekhez, kik az alkony-nal önbizalmukat érzik mulni és borzongva gondolnak a beköszöntő, ismeretlen éjre.

Egy kondér alatt tüzet élesztettek és az első bátoritan csillagokat ugyszólván elfedte tiz husz halászcsonak felvillanó fénye.

Prücsök kézenfogva ment a parlon Kmetter Bubi és ezt beszéltek:

— Itt most kivizsgálják a halott vallomását.

— Nem jó, — mondta Kmetter Bubi és bőrkalapját előretolta, mivel vakaródzott a tarkó táján.

— Drót volt?

— Volt hát. Tudtuk, hogy jön. Azér mind a vizen van, pedig nincs most ívás erre, kevés a hal.

Többet nem is beszéltek. Bubi egy halászcsonakkal elevezett a partról és az öböl bejáratánál kifogta három halász társát.

— Gyertek mer vizsgálat van.

— Hagyj békén!... Nem megyek!

— A Prücsök papája miatt van. Ő hí titeket.

Erre jöttek. Csendben eveztek a Kmetter Bubi után. Rossz napjuk volt. Ez látszott mindegyiken. Partra érve leporolták magukat és a hosszú asztalhoz mentek. Mervin az asztal előtt állt, dereka mögé terpesztelt tenyereire támaszkodva.

Schulteis, az Ikrek jegyzőkönyvet vezetett! Az asztalnál!

Körül a kikötő zöme, hallgatag, marcona nézők.

Mervin mellett a Részes Mandarin és Rongy Aurél. Mint két konstábler. És oldalt Prücsök, a vád és védelem képviselőit egyaránt szemmel tartva vihar-kabátjában.

— Mikor fogták ki ezt a bizonyos Louvaint? — kérdezte Mervin.

— Talán... öt hete. Nem?

— Igen, — hagyta rá a másik.

— Ki tudja szó szerint, hogy mit mondott?

Habozás.

— Én figyelmezem az illetőt — enunciólta Prücsök, — hogy csak a tiszta igazat vallja, mert a hamis tanuzást szigoruan megrugják.

Tanupipőke idegesen fészkelődött:

— Ne személyeskedjünk kérem... Most csak a halászsokról van szó.

— Ezt mondta: — vallotta a halász. — Decoux ártatlan... keressék meg a kikötőben Adrient... mert szegény Decoux élelfogytig fogoly lesz...

— Mást nem mondott?

A marconák feszült figyelemmel meredtek három halász ismerősükre. Ők most rendőrök. Ki tudja, mikor kerülnek ismét Mervin elé ebben a relációban.

— Erőltessd meg az agyadat, — szólt Kicsit Bob.

— Azt mondta még — szólt az egyik halász és jelentős pillantással összenézett társaival, — hogy Adrien a titok megoldása...

— Figyelmeztelem magukat, hogy az ügyben csak addig tanuk, amig semmit sem hallgatnak el! — kiáltotta Mervin és egész eléje állt az öreg halásznak, aki pedig nem is szólt, csak pipáját szortyogatta.

— Leken... — sugta meghatottan Jázmin csarnoki árus a Részes Mandarinhoz. — Ez olyan, hogy leken...

— Hát kérem... — szólt a halász, de Mervin szemében különös fény lobbant. Belevágott a szavába

és rárivallt:

— Ne dadogjon! Mit képzels?! Azért vagyok itt, hogy hazugságokat halljak?! — Ijesztő sutogással egészen közel a halász arcához, miközben félkézzel magához húzta, vontatottan szólt: — Te nem tudod, hogy ki vagyok? Te hazudni mersz nekem? Te packázol itt?... Mi?

Hű a mindenit!

Ezzel sem volna jó éjszaka egy sötét ügyben találgozni, valamelyik őrszobán.

— Kérem... — dadogta a halász.

— Rendben van! — hátraszólt: — Valaki menjen a riadókészültségért.

De senki sem mozdult.

Ki menjen itt a riadókészültségért?

— Akik ma éjszaka velem vannak, azok ellen holnap reggelig mindenféle eljárást felfüggesztek!... Maga ottan! Menjen a riadókészültségért!

— Pont engem választ ki?! — dűnnyögte Jázmin, a csarnoki árus, de elindult.

A kormánybiztos kissé imponált most nekik. Hiába! Ez nincs lekvárból!

— Ide figyeljen barátom... — mondta Mervin, hogy valamennyi halász hallotta. — Én ugy elsőpröm magukat a partról, ha kiderül, hogy hazudtak, úgy áttelepitem a halászokat valamelyik szigetre, hogy észre se veszik!

Az asszony kiáltott most, kis gyerekekkel a karján.

— Azt mondom, ne kezdjétek a kormánybiztos urral, mer tudhassátok, mi lesz ebből! Csak mi húzzuk a rövidebbet! Tessék, mondjátok meg azt is...

— Te hallgass és ne járjon a szád!... — mondta az egyik fiatal halász.

Mervin máris megragadta és odalökte Rongy Aurél, meg a Részes Mandarin közzé.

— Kötözzétek meg! Hamis tanúzásra való felbuj-

tásért letartóztatom. Folytassa... — fordult az aszszonyhoz. — Most már valamennyiüket őrizetbe vethetem, mert befolyásolni akarják a tanut.

A két alkalmi »rendőr« megkötözte a halászt.

— Ti spiclik vagytok? — mondta ez gunyosan.

— Nem spiclik! — kiáltotta Prücsök. — Ez a mi ügyünk, nem a kormánybiztosé! Mi hittuk ide a papámért! De ti drótot kaptatok. Tudom!

Nagy morgás volt. Jázmin távolabb állt, készen arra, hogy ha Mervin újra szól, akkor hozza a riadó-készültséget. De így egy intésre mégsem teheti, multjával.

— Igaza van a vizsgálóbírónak!... Mit hazudoztok itt?! — kiáltozták és Schulteisz, az Ikrek harsányan szólt:

— Huzzák az időt! Mindég taccsra rugják a kérdést!

Mervin hagyta ezt és figyelt. Prücsök az öreg halászhoz lépett:

— Ne felejtsd el Bubi, hogy én nemcsak virágot, hanem osztrigát is szoktam eladni, — mondta jelentősen.

— Ez fontos, — szólt közbe a kormánybiztos, — Osztriga telep kirablásáért felemelték három évre a minimális büntetést. És hol vettek maguk ezen a partrészen osztrigát?... Mi?!

Az öreg halász előre lépett:

— Vallani fogunk...

— Azt hiszem az a legokosabb, — bólintott Mervin.

— A halász nem bűnöző, de nem is besugó, ezért hallgattunk eddig.

— Megint sok a szöveg! — rikoltotta Schulteisz, az Ikrek.

— Ez a Louvain azt mondta, hogy a Nagy Dög tudja, ki a tettes. Mi féltünk, hogy ha ezt meg-

mondjuk, akkor a kikötői sőpredék bosszut áll.

— Akkor ti félreismeretek bennünket — mondta Kern Atya és tagadóan megrázta a fejét.

— Kikérjük magunknak! — avatkozott be Kirug Hümér, — mi nem állunk bosszut! Ha illet mondsz, — kiáltotta Mervinnek és fenyegetően rázta előtte a rézcsapot, — Kaphatsz egyet a fejedbel!

— Ez teljesen kancsal — magyarázta Prücsök.

— Miért tagadtak?

— Drót volt...

A kormánybiztos eléggé ismerte vizsgálobíró korából e különleges idiómát.

— Mikor?...

— Korán délután jött a drót, hogy excellenciád itt van és kijön hozzánk Decoux ügye miatt.

Tehát abban az órában, amikor megígérte Gabronenak, illetve Ész Lajosnak, itt már tudták!

Micsoda hirszolgalat!

— Más nem befolyásolta?

— Hát... még volt valami, de ez nem drót...

— Micsoda?

Összenéztek.

— Nézze most már ne hazudozzon, mert nagyon megjárja!

Nagy, vonakodva előadtak egy levelet.

»Halázóknag!

Üzenetemet komoan veni! Mer én Tuttam, hogy Kemler Pubi az 1. órv halláz! És ez nem 70-kedés tudják meg, hogy a halázókat elsemisitem. Ha valltok a Nagy Dögről és a Deku ügy is tilos.

Vérfürdő Bill.

Ór- és bérgyilkos.»

— Beszéljen! — biztatta Mervin, a halászt. Csak most látta, mennyire igaza van Ész Lajosnak: »a legkisebb formáság is a helyes ítélethez vezető út

burkolatának egy kockája.» — Mit mondott még az a haldokló?

— Hát kérem... azt mondta még, hogy a Nagy Dög tudja, ki adta le a lövést.

Moraj. Valaki kiválik a sötétben a hátul állók között és lassan elindul. Mervin elővette a revolverét és célzott:

— Az az ember álljon meg, mert keresztüllövöm! Itt nincs drót! A Nagy Dög ne tudja meg a hirt!

Babette anyó a sor végére állt, műértő szemmel megtekintve lavórját, mint egy lovagregényben szereplő, komor, csuf, fejkendő ögróf, ha vontcsövű pisztolyait, párbaj előtt felülvizsgálja.

Tülök Bull (ő akart távozni) visszatért a helyére.

— Ki az a Nagy Dög?

— Szintén egy haverunk, — mondta Prücsök. — Jólmenő szerszám- és jelmezkölcsönzője van egy háztetőn.

— Rue Toulon 27, félemelet falra, — szólt Schulteisz az Ikrek.

— Ugyanis, — magyarázta Prücsök, — egy tűzmentő létrán lehet csak feljutni hozzá a falon végig. Mert szereti a nemkívánatos látogatókat fejükre dobott téglával elhessegetni. A Schulteiszt egyszer leöntötte forralt vízzel és Prunoki szerint attól hülye.

Mervin a csendes sósszagu parton fel és alá járt.

Itt a rejtély! Kétségtelen, hogy valahol hiba volt. Hogy valami nincs rendben. Odaintette Prücsököt. Most ketten jártak, Prücsök két mesebeli mérföldes balcipőben.

— Ide figyelj kislány. Most válaszd ki a megbízható embereket. Nem akarom a rendőrséget igénybe venni és csak olyanokat lehet elküldeni, akik nem értesítik azt a bizonyos Nagy Dögöt.

— Itten sokan haragba vannak vele. A Részes

Mandarin, aki betörési költő, mert csak terveket gyárt magányos villákról, egyszer megrohanta nyolc emberrel a házat, aminek a kéményét lakja. Nagy lövöldözés volt és azóta haragszik rá mind a négy, aki életben maradt, valamint Kicsit Bob, aki bérelt álkulcsokat lopott tőle és Kirug Hümér, aki titokban tisztességes ember, meg roppant Manó egy autogén vágó miatt kérem. Ezek haragosai mind a mai napig. De utálja őt Schulteisz, az Ikrek, mer önállósította magát a Nagy Dögől azzal, hogy kéz alatt vett egy csomó szerszámot, amiért a Nagy Dög aszonta, hogy kicsinálja, de neheztel továbbá a leforrázás miatt is...

— Ezeket gyűjtse össze. A fő, hogy valamennyi ellensége legyen a Nagy Dög nevezetűnek, mert ez belekeveredett az ügybe, tehát értesitené, akit el akarok csipni. — És körülnézett. — Maguk most rendőrök és hajtórazziát tartanak!

Megillelődötten álltak... Valaki sóhajtott és Roppant Manó kishijján sirva fakadt.

Razziát tart. Ó. Hogy ezt Fürt Ninon nem érhetette meg...

— Menjenek, ha lehet bérautókon mindenfelé a kikötőbe és ahány *Adrien* nevű nő megtalálható, hozzák ide! — rendelkezett Mervin. — Jobb szeretem, így melegibe, mint razziát tartani holnap hivatali úton.

— Azt mi se szeretjük, — bölintott Kicsit Bob, aki megtartotta a Nagy Dög álkulcsait. — Persze bérautó az pénzbe kerül és nálunk nincs...

Kirug Hümér ezért dühös lett Kicsit Bobra és váratlanul megfenyegette Babette anyót a rézcsappal:

— Szégyeld magad, te pimasz tolvaj! Te részeses rabló! Majd jól fejbeütlek, ha itten piszkoskodni akarsz az excellenciás urral, miután befogadtuk bárátnak!

— Rossz a direkció! — kiáltotta Schulteisz az Ikrek. — Szemüveget a birónak!

Ettől Kirug Hümér olyan dühbe jött, hogy hozzávágott egy köteg sós halat és Gomb Riza még félóra múlva is tisztálkodhatott.

Végül azonban, minden razzia legmerészebb álma egycsomóban, készen állt arra, hogy razziát tartson. Csak egy sötét alak, a marcona csoport végén, indult el ismét lopakodva.

— Vissza, mert lövök! — süvöltött Mervin és Tülök Bull, mert ismét ő volt, helyére somfordált.

— Uram! — jelentette Roppant Manó. — Készen vagyunk.

— Rajta!

És Prücsök rendőrsége elindult.

HUSZONEGYEDIK FEJEZET

Fejbeütés nagyban és kicsinyben

Aznap két teherautót és egy oldalkocsis motor-kerékpárt loptak a pályaudvarnál. Továbbá eltűnt egy balila, két bicikli és három felöltő, azonfelül egy női retikül arany monogrammal.

És repült a razzia! Teherautón, balilán, biciklin! Hahó!

Adrienek kerestetnek! Minden kocsmából elviték, akit így hívtak. Ahol Adrien lovagjai okoskodtak, ott azután hajrá! A félhivatalos razzia nehéz legényektől állt! A Rolland pincében hat súlyos és négy könnyű sebesültet vittek el a mentők elől barátaik, mert a mindég idegeskedő Schulteisz az Ikrek Mondmár Fülöphöz vágta az olajlámpást úgy, hogy a helyiség másfél óra munkát adott a tűzoltóknak és ekkor kiderült a teherautón, hogy az illető hölgy neve nem Adrien, hanem Molly Schuster. Miért hitték, hogy

Adrien? A hölgy viccelt kérem. Jó vicc. Régi szokása volt megtréfálni ismerőseit. Ezek most majd megköszönik, ha felépültek.

— Régen röhöghettek ennyit tisztelt ismerősei, — dünnyögte a Részes Mandarin.

Azután visszahelyezte kalapját az orra mellé, mert a fél arcát ugyszólván töből leverték. Miután a hölgyre nem volt szükségük, Kicsit Bob lassított a láblékkal és a tréfás Molly Schustert; egy »*pardonnal*« kimentve magukat, letették a városon kívül épült krematorium közelében, valamelyik kisebb tócsába.

— Mi van még? — lihegte Kirug Hümér.

— Gyerünk a Szivarvágóhoz!

Kicsit Bob gázt adott. Örületes tempóban robogtak a Szivarvágóhoz. Hatalmas, rosszul mázolt tábla függöt kint:

**»Nézd csak!
Megjött a Deibler úr!«**

Ez volt az étterem neve. A népszerű hóhér érkezését jelző céglábla egy jókora, kikötött vitorlás bárka oldalán függött és természetesen tréfa volt, mert Deibler úr ezekkel a törzsvendégekkel csak hivatalos úton került érintkezésbe, ha a kegyelmi kérvényt elutasították.

És egy köztársasági elnök olyan rigorózus, hogy néhány foglalt asztal bérlője, a valóságban is üdvözölhette a nyaktiló kezelőjét, az étterem nevét viselő felirattal.

— Nézd csak! Megjött a Deibler úr!

Deibler urnak ez a megtiszteltetés nem tetszett és lenézően elfordította a fejét. Már a sajátját.

Az elítélt feje, mint a szivarvég, a nyaktilóba ke-

rúlt. Ezért is nevezték a helyiséget *Szivarvágónak* a *guillotin* csufnevéen és egy ilyen kivégző szerkezetet ráfestettek a bárka oldalára is.

Egyetlen ember élt a kikötőben, aki sohasem tette a lábát ebbe a helyiségbe, és az illető Szivar volt, Prücsök morózus barátja. Nem szerette a nevet és a cégér illusztrációját. Őt Szivarnak csufolják és nem jó az ördögöt a cégtáblára festeni.

Itt hamar megtalálták Adrient.

Az egyik sarokban ült, ősz szakállát simogatta és pipázott. Hatvan éves kiszolgált matróz volt.

Hogy miért hívták Adriennek, rejtély!

Hallani sem akart arról, hogy ő bárhova is kövesse a jövevényeket. Hagyják békében és menjenek a fenébe. Adrien sok vihart megért matróz volt, de ilyen pofont már rég kapott. A razzia ugyanis pofonba adagolt helyi érzéstelenítéssel dolgozott, hogy röviden, könnyen, fájdalommentesen érje el célját.

...Fél tizenegykor a hevenyében összelopkodott járműveken elindultak a halászkikötő felé. Összesen kilenc Adriennel, beleértve a vihar- és pofonvert matrózt, aki még akkora helyi érzéstelenítést sohasem kapott, mint ez esetben a Részes Mandarintól. Sajnos csak félig sikerült a narkózis, mert adagolása közben a pipacsutora kitörte e viharvert matróz két fogát és jobbfüle mellett kissé kikandikált arcából a szopóka, mintha pápua főnök lenne, különös okból, ferdén kifúrt arccal.

HUSZONKETTEDIK FEJEZET

...A vizsgálóbíró csak a tiszta igazat vallja

A halászkikötő népsége csendben várakozott.

Prücsök barátai is élükön Korn Atyával, aki néhány szendvicset vett elő egy brémai filmrendező

vízhatlan anyaggal bevont turistadobozából. Valamivel távolabb egy padon, amelyet időközben a halász felesége kihozott, a vizsgálóbíró ült és mellette Prűcsök. Finom szellő hordozta végig az apállyal szárazra kerülő algák és csigák nyers szagát, a parton.

A tűz mellett néhány halász, az asszony és egy kis, ölbéli gyerek egy gőzölgő üst körül kuporogtak.

— Maga Mervin egy nagyon különös ember és ha a mamája lennék, megverném. Mert most már tudom, hogy maga nem is rossz, csak szégyeli, ha ez meglátszik, hát morog mindig. Mint a Szivar, akinek karika illik az orrába és akkor olyan lenne mint a denaturált medve.

— Csakugyan ennyire emlékeztetem erre a barátjára?...

— Az se szereti, ha a szívit látják.

— Hm... Kíváncsi vagyok rá, hogy milyen legény... Csak a levelet átadja simán.

— Az rém ügyes fiu.

— Mije magának?

— Olyan középut a rabszolga, meg a magántitkár között. Megveri, aki nem vesz virágot tőlem, káromkodik, estélyiruhabeszerzést végez, verekszik, ha kell, meg verekszik, ha nem is kell. Szóval, mégis inkább titkár, mert már mosogatott is helyettem. Csak akkor nagyon morgott.

A titkári állás meghatározása eléggé pongyola. Itt a kikötőben, ezt máris látta Mervin.

— És maga... Maga tett már olyasmit, amiért büntetés jár?

— Abszolút semmit. Engem azért szeretnek, mert viszek a fiuknak enni a fegyházba.

Hallgattak. A vizsgálóbíró jól tudta, illetve érezte, hogy Prűcsök gyerek, ártatlan, becsületes kisleány és ez csinálja itt a legendát körülötte. Mert ez a közvetlen kapcsolata, teljesen romlott, bűnöző típusok-

kal és ahogy rovottmultu egyének, a becsületes ügyszolgálatába álltak érte, sok-sok, különös, érthetetlen és misztikus fellelésre adott okot.

Mi volt ez, ha nem Mirakel?

Erkölcsei nyomorékok e kislány érintésétől eldobják lelki mankóikat és egy, ideig ujjászületett morállal járnak. Nincs-e itt valóságban, Kirug Hümér, Rongy Aurél, Schulteis, Gomb Riza és e kisleány együttlétében, a bibliai metafora: *szelid őzek az orosz-lán közelében háborítatlanul és békében megférnek?*

A vizsgálóbíró és az alvilág egy becsületes, közös szándékban találkoznak, rövid időre közös úton haladnak, az igazságszolgáltatás és a bűn két antipólusa, mert egy kisleány kéri őket.

Tisztán látja az elmulasztott helyszíni szemle hibáját, amely, mély sötétben rejtőzött a szeme előtt ennyi ideig.

»A vakok ismét látnak.«

És hányszor eszébe jutott ma Edith. Ez a gyászcsik, amely középen választja ketté a multját és hivatalát: egy élő és egy holt részre.

Az alacsony égbolt, mint földszintes ház teteje közelinek tűnt és ott volt az ijesztően jelképszerű valóság: Korn Atya, az apacsok, továbbá Babette anyó mozdulatlan, szépiaszínű, ormóttan árnya, maga elé nézve, lavórjával, fejkendőjének bágyadt csücskeivel, talán éppen ama tengerészen meregve, akinek szüleit egykor felkereste taftruhájában, amilyent ma már csak léggömbök viselnek és öve mellé bizonyára egy harcias mozdulattal lorgnyonját szurta a nyakából lógó hihetetlenül vastag aranylánc végén. És a tenger vízfényeinek ezüstös színű sugárzásában ott állnak a halászok, akik sutogni kezdték a legendát...

Hogy Decoux ártatlan.

— Hé! Ha még egyszer mozdul lelövöm!

Túlók Bull ismét visszaállt a sorba.

— Maga minek vált el? — kérdezte csak ugyaperté és minden átmenet nélkül Prücsök. Mervin eddig még senkinek sem beszélt a magánéletéről. Hozzáférhetetlen, zárkózott ember volt. És most megszólalt. Miért ép ma és egy gyereknek?...

— A feleségem Edith egy másik embert szeretett.

»És megszólalnak a némák.«

— Maga honnan tudja? A papámról is azt mondta, hogy bűnös. Végül kiderül majd, hogy nem az. Csak szándékosan elfelejtette a helyszíniszemlét, mint ahogy a Szivar nem mondja be az összes kiflit.

— Olyan jellegzetesen emlékeztetem erre a barátjára, hogy más valakit nem tud példának?

— Tudni éppen tudnék, mert a Schulteisz is beszokja csapni a pincéreket, de minek fáradjak különféle hasonlatokkal?

— Nincs mit kutatni azon, ha egy asszony úgy érzi, mást szeret.

— Akkor maga ehhez abszolúte nem ért semmit. Schulteisz az Ikrek képkeretező volt és tíz évi házaselet után a feleségit elítélték bigámiáért. Volt már egy férje Ajenosz-Bujenosz, illetve Ajresz-Bujen... Szóval, az Egyesült Államokban. Ő is azt hitte, hogy nincs mit kutatni. Maga is olyan, mint a Schulteisz.

— Igen?... Gondolja így jobban járok, mintha a Szivar nevűvel említ párhuzamban?

— Itt csak a tévedés tipikus. Mer maga sem tudja, hogy az asszony szíve ép olyan, mint a tenger: Nyugodtan simán dobog, de senki sem lát a mélyére és ha igen, úgy annak jaj. Remélem, ez igen szép volt.

— Igen, igen... Nagyon festői és költői, — felelte szórakozottan. — De mit szól például ehhez?

Elővett egy kettétépett fényképet a tárcájából. A kép Editet, az asszonyt ábrázolta. Mosolygó szép

P. Howard: Az ellopott futár

nő... És egy férfi kabátja látszott az elszakított papír mentén, éppen csak az alsókarja.

— A nő szép. Kicsoda a könyök?

— Sohasem fogom tudni. Ez a kép feküdt az asztalon, amikor megérkeztem a nyaralóba és ő már elutazott. Egy kis levél várt, amelyben ezt írja.

És kivette a levelet. És odaadta Prücsöknek.

»Örökre bucsuzom. El kellett mennem egy másik férfivel. Edith.«

Prücsök elolvasta. Azután visszaadta és kezét a viharkabát zsebébe süllyesztve, összehúzódkodva ült.

— Milyen nagyon szerethette magát ez az aszszony és milyen nagyon szeretheti még most is. Mert örökre búcsúzik. Csak ami nagyon szép, az szokott olyan lenni, hogy örökre búcsúzik tőle az ember, mert örökre fáj... És azt írta, hogy *»el kell menni«*. Muszáj volt tehát neki, a lelkemnek. Amit kell, azt nem csinálja szívesen az ember.

— Mondja... — kérdezte idegesen a leányt. — Ki maga?

— Prücsök — felelte ijedten. — De az iskolában Bögő Majomnak is nevezték.

— Maga... nem beszélt rólam... valakivel?

— Itten sokat beszéltek velem magáról, de azt én nem mondom vissza.

Öccsellenciája döbbenetén állt.

Lehetséges, hogy ez a kisleány egy tiszta szív lencséjén keresztül, az ultramikroszkópnál is élesebben lát mindent?...

Prücsök megijedt Mervin ónszínű arcától.

— Kérem... én most valami rosszat csináltam?

— Nem... nem... Sőt... Csak mondja tovább...

És megveregette a nyirkos kis kezét.

— Az is lehet, hogy zsarolták a feleségit — folytatta Prücsök. — Itt a kikötőben is előfordul ez. Talán mint leány, levelezett valami gróffal és egy Zöld

Kacaj ellopta az írásokat... Vagy talán éppen magáért tette. Nem lehetett olyan ügye akkoriban, ami titok volt és ha elköpi valaki, akkor jól néz ki?

— Mit... — dadogta falfehéren. — Mit mond?...

— Aha! Ne tessék gondolkodni!... Csak a tiszta igazat vallja, vizsgálobíró ur!

A halászasszony oldalt billentve a kondért, kidöntötte a vacsorát és a réz mögül felszabaduló lángok libegő vörös színnel világítottak a csecsemőre.

És szemben, az óceán felett, a látóhatár szegélyéig violakék mennybolt borult végig és millió csillag.

— Volt akkoriban egy titkom — gyónta Mervin. — De aki tudott róla az nem zsarol. Ugy hívják itt, hogy Ész Lajos.

— A Lajos?! Az csakugyan nem zsarol. Hisz nincsen ruhája sem és amit helyette hordott, azt nekem kikölcsönözte, hogy pusztára monokliban maradt, bizonyosan csak azért, mert a monoklija senkinek sem köll, ő meg azzal sem lát, hát magának tartotta.

Mervin szórakozottan veregette az apró kislánykezet, Prücsök meg hagyta, mer tudj' Isten, hogy volt vele: szerette ezt a komor embert, aki semmiről sem tehet és mindenben hibás.

— Sok, sok év előtt Gabrone eltűnt. Előzőleg átadott nekem egy könyvet és azt mondta: *»A jog és az igazság között elveszett az összefüggés és ha meglelem, visszatérek. Őrizze meg ezt a könyvet Mervin.«* Azután úgy hallottam, hogy meghalt... És... Ez borzasztó inkorrektség volt: Én kiadtam a könyvét, mint a sajátomat...

— Plagizált — bólogatott Prücsök. — Ismerve. Ez olyan, mint amikor Kirug Hümér a Zóla könyvéből kimásolt egy levelet Kenyeres Zizinek; végül azt írta, hogy *»szeretettel jegyzé a maga Kirugja«*. És úgy is lett. A lány kirugta. Mer rájött egy napon, hogy

a csapos nem a Zóla Frigyes, illetve Ervin.

— Emil.

— Oly mindegy, hogy ki volt ez a bizonyos Zóla, ha egyszer legjobb akarat mellett se azonos Kirug Hümérrel. Hát maga is ép ilyen.

— A történetek után most már sajnálom, hogy hasonlatait illetően Szivar nevű barátjáról lebeszéltem.

— Az nem ír verseket a nőknek, hanem megveri őket, ami sokkal jobb. Mert félnek. Ezzel szemben áll minden irott mű. Most is az a baj, hogy nem maga a Zóla. Kirug Hümért is nyomban elhagyta a nő. Elannyira, hogy fejbeütötte a retiküljével, amiben kulcsok vannak és egy félkilós kompakt, meg többféle kínos fémtárgy.

— Igaza lehet — tünődött Mervin. — Kár, hogy nem utaztam a feleségem után Párizsba.

— Itt is elmulasztotta a színhelyszemlét.

Mervin ráncolt homlokkal hosszan nézett valamerre és tűzpiros volt az arca.

Cefi, a vízezfű drót jött rohanva egy ujsággal.

— Az az útburkoló munkás, aki Babette anyónál lakik és biceg, ezt az ujságot küldi.

Mervin kinyitotta a lapot és rémülten meredt a hatalmas, ordító betűkre:

VILAGSZENZACIÓT VÁRNAK TANGERBEN

A gyarmati kongresszus megnyitása! — Egy néger uralkodó rágalmai Franciaország ellen!

— Helyszíni közvetítés hajnalban a »Felkelő Nap« Ünnepegről! — Egy beigért leleplezés. — Olyan híreket terjesztenek, hogy

Franciaország háborúra uszít!

Külön tudósítónktól. Tanger VIII. 9. A Sunday Evening Post levelezője botrányos szenzációt robbantott ki

Mambiktu király érkezésekor közölt interjújában.

A király nagy leleplezést ígér a megnyitó ünnepségre, amelyet hajnali 4.45-kor a világ valamennyi rádióállomása kapcsol.

Sürgősen meg kell állapítani, hogy kik azok, akiket a felelősség terhel és nem-e a gyarmati közigazgatás Machiavellijeinek egyike követett el illetéktelen diplomáciai akciót?

Ha igen, úgy súlyos felelősségrevonásnak kell következnie!

Es ebben a hangnemben két hasáb!... Szörnyű! Mindennek vége! A kormányzó érzéke nem csalt. Beugratták őt és Debouliert.

— Mutassa.

Prücsök egyszerűen elvette tőle az ujságot.

— Ezt a szemtelenséget! És ki ez a Makkaivella nevű köz- és gyarmatügyi igazgató? — Mikor nem kapott választ, halkabban mondta. — Fél, hogy összeszidják?... Tudja mit! Maga azt hazudja majd, hogy én írtam a levelet és Szivar azért csinálta a dolgot, mer ingyen akarta végignézni a gyarmati közgyűlést... A legokosabb, ha rákenünk Szivarra mindent, ő majd morog, de olyan a presztizse, hogy sokat kibír.

Mervin szórakozott mozdulattal megsimogatta a leányt, azután felírta egy lapra a következőt:

»Lucas prefektus közölje azonnal a sajtóval, továbbá a tangeri Havas ügynökséggel, lehetőleg a gyűlés előtt, hogy benyújtottam lemondásomat. Intézkedjék, hogy a Tanger felé haladó furgont feltartsák és Casablankába, az ügyészségi főgház udvarára hozzák.«

Amikor befejezte, körülnézett Prücsök barátainak komor, csendben várakozó, marcona csoportján.

— Ki akar maguk közül a főkapitányságra

menni?

Riadt hangzavar támadt és páni rémülettel óriási körre tágult az egész társaság. Korn Atyának torkán akadt a szendvics és amikor befejezte a köhögést, indignálódva mondta:

— Kérem, hogy az ilyen megjegyzésektől lehetőleg tartózkodjunk. Mindennek van határa!

Végül Kmetter Bubi, az ősz halász elvitte a levelet Lucas kapitányhoz...

Egy óra múlva Tanger utcáin harsogtak a különkiadást áruló rikkancsok, rádió és távirójelentések röpítették a hírt és ideges különtudósítók kézitusát folytattak egy-egy telefonfülke előtt, hogy közölhesék a szenzációt:

Afrika Cárja lemondott!

...És ekkor befutottak eltulajdonított járműveiken Prücsök *haverjai*, frissen beszerzett külsérelmi nyomokkal és egy tucát Adriennel.

HUSZONHARMADIK FEJEZET

Elmennek a Nagy Döghöz, aki kéményen megállja a helyét

— Gyerünk! Szortírozzuk a hölgyeket! — vezényelt Schulteisz az Ikrek, aki elemében volt, mert ordítózni lehetett.

Egymás után, mint vámháznál a zsákokat, kidobáltak a fővényre tizenhét Adrient, közöttük kettő önkívületben a részegségtől, de ezekről később kiderült, hogy egy hónap előtt érkeztek Casablancába és nem lehet tudni, honnan szabadultak. Schulteisz az Ikrek, mint a rakodási munkálat vezetője, üvöltözve intézkedett:

— Hé! Azt a jobbszélsőt ne rakjátok ide a centerbe. Ariane a nevel Sérült példány! Sajtóhi-

bája van! A nagykalapunál kíséreljen meg valaki mesterséges légzést!

Szóval befutott tizenhét Adrien (kettő mélységesen részeg) ab halászkikötő, tárolva, kézitusákban elhasznált ruháik hijján, élsúlyban, nettó kilogrammmal számítva és egyszerre beszélve, egyenként tíz év bírói becsértékkel.

A halászok ijedten kalyibáikba küldték családtagjaikat.

— Akik egy évnél rövidebb ideje tartózkodnak itt, álljanak félre! — kiáltotta Mervin.

Az Adriennek már ott, ahol voltak, úgyis elég nehezen álltak, tehát ez újabb pozíció előírása könnyen volt mondva, de ki hajtsa végre?

Azonban Schulteis az Ikrek és a Részes Mandarin fürge és hozzáértő intézkedésére elrendeződtek Mervin doktor kívánsága szerint. Volt egy Adrien, aki sírt és énekelt. Így közeledett Babette anyóhoz, de a hajlottkorú amazon a világ-bajnoki lavórtornára méltó szekondparáddal olyan pompásan tussolta, hogy a hölgy megfelelő helyére szédült.

— Az ilyeneket én összehordatnám egy várudvaron és jól felfofoznám — dünnyögte a kofa.

— Kegyetlen dolog lenne — felelte Tülök Bull. — Ezek nem szokták meg, hogy összehordják őket.

Tülök Bull szakított Veuve Marieval. Ő így mondta. A helyzet azonban az volt, hogy hajnalban kihunytak a lámpák és az özvegy kofa más színben látta lovagját a világosításhoz elengedhetetlen hosszú gyújtórúddal, amely este oly impozáns, ha végigsiet vele a dokkok mentén, az ívlámpasoron. De az este elmúlt, hajnal lett és most új este van. Mert az esték változnak.

Veuve Marie Roppant Manóhoz vonzódott tehát, ki olykor szinte puposnak hatott, mivel magassága

valószínűtlen arányokba ívelt, annyira, hogy hajlott háttal járt, e csontozat súlyát nyögve. Roppant Manó jól tudta, hogy meg kell vernie az ügyből kifolyólag Tülök Bullt, de ezt odázta tőle felhetőleg.

Ezért dacosan álltak ott. Tülök Bull, mivel a »drót« megakadályozása miatt Mervin revolverrel gátolta az eltávozását, Rita Kaméliához huzódott, aki Korn Atyával közösen a bankogi filmrendező dobozából evett. Hosszú lámpagyújtó rúdját leszorította és középen megmarkolva, kissé oldalt billent fejjel, keresztbetejt cipőorral, mint Praxitelles árkádiai pásztora, kedélyesen mosolyogva szólt:

— Hihetetlen, hogy mennyi részeg Adrien van.

— Hagyjon enni — felelte Korn Atya száraz beszédmódján.

— Azt hiszi — kérdezte Rita Kamélia —, hogy a keresztnévtől függ az iszákosság?

— Világos — felelte a lámpagyújtogató.

— Szép kis virágok... — dűnnyögte Babelle anyó. — Én jobban vigyáztam magamra. Ha így éltem volna, ma nem itt tartanék.

És nem lehetett tudni, hogy megalégedettség, vagy keserű önvád csendül-e ki a hangjából.

Közben az autókról lerakodták valamennyi Adrient.

Legtöbbje sírva és sikoltozva elégtételt követelt és amikor többen felismerték a vizsgálóbíró, még vadabb kiabálás kezdődött. Egy Adrienne keserves szemrehányásokkal illette Kirug Hümért:

— Szóval te rendőrségi besugó vagy?

Kirug Hümér, Prücsök közbenjárására, Babelle anyó harci lavórjában éppen bevert fejét mosta és éktelen dühre gerjedt az Adrien nevűre.

— Fogd be a szád — ordította —, te részeges!... Nesze! Hadd legyen egyszer a vízzel is valami

dolgod!

És a lavór teljes tartalmával leöntötte Korn Atyát, továbbá belerúgott a békésen táplálkozó ősz orgazdába.

Nagy nehezen rendet csináltak és elővették az első Adrient.

— Szeretném, ha elmondaná — kezdte Mervin —, hogy mit tud...

— Hát kérem... Én tudok citerázni és énekelni, de ha kell, felszolgállok. Toulonban Pichon-nál italos voltam.

— Most is az — említette Rongy Aurél és félrefordult a pálinka dús odörje miatt.

— Nézze csak, fiam — mondta Mervin. — Egy bűnügyben kell vallania most.

— Kérem, én nem is sejtettem, hogy honnan került a pénz, amit elosztottak. Ha tudom, hogy rablásból van, dehogy fogadom el. Én jobb házból kerültem ide a kikötőbe...

— Ez igaz... — bólintott Kicsit Bob. — A bermudai Palmasból érkezett és ott csakugyan jobb a fegyház, mint másutt. Makarónit is adnak.

Prücsök, kissé távolabb, ijedten, összehúzódzkodva nézte e félvad menádok felvonulását.

Csak nehezen értették meg, hogy nem a Palais Longchampnál elkövetett rablógyilkosság tetteseit kutatják itt, a nyomokat várva tőlük (mert errenézve megbeszélték, hogy mindent tagadnak), hanem más titokról van szó.

Mervin csellel próbálkozott:

— Idehallgassanak!... Egy Decoux nevű előkelő doktor meghalt és egy bizonyos Adrienre hagyta minden vagyonát.

Az eredmény meglepő volt. Kiderült, hogy az előkelő párizsi doktor valamennyi Adrien nevű hölgygel a legteljesebb egyetértésben, hosszú időn

át együtt lakott és most valamennyien zokogva gyászolták. Egyik a haját tépte sikoltozva:

— Meghalt az én drágám! Meghalt Delebu, illetve Leroux...

Egy másik zokogva búgta:

— Ő volt az én kis ügyvédem!

Most megjelent a vihar- és pofonvert matróz, a szakállas Adrien és vadul verte a mellét:

— Én éltem évekig a legjobb barátságban az ügyvéddel, mert megmentettem az életét egy viharban...

Tülekedő, sikoltozó örültekké váltak. Végül a vizsgálóbíró harsányan közölte álláspontját:

— Aki nem tudja közjegyzővel bizonyítani, hogy ő az örökös, annak tisztázni kell magát a csalás vádja alól.

A gyász egycsapásra megszűnt. Adrien, a matróz is hátrált és hebegve mondta, hogy ő nem egy közjegyzői irodából mentette meg a doktort, hanem a viharzó tengerből.

— Maga miféle Adrien, férfi létére? — kérdezte Mervin doktor őexcellenciája.

— Részeg — felelte a Finom Török és Kicsit Bob kabátját is magára terítette, a sós páráktól villogó celofán kabátra.

— Én kérem... — hebegte a tömzsi kis szakállas, aki valami túlfejlett sudár törpe is lehetett volna Hófehérke történetéből. — Az utolsó... Adrien vagyok. Az elmerült Adrien gőzös matróza...

— Hol merült el?

— Az... öbölben... Rosszul rakodott... Elcsúszott benne a só és szépen a víz alá konyult...

Eredmény: semmi!

Két órára járt, amikor az Adriennek megviselt rakományát az apacsok feldobták elorzott járműveikre és mindegyiket oda vitték, ahová kívánta, ki-

véve egy bronzhajú Adrient, aki szerette volna, ha útközben leteszik a gyarmat határán túl. A két önkívületben hortyogó Adrient, lehet, hogy véletlenül, az *»Éljünk természetesen és tartózkodjunk a husevéstől, vagyis ránduljunk ki!«* egyesület kapuja előtt helyezték el. Adrien, a vihar- és pofonvert matróz elkallódott az ülés alatt és a megkerült autóval együtt a rendőrségen ébredt fel vizsgálati fogságban.

Ez az ember öreg napjaira jó útra tért!

... Szomorúan bandukoltak a város felé. A leány, a jóbarátai, Mervin és elől, mint magányos vezérbika, a komor Babette anyó, nehéz lovassági lavórjával. Furcsa volt e sok lépés ütemes poroszkálása minden más hang nélkül, ahogy néma, komor, kissé lehangolt egyének vonultak, mint egyellen vert sereg.

— Milyen sötét van — mondta Mervin a kikötőben. Mért vak sötét volt...

— Mivel revolverrel fenyegetett — szólt Tülök Bull —, nem mertem elhagyni a csoportot, pedig lámpákat kellett volna gyujtanom. Ezért van sötét.

A kormánybiztos kissé ideges lett, amiért tévedésből a lámpagyujtogatót tartotta vissza.

— Sebaj! — szólt vidáman Tülök Bull. — Nyomban meggyujtom a lámpákat és világos lesz! És lőn...

— Hát felkeressük a jelmez- és szerszámkölcsönzőt — mondta Mervin. — Lehet, hogy a Nagy Dög ismeri a megoldást.

— A Nagy Dög nem könnyű fiú — szólt Prücsök. — Bár nekem igen jó barátom.

Jó tízperces út volt, de végül ott álltak az egyemeletes háznál. Mervin emlékezett rá, hogy innen történt a lövés. Az illető, mire rendőrök kúsztak a házra, érthetetlen módon eltűnt, mintha a tengerbe ugrott volna.

— Csak hagyjanak engem kérdezni és marad-

janak hátra — mondta Prücsöknek és Babette anyó-
nak, mert a kíséret lassanként elapadt mögöttük.

Mikor őexcellenciája a házmesternek azt mondta,
hogy a Nagy Dögöt keresi, ez szomorúan legyintett:

— Nem hozták be a házba. Ezeket a kimúlt
lovakat különben is elviszi a gyepmester. Tíz órakor
még itt feküdt a kocsiuton.

— Emberről kérdeztem.

— Az embert elvitték a rendőrségre, a teher-
autó sofőrjével együtt. Szerintem a kocsis volt a
hibás, mert szabálytalanul előzte az autót.

— Azt az egyént keresem, akít ebben a házban
Nagy Dögnek hívnak!

— Az én vagyok. A feleségem szemrehányásai
révén terjedt el. Pedig hát, egy házmester mit dol-
gozzon? Természetes, hogy iszik.

Egyre mélységesebb csodálattal értesült a kor-
mánybiztos érdeklődésének lényegéről. Nahát! Hírét
sem hallotta... Jelmezkölcsönző? Ki jár itt álarcs-
bálba?

Ekkor megjelent Prücsök.

— Ez az úr feszítővasat, meg hidegvágót akar
kölcsonvenni üzleti ügyeihez. A Mondmár Fülöp
unokaöccse.

— De kérem... — hebegte őexcellenciája, ám a
házmester nagyot ütött a vállára:

— Terólad hallottam!... Mikor szabadultál?...
Mit csinál odabent a félszemű Jankisch?

— Majd aztán megmondja — biztatta Prücsök.
— Most más miatt jöttünk. Műszer köll.

— Miért nem mutattad előbb magad? — szólt
dühösen a házmester. — Mit hagyják itt az embert
egy óráig ugatni. A Nagy Dög fent van, de a vas-
létra sikos, vigyázzatok.

Mervin csodálkozva követte Prücsköt és meg-
indult mögöttük Babette anyó is lavórjával csöröm-

pölve. Az excellenciás ur nem szólt semmit. A rendőrség akkoriban tüvé tett itt mindent, de a Nagy Dögről nem hallottak. Pedig itt lakott. Egy kényelmesen berendezett kéményben.

A Nagy Dög!

Először csak a kémény látszott, amint füstöl. Azután megjelent a füstölgő fej, pipástul. Majd az egész ember, derékig. Lehuzogatta a kötött trikóját, mivel e kémény egyben a nadrágja is volt. Így állt ott és a holdfényben kissé ijesztőnek tűnt.

Valószínűtlenül hosszú volt és sovány, mint valami fakír. A feje hegyesformájú, arccsontjai kiszögeltek, szemei eltűntek két sötét üregben, keze, meg lába egy-egy oromtól, hatalmas tepszi. Orrát egy szóváltás hevében tőből elvesztette.

Gyönyörű, aranydíszes sapkája a Matin felírást viselte és új volt még, mert egy napja sem mult, hogy lopta.

— Csak Prücsök miatt nem öntöttem le magukat lúgkövel — mondta. — Menjenek a fenébe.

— Én doktor Mervin vagyok, a kormánybiztos.

— Igazán? — kérdezte fáradtan. — Hogy van?

— Ugy, látom, hogy nem aggódik látogatásom miatt.

— Ha megvártam? Ugyanis tudtam, hogy jön. Bög Ferenc két Balila köpennyel levágott egy mellékutcán és bejelentette magukat. Azt hitte, ezzel kibékít. Tévedett. Beköptem.

És kiköpött.

— Idehallgass, Nagy Dög — lépett most előre Prücsök —, nem akarok itten elszámolni, de én hoztam neked ennivalót, amikor Prunoki késszűrással kezelt és az ápolástól nagyon megbetegedtél. Hát itten az én papámról van szó és ha ilyen modornélküli leszel, akkor megjárhatod!

— Te fenyegetsz engem? Te taknyos!

— En tégedet nem fenyegetlek, de elmegyek Nannyhoz, megmondom, hogy karperecet vettél a Lopós Lizettnek... Jöjjön, Mervin!

— Mit szaladsz? — kérdezte gyorsan a Nagy Dög. De azután gőgösen vállat vont: — Különben csak eredj.

Ekkor megszólalt Babette anyó.

— Nem akartam beleszólni, mert ha vizsgálat közben valami rosszat mondok, hát felemelik a helypénzt esetleg, de ha megengedi a fővádas ur, hogy csekélységem okosabb legyen magánál, én be-
szélnék ezzel!

Öexcellenciája lassanként belátta, hogy itt Prűcsők és Babette anyó vizsgálata inkább szolgálja a célt, tehát kissé hátralépett, de nem esett le a háztetőről, mert megkapaszkodott egy sürgönydrótbá.

— Te, tán már nem emlékszel arra — szólt Babette anyó —, hogy valamikor fogtechnikus voltál Ruenban és ez a ronda pofád akkor még emberi volt, mert a Ragyás Gottfried sem fricskázta meg az orrodát egy főárbóccal. Akkor te angol lovagló bricsesz nadrágot hordtál, kék inget és apró bajuszt azon az ócska képeden.

Itt egy kis szünetet tartott, mert az asztmás évjáratban volt, amikor a legerélyesebb kofák is már csak tömondatban káromkodnak. A Nagy Dög hőkenten nézte.

— Tánciskolába jártál — folytatta Babette anyó —, még a korzóra is kirángatott a nehézség. Akkor eljegyezted a patikus lányát, a Szép Henriettet, mert volt pofád mindenhez, mer nem veri meg az ilyet az Isten és nem akasztják fel a lábánál, hogy égő benzinbe lógjon...

— A részletkérdéseket talán hagyjuk — jegyezte meg Mervin.

— De azután —, szólt töretlen páthosszal

a kofa, — mégis csak addig jár a korsó a kútra, amíg utoléri a nehézség és a többi részletkérdések. Mer egy foghúzás után elvitte az ördög Póker segédszínészt. Akkor te meglógtál a Szép Henriettel, meg a patikus összes pénzével, hogy nem égett tövig a kezed... És a leányt Lyonban elhagytad a vonaton...

— Te ismerted... — hebegte — a Szép Henriettet?

— En ismertem, hogy a fene egyen meg! Tudod-e, hogy az a lány aztán Marseillesben konyhán mosogattott és mindég csak téged keresett, mert volt nála egy spanglivas? Hát én kérdezem most tőled, hogy felelj azonnal, te átkozott sintér, hogy gebednél meg, felelj, amig szépen beszélek, mer különben kinyitom a számat!

A Nagy Dög igen szerényen mondta:

— Ha megmondom, hogy Decoux ártatlan, rendben van?

— Rendben van... — szólt remegve Prücsök.

— Hát figyeljetek. Ha helyszíni szemle van, ugysis kiderült volna. A rendőrség egy posztja állt a merénylet napján a vaslétránál. Más feljárás ide nincs. A gyilkos tehát csak egy módon jöhetett a háztetőre.

— Miféle módon? — kérdezte a kormánybiztos.

— Letette a partfelé utazó daru. Így hát csak kikötőbeli ember tehetette. Viszont Decoux a tett napján érkezett.

Mervin elszoruló szívvel érezte mulasztása súlyát. Ha kijön helyszíni szemlére, ő is látja mindezt.

— Jöjjön, Mervin... — mondta Prücsök és megfogta a vizsgálóbíró kezét. — Azért maga jó ember. Csak az egész élete ilyen elmulasztott színhelyszemlézések miatt rossz. Mostan ne búsuljon. En egészen megszerettem.

Mervin nem szólt semmit. Megsimogatta a lány kemény, gubancos haját. A kémények felett dermedten állt a nyári ég. Elindultak a vaslétrán. De Babette anyó komor árnya nem követte őket. Még mindég ott állt a Nagy Dög előtt mozdulatlanul, még mindég ott állt az egykor szép Henriette és nem szólt.

A Nagy Dög vigyorogni próbált és megnyalta a száját idegesen.

— Szóval te vagy a Szép Henriette?... Te semmit sem változtál... Hehe!

— Te se. Ma is pont olyan hülye vagy, mint ötven év előtt — felelte a kofa és követte barátait.

... A halovány ég ezen a napon úgy terült szét a rongyos háztetők felett, mint valami kikiáltó bódé durván festett kék vászna, ezüst csillagokkal.

HUSZONNEGYEDIK FEJEZET

Az igazságról mindig kiderül...

Derengett.

— Én most már sok mindent tudok — szólt Prücsök csendesen — és visszavonom, amit nem akartam. Jó lenne, ha apám közkegyelemben részesülne... Ha maga most szépen hazamenne és nem nyomozná a bűnöst.

Mervin a lány arcát nézte. A tiszta szemekben, ez jól látszott: könnyek álltak.

— Én már tudom a tettest... — mondta még csendesen Prücsök.

— Én is — szólt Babette anyó.

— Én is — mondta Cefi, a vízfejű drót, aki ott settenkedett hosszú hálóingben, órmótlan fejével, mintha a telihold paródiája volna. Szintén tudta már, hogy ki a tettes.

Csak Mervin dr őexcellenciája nem tudta.

Prunoki, a kovács négykézláb várta őket a kofa háza előtt. Kissé dudolt is, majd felállt és a nyakába esett Babette anyónak, mire kapott egyet a lavórral, hogy messze zengett az éjszakában. És ekkor sirvafakadt.

— Önöket... vártam itt!... Ez a hála... Pedig kissé italos is vagyok. Itt volt a Horgot Szemibe... Értem jött... Oda az Ész Lajos... a bokája ugylátszik megvérmérgeződött... Ott voltam nála... Szegény..., már alig lát és több feje is van... Az ágya egészen forog...

— Szegény... — súgta Babette és fejkendőjének csücskét szája szélével harapdálta. Ilyenkor sírt volna, de kivörösödött szemeiben már nem teremtek könnyek.

Elindultak valamerre és a vizsgálóbíró követte őket. Hetyke léptei alázatos bandukolássá változtak. Követte őket és úgy érezte, hogy az élet mélytengerkutatását végezte a zöld, fénytelen rétegben, ahová már nem hatol el a nap és csodálatos torz lények cikáznak el a bűvárüveg előtt.

— Itt van!

Egy ócska gőzösnél voltak.

A gőzös már évtizedek óta állt itt, szemben a kikötő fölött trónoló dómmal. A vizsgálóbíró hátrahőkölt!

...Mint roppant bitófa árnya, egy emelődaru vas-traverzei ágaskodtak sötétben, a vörös rozsdával borított hajón!

Megfordult. Szemben egy kis ház állt és vékony füstszál rezgett a kémény peremén.

A Nagy Dög pipázott benne!

— Gyöjjön.

Prücsök megfogta a kezét és felmentek a deszkapallón.

Egyetlen fülkéjében a darukompnak, ott feküdt

Ész Lajos sárgás arccal, nyakūtőere vonaglott és monokliját is hályog borította: A láz szürke hőpárái.

Horog Bele gyilkos-szomorú arccal állt a rothadt-deszkájú fülkében, gazdája mellett és kék-fehér csíkos trikójának alját, mint valami olvasót morzsolta ujjai között. Gorombán fordult a belépőkhöz.

— Engem sose kaptak volna el — mondta —, mert itt voltak ketten is a dróttal... Dehát nem lehetett így elhagyni... ezt itt...

— Elkésett, Mervin... — szólt mosolyogva a beteg, egész halkan. — Hiába jött... A törvény az törvény: »*senki sem vonható el illetékes bírója elől*!« Földi bíró... már nem illetékes... az én ügyemben...

— Nem azért jöttem, hogy letartóztassam — mondta Mervin.

Prücsök leült mellé és hűvös kezét a beteg homlokára tette.

— Én tudtam, hogy maga a tettes... én már előbb tudtam, Lajos... És nem árultam el... Babette anyó sem. Magát itt úgy szeretik, hogy még a Nagy Dög sem árulta el és a Mervin is szereti... Éppen most mondta nekem, hogy ő tudta magáról az egészet és régen megbocsátotta, amiért kényszerítette a feleségét, elhagyni őtet a plagizálás miatt...

...Mervin e pillanatban egyetlen ökölcsapással megkapta a bosszúálló ütést mindenért. És egyszerre oly világos lett előtte, hogy az asszony feláldozta magát érte, hogy Gabrone Ész Lajos jött és cserébe a dicsőségért az asszonyt követelte.

Igen!... A principális a nagyon szerette Edithet... Ő ezt bizonyos elnéző tapintattal megállapította már akkor is.

A haldokló felnyitotta szemeit és vékony csontkezét rátette a lány térdére.

— Igen?... Ennek örülök, Mervin... Én szerettem a maga feleségét... Visszajöttem Amerikából...

mért kezembe akadt a könyv... A felesége könyörgött, hogy ne tegyem tönkre magát... Szemet szemért, fogat fogért... Az önbiráskodás ősi paragrafusa... Csérébe... azt követeltem, hogy Edith eljöjjön... Megtette... Ostobaság volt... Edith szenvedett. Edith magát szerette... Ez az igazság... és ez.,, a jog, Semmi más!... Tehát elhagytam... Azután irt.,, hogy maga elutasította... Pedig vagy három évig nem mert... közeledni... És most beteg.,, És akkor megírtam, hogy... lelövöm... magát.,, Sietnem kellett a gyilkossággal... hiszen vakság... fenyegetett. Akkor még Louvain is szolgált... itt... Nem találtam el magát... és senki sem látta, hogy a *Jelölt*... a daruval... kissé odább... lehett a ház mögött... Aznap este... Decoux megérkezett... ő is szerette a maga.,, feleségét... Edith megmondta.,, hogy öl-ni... akarok... Repülőgépen jött nyomban.,, Nem... olvasott ujságot... nem tudott semmiről... Hosszan a lelkemre beszélt.,, hogy tegyek le a merényletről... Pedig már elkövettem... És ellopta a revolveremet... És nem tudta, hogy... a pályaudvaron... mindenkit megmotoznak... és így napvilágra került... Decouxnál... a corpus delicti.,, A merénylet revolvere...

— Nem fogtak volna el, mert drótot kaptam — mondta Horog Bele és nagyot nyelt.

Babette kissé felsírt a háttérben, ki tudja, honnan érkező, dilluviális könnyek szivárgása feletti bús örömében és a karbidlámpa majd két másodpercig sercegett hozzá.

— Itt... — folytatta bágyadtan Ész Lajos — jó volt... a gép... A daru, a mesebeli expresszvonat... Sebesen rohan évek óta... velem... és az út célja ismeretlen... Így gondolta Goethe: az ember nem azért... utazik... hogy megérkezzen valahová... Ez most... a daru... végállomása.,,

Ceſſ, a drót jött futva Mervinhez.

— A kőműves várja, aki Babette anyónál lakik és sánta, mert lezuhant.

Ez Deboulrier volt.

— Menjen, Mervin... majd várok a halálommal, míg visszatér... — mondta udvariasan Ész Lajos, de egyben fölényesen is, mert most is úgy beszélt a kormánybiztossal, mintha egykori jelöltje volna. Bizonyos relációk alacsony értékén az élet semmiféle közbenjárása nem változtat.

Deboulrier Prunokival jött kettesben, mert nem tudott járni. Már Prunoki. Teljesen részeg volt.

— Kérlek — kezdte a százados —, nagy zavarban van a Szolgálat egy intézkedésed miatt. Ugyanis a Radzsát szeretnék eltemetni.

— Mi??!

— A tangeri országúton, a te intézkedésedre feltartóztattak egy furgont. Ez a Makamoti Radzsa, hindu alkirály tetemét szállította egy Tangerben várakozó gőzöshöz, hogy Kalkuttába vigyék eltemetni.

— Nagy ég!

— A Radzsa teteme — folytatta Deboulrier — már éjfél óta az ügyészségi fogház udvarán vesztegel.

— Azonnal intézkedem, hogy útjára bocsássák.

Néhány sort írt egy papírra és átadta Deboulriernek.

Prunoki harsány dalokat interpretált közben és amint Tülök Bull arra jött, mivel a lámpásokat már oltogatta, kísérleteket tett, hogy az elhagyott ember nyakába boruljon.

De ez már túl volt a verésen, melyet Roppaut Manótól kapot és egy ragtapasz vonult keresztbe az arcán, tehát hosszú rudját fenyegetően emelte Prunokira.

— Hordd el magad, mert olyant kapsz!... — és keserűen Mervinhez fordult. — Maga miatt elveszi-

tettem főjövédelmemet.

— Micsoda?

— Nem hagyott eljönni. Revolverrel fenyegetett! Pedig este 10-kor az elmeintézet második emeleti ablakához pálinkát csempészek egy idültnek, a gyújtórúd végén. Ezért tíz frankot ad naponta és ma tombolt, mert késtem. Elárult. Most becsukják az ablakot...

— Igazán sajnálom — szólt Mervin és eszébejutott egy híres tanár cikke, aki nemrégén könyvet írt a casablankai deliriumosról, mivel ez huzamosabb elvonás után is megőrizte akut tüneteit, ami ritkaság.

Az'értekezést több szaklap is átvette.

— Ezek szerint — mondta Deboulrier, — az a Szivar nevű Tangerba ért a levéllel és a másik furgonnal.

— Ugy látszik... A botrány, hajnalban meglesz és rádión közlik a világgal. Mi ketten elvégeztük. Némán kezet szoritottak.

Közben Tülök Bull gangsterizmusban levitézlett, hosszú varázspálcája nyomán az utolsó lámpa is kihunyt és a nagy, mennyei fővilágosító intézkedésére, a méregzöldbe árnyaló kék éjszaka peremén, lassan szétterült némi bíborsugárzás, ahogy bolygórendszerünk öröklámpása vontatottan kigyúlt, mint egy nagyon használt wolframharisnya...

A kormánybiztos visszatért a kajütbe.

Ugyanaz a kép. Horog Bele a trikójával játszott. Babette anyó boldogan sirt.

És És Lajos hanyatsüppedt fejfelé feküdt. Monokliját az ég felé fordítva.

Összerándult az arca. Csuklott néhányszor, de elsimult ismét minden vonása. Fojtottan sugta:

— Mervin... Sommás szenvedéseim... ügyében... most... a valódiság bizonyítása... jön... A Jelöltnek tollba mondtam... Egyszerű matróz és

Ő írta le... A nagy művemet... Itt... Elrendelem, hogy... maga néhány mondatát a könyvnek... olvassa el... most... azonnal...

A kormánybiztos felvett a székről egy vastag, keményfödélű füzetet. Ez állt a címkéjén:

A JOG ÉS AZ IGAZSÁG TÖRTÉNETE

napjainktól születéséig.

Írta:

Dr Mervin.

Horog Bele ajka elé tartotta az ujját, amit Mervin nem értett és felnyitotta a füzetet. Ez állt benne:

»Nem tudok írni, de köll a rapidij és a nagyságos urnak is jól tesz, amiket diktál! Ne tessék elárulni. Ha nem volnék itt, azonnal jövők. Schulteisz az Ikrek jegyzé, Horog Bele diktálá, köszönettel felvettem: Schulteisz az Ikrek.«

És azután csupa üres lap...

A jelölt nem tudott írni! De úgy tett, mintha tudna!

— Nos?... Mit szól?... — kérdezte Gabrone diadalmasan. — Évek hosszú keserves töprengéseinek eredménye ez a könyv... Sok száz éjszaka... elmúlt, míg... tollba... mondtam... Végre maga az igazság!

Végesvégig fehér lapok. Nem egészen tiszta, de nagyjából intakt világos, sima oldalak az utolsóig.

— Igazán... ön felismerte a jog lényegét... Ebben... a könyvben... benne van a tiszta... igazság... — mondta rekedten Mervin és úgy érezte, nyomban megfullad.

Mert abban a könyvben csakugyan benne volt az igazság:

Az utolsó oldalon megtalálta És Lajosnak egy régi képét, amelyet letéptek valahonnan és éppen a

könyöke hiányzott.

— Mervin... Jegyezze meg... — enun-ciálta a haldokló — az igazság... sokszor titokban marad... De az igazságtalanság... mindég kiderül... A többi majd odafenn... zárt tárgyaláson... — azután már csak suttogott: — Az... utolsó... szó jogán:... kegyelmet kérek... egy kis... kegyelmet... — súgta alázattal és megtört hangon. — Amit tettem... az nem volt főbenjáró...csak... gondatlanság...culpa... Nagy... gondatlanság:... maxima culpa... Oh!

Hátrasüppedt koponyával befejezte védekezését és nem ítélezhetett fölötte többé senki. Ekkor már csakugyan meggyőződött róla, hogy mi az igazság és bizonyára kiderült, hogy jól alkotta meg művét.

Sok fehér lap. Ez az igazság...

És Mervin ahogy ott állt egy régi kép csonka felével, nem tudta mit tegyen. Elővette a kép másik felét és összeillesztette, ott, ahol egykor elszakadt, mintha valamit is egész-szé tehetne az ember, akinek semmivel sincs több hatalma, minthogy eltépjen egyet s mást. De És Lajos már ott volt, ahol csodás autogén hegesztőkkel minden törést összeforrasztanak, ha kell és ahol ennek ellenére még sohasem szakítottak el semmit.

— Meghalt... — súgta Prűcsők és összefonta, a végre elszenderült Álmos Elefánt mellén sovány, finom, régi csonttárgyak színére emlékeztető két elernyedt kezét. Azután letérdelt...

Babette anyó kivette Gabrone monokliját s eltette.

Mervin ámul-tan nézte a halottat. Most szép volt. Nemes és okos vonások simultak el dermedt arcán. És...

Halkan felkiáltott!

És Lajos megbékélt feje felett csak éppen hogy nem világított; egy ócska mentőöv függött a falon, mint

valami duzzadt, foszladozó dicsfény. És még látszott a régi felírás, a hajó egykori neve, félkörben:

ADRIEN.

HUSZONÖTÖDIK FEJEZET

Halló, itt rádió Szivar!

Hajnali négykor ott ültek a halaskunyhóban és Rongy Aurél áthozta Veuve Marie rádióját, továbbá felszerelte az antennát, amit a csarnokról lopott, de megesküdött Babette anyónak az anyja életére, hogy másnap visszaviszi.

Tudhatta ez a megszorodott szívű, derék kofa, hogy az az éhenkórász árva? Hogy volt pofája szegény, néhai édesanyja életére esküdni hiába?

Nagyon csendesen ültek, mert még ott volt a teknő, amelyben esetleg Ész Lajos lelke időzött körükben, láthatatlan monoklija mögött tűnődve.

— Már megkezdődött... — szólt a százados, akinek helyrejött a lába, de mégsem mozdulhatott, mert Prücsök aludt a vállán, kísért szemmel és később lerögzítette Mervint is a helyére, mivel olyasmit álmodott, amitől Afrika Cárjának ölébe rakta mindkét lábát és némi erőfeszítéssel megfelelő helyet túrt magának Deboulrier állkapcsa és vállperece között, miközben egészen halk, finom nyögéseket hallatott.

— Majd adja oda neki a frankot — mondta Kirug Hümér Deboulriernek. — Megtaláltam a jégszekrény alatt és nem kell, hogy odajöjjön pofázni, maga vén bestia!

A megdöbbenő századosnak, aki nem tudta, hogy Kirug Hümér kancsalsága számos félreértésre ad okot. Csak nehezen lehetett megmagyarázni az ügyet.

Mervin még mindig az esemény hatása alatt

tőprengett.

— Ez volt hát... az Adrien-titok...

— Nem nő — szólt Kicsit Bob —, hanem hajó.

— Öt év előtt emelték ki a víz alól — mondta Roppant Manó. — Azóta komp. Daruja van...

— Fő, hogy a nagyérdemű rejtély megoldódott — szólt Wurm úr, mert éppen érkezett, karonfogva Emenciával, aki a jövőbe lát, de nincs kéz-ügyessége.

A rádió rövid légköri zavar konferansziéja után, kezdte a közvetítést!

Mervin a száját rágta. És Deboulierra nézett. Beszédék... Zene...

Csendes emberek üldögéltek a rádió körül és az érkező sárga fény gyengéden átsimult Prücsök arcán, aki erre megvakarta rászorított tenyérrel az orrahegyét.

— Halló, halló!... — szólt Tangerből a bemondó. — Mambiktu törzsfőnök lép a mikrofon elé. Halló, figyelem! Itt Tanger nemzetközi negyed... Helyszíni közvetítést adunk a gyarmati kongresszusról. A néger király előveszi a gyarmati kormányzó üzenetét tartalmazó borítékot! A mikrofon elé lép, felbontja és átad egy levelet a szpikernek.

Egy mélyhangú szpiker olvasta:

— Kezemben a francia kormány üzenete Mambiktu királyhoz!

Mervin az ajkát harapdálta és a százados orrcimpái megrezdültek. Prücsök, ki tudja, mikor ébredt fel, nyitott szemmel ült. A nagy csendben egy halk hang szállt fel a tangeri mikrofon közeléből az éterbe:

— Mozgás, öregem...

— Szervusz, Szivar! — kiáltotta Prücsök a hangszóróba és Kicsit Bob, továbbá Schultesz az Ikrek bólogatva összenéztek. Ez a fiú vitte valamire.

A szpíker folytatta:

— A francia kormányzó így ír a néger királynak:

Kedvesem! Gondolj sokszor reám és mondd, hogy szeretsz-e?

Ugy Tangerben, valamint Babette anyó kunyhójában minden szájt tátva maradt és senki sem mozgott.

Mi ez?!!

Az Istenért! Mi volt?!!

Ismét Szivar hangja szólt a földgolyóhoz:

— Fekete úr! Lesz válasz? Az autómban három utasnak semmi dolga sincs a földön, de az nagyon sürgős.

A teljesen kétségbeesett néger uralkodó így szólt a mikrofon elnémult szpíkere mellett Szivarhoz:

— Megmondhat kormányzójának, hogy én sokat fogok rá gondolni... de én őtet nem szeretem. — És mélabúsan ismételte, mintha helyesbítene a vízállás jelentés adatát: — Nagyon nem szeretem...

Csak ekkor került a rádió alkalmazottja abba a lelkiállapotba, hogy beszüntesse e képtelenség közvetítésével a mindenség további zaklatását.

HUSZONHATODIK FEJEZET

Minden jó, ha vége a zürzavarnak

Mambiktu király a tiszteletbeli tűzoltóparancsnok nejének levelét olvasta fel, amit egy tűzérkapitányhoz írt ez a hölgy. Hogy történt?

Az eset egyszerű. Amikor Prücsök ruhájába csusztatta ott a kaszinó-bálon Mervin levelét és elment, egy percen belül a lakájhoz sietett Maud Hutchins, a Szolgálat női megbízottja.

— Üzenetet várok Mervin őexcellenciájától.

— Egy üzenetet átadtam annak a hölgynek. Maud Prücsökhöz ment.

— Ön kapott a futár dolgában üzenetet?

— Igen... De ez nagyon diszkrét. Hogy a levelet el kell juttatni a címzettnek és a futár fejét elcsavarjam.

— Szóval maga eljuttatja?... Jobb lesz, ha én megyek a játékszobába. Ön kissé feltűnően öltözött. Várjon itt.

Prücsök várt. És két perc múlva kezébe nyomott az ismeretlen hölgy egy levelet, amit a futár nyakából hozott.

Maud Hutchins azt hitte, hogy ez a leány tisztában van a kapitány címével és az egész üggyel. De Prücsök nem tudott sakkozni, így hát csak egyféle futárt ismert és az a százados volt, akit egy levéllel valahová elküldtek. A levél helyett tehát ezt kell eljuttatni. Amit most kapott. Így a tűzérkapitányhoz írt diszkrét vallomást most már Mambiktu révén az egész kozmikus mindenség megtudta. Csak a férj nem.

...A bennszülött uralkodón röhögött az emberiség. Mervin zsenialitása, különösen lemondásának ügyesen szétkürtölt híre, ami csak megerősítette a bűnösöket hitükben, őszinte csodálatot keltett, mert nagy emberek baklövéseit olykor különb elismerés jutalmazza, mint a kicsinyek zsenialitását.

Szivar megérkezett a furgonnal és Mathias is belátta, hogy legfőbb ideje átadni a rokonok gyászának, három utasát, közöttük Trunker Szvetozár hangversenyrendezőt, aki Duval úr szerint korán költözött el körünkből, zsaketje utolsó részleteivel.

De minden szenzáció eltörpül Szivar magas helyről jött vállveregetései, anyagi és erkölcsi kitüntetéseihez képest.

Szokott, öntudatos módján fogadta a sikert és amikor Rita Kamélia (míg Korn Atya aludt) neki ajándékozta a hollandiai dalosszövetség elnökének

őráját, mindössze ennyit szólt komoran:

— Nem könnyű élet a diplomáciai pályafutás. Na!... De azzal a kölyökkel most vége! Torkig vagyok.

A komor jassz ezúttal sem állt szavának és állítólag elpirult, amikor Prücsök homlokon csókolta.

— Te csak morogj, te dühös buta Szivar, én meg kinevetlek...

— Majd egyszer kihozol a flegmából és... Pardon...

Nem fejezhette be, mivel sürgős dolga volt valahol és távozott. Érdekes, hogy éppen Babette anyó jött, legszebb ruhájában, a taft nevű léggőmbanyagból. A városházán járt, ahol közölték vele, hogy régi és tisztos árusi működése elismerésül szívesen elintéznék folyamodását, melyben a belvárosi, igen előkelő »Kiscsarnokban« kér helyfoglalásra engedélyt. Évek óta talán először mosolygott, piros arccal, csillogó szemmel.

Olyan csúf volt... És oly kedves.

— Hellyel kínált a tanácsnok úr... — ujságolta kissé lihegve. — Azt mondta: »üljön le, madam Doppart«.

— Az kicsoda? — kérdezte a Finom Török és igen szép volt sok karpereccel, karcsún, vadonatúj kockás kosztümjében.

— Az én boldogult férjem után ez a nevem — felelte Babette anyó és ahogy finálé kezdetét jelzik; harmadik számú kékpöttyös szoknyájában megfűtta az orrát, mint valami havasi kürtöt.

— Te Babi! — szólt állandóan megújuló hevületeinek egyikével Veuv Marie. — Ott könnyű dolgod lesz, ha a belvárosba mec!

— Megy a hóhér! Csak nem kezdek most hurcolkodást arra a rövid időre. Ha eddig bírtam a sok éhenkórász naplopó között... — és Prücsökre

írált. — Már megint erre rángatta a kórság azt az ingyenélőt! Majd egyszer miszlikbe verem a képit egy partvissal.

A »miszlikbe« verés (a partvis vagy a vödör segélyével végzendő fenytetés) enyhébb volt a »ripi-tyára« jelzővel érzékeltetett ütlegetésnél (a pizskavas, vagy a húsdaráló segélyével), de súlyosabb a testet borító, úgynevezett »glazúr« leverésénél mivel ez a művelet kizárólag az arcra szorítkozott és mindössze egy zsírosbödön alkalmazását kívánta meg.

— Miért haragszik Szivarra? — kérdezte Prücsök. És mert e kérdés Babette anyónál is tisztázatlan volt, hát csak azt dünnyögte:

— Majd mingyárt kaphatsz egyet te is!

Még egy titok volt, amit mélységes homályában Prücsök azon mód magával vitt innen, ahogy tudomására jutott. Csak Schulteisznek mondá, kissé megilletődött, merengő búval, midőn búcsúzott tőle és félrevonta a Portugál-utca egy árkádos kapuja alá:

— Azért mégis pizkok vagy, te Schulteisz.

— Mitől...

— Mer láttam Êsz Lajos, szegénykém főművibe az írásodat. Te voltál a Vértürdő Bill.

Schulteisz ijedten körülnézett.

— Csak a céget jegyeztem, mer Horog Bele nem tud írni... A mindenit a kis boszorkány fejednek, hogy kitaláltad az írásból!

— Miért csináltátok ezt?

— A Horog Bele félt, hogy kiderül minden, ha te erőszakoskods, hát azt akartuk, hogy abba-hagyd... De végre is... nem tudtunk bántani...

Prücsök bólintott.

— Érdekes... Még segítettetek is.

— A fene tuggya, hogy van... Dehát ha ezért megutálsz: jogos... És ha elárulsz...

— Nem teszem. Mer akkor ezek itt előbb agyon-

vernek téged, aztán a jelöltet, azután újra téged...

És álltak. És Schulteisz idegesen csavargatta a kabátja szárnyának csücskét. Prücsök meg elmosolyodott, lábujjhegyre állt és megcsókolta a vén csirkefogót, mint előbb Szivart:

— Szerbusz, te bolond Schulteisz!

Perújítás nem lett. Mervin doktor felkereste egykori barátját a cellájában és ott elmondott neki mindent.

— Ha akarsz, rehabilitálak — fejezte be a mondókáját.

— Nem akarom. Gabrone mindannyiunk jótévője volt. Vállaltam a büntetést, semhogy berángassam szegényt az ügybe, vállalom hát örökre.

— Igen... Ezt nagylelkűen csináltad — bólintott szomorúan Mervin. — Tehát nincs perújítás!

Decoux maga is azon a véleményen volt, ügyét illetően, hogy részesítsék kegyelemben inkább. Gabronet tehát nem bélyegezték meg visszamenőleg bűneiért, amelyet itt a földön, halasztó hatállyal, a legfőbb bíró elé tűztek ki tárgyalásra.

— Bocsáss meg... — mondta Mervin, amikor régi barátját elsőnek üdvözölte a fegyház kapujában.

— Sohasem haragudtam rád...

És kezet ráztak keményen.

— Az Isten áldjon meg, amiért ilyen leányod van — mondta a kormánybiztos és most előlépett folydogáló könnyei között fénylő arccal Prücsök, a sokat szenvedett Prücsök!... És végre ott zokogott az apja vállán, akit tíz körmével kapart ki a börtönből...

— — — — —
Prücsök nem tért vissza mostohaapja házához, aki különben államvasúti igazgató volt. Még egy évig a délfranciaországi »Margaretta Intézetben« nevelkedett és mondják, hogy az igazgatónő nyugdíja-

zása iránti kérését kizárólag ez a körülmény okozta.

Időnként egy daliás százados látogatta, de különben is tekintélyes vendégek keresték fel, mint például Mervin kormánybiztos, azután jóbarátja, a casablankai polgármester, továbbá Babette anyó egy ünnepélyes ruhában, amelyet ma már csak léggömbök viselnek, de úgy látszik, hogy a molyok sem vetik meg. És mogorván, mint akit valamilyen ok kényszerít rá, hogy kedve ellenére cselekedjék, Szivar is megjelent olykor, kemény kalapban és olyan kesztyűvel, hogy csődület volt tőle a környéken.

— Ön egy furcsa gentlemanne — szólott az igazgatónő, amikor bemutatták és Szivar megkérdezte Prücsöktől:

— Ki ez a spíné?...

Egyszer személyesen Korn Atya is felkereste egy szép ajándékkal, amiben vastag kék üveg volt a közepén. Erről később kiderült, hogy nyolcvanezer fontot ér és a rendőrség megszállta miatta az intézetet.

Prücsök természetesen nem »köpte be« Korn Atyát, hanem azt mondta, hogy a szertárban találta az üveget és így a fizikatanárnőnek csak nehezen sikerült tisztáznia magát.

Egy vöröshajú norvég gróf és Schultesz az Ikrek együtt látogatták meg. Miután a kapuban kiderült, hogy kit keresnek, a főúr igaz örömmel csevegni kezdett a jasszal és Schulteisz az Ikrek olyan jókedvűen rikoltozott, hogy az igazgatónő azóta sűrűn pislog, pedig villanyozták is ez ügyből kifolyólag.

...Kicsit Bob éppen bekukkantott a rácsos kapun, de gyorsan elsietett és nem kereste fel soha Prücsköt, mert egy nagyon finom, előkelő ősz hölgy, az iskola alapítói közül, ez órában látogatóban volt és Kicsit Bob felismerte az édesanyját, De Brion márkinét...

...Azután mindenkit meglepett, hogy Mervin kormánybiztos nyugdíjazását kéri és miután feleségével kibékültek, visszavonult valahová egy csendes kis házba. Decoux csak tizenhét éves korában szánta férjhez Prűcsköt, de megváltoztatta elhatározását ama levél, amelyben az intézet sajnálattal hivatkozott arra, hogy a rendőrség átiratban felhívta az iskola figyelmét közveszélyes egyénekre, akik az intézet körül ólálkodnak. Mivel az intézmény tudja, hogy mademoiselle Decoux látogatóírója van szó, már nem halaszthatják, hogy kérjék intézkedését: melyik legközelebbi menetrendszerű gyorsvonatnál várja a kisleányt, annál is inkább, mert a mai napon, mint ajándékot a leányka számára, néhány igen szép svájci karórát hozott a posta és a rendőrség ezeket az órákat nyomban lefoglalta, bár a kisleány szerint a zongora alatt heverték. Azért sikerült elintézni, hogy az énektanárnő óvadék ellenében, szabadlábáról védekezhessék.

Prűcsök így egy év múlva férjhez ment Deboulier századoshoz, akivel Casablancában esküdtek és az ünnepség napján rendezett hevenyészett razzia minden idők legnagyobb eredménye volt a város bűnügyi krónikájában. Sajnos, az egykori kormánybiztos személyes közbenjárására, szabadon bocsátották mindazokat, akik ezen a napon kerültek rendőrkézre.

Esküvő után a fiatal pár Ész Lajos sírjára sok-sok virágot vitt, Veuv Marie legszebb portékájából...

És otthon Prűcsökre várt egy szép csokor virág, mellékelve a küldő jókívánsága:

<p>Legyetek boldogok! Ugymint: Te és hű férjed Kirug!</p>
--

V É G E .

